

De mensura angelorū

differentes et non habet supra se aliud superius genus. quia nihil est supra eum nisi eternitas que non habet rationem generis respectu sui nec respectu alicuius alterius quod sit genus: uel quod sit in genere. quia eternitas nec est predicamentum nec est in predicamento nec reducitur ad predicamentum. sed est supra omne predicamentum. ¶ Et sic eum non reducitur ad quantitatem. quia tunc esset quidam magnus mole uel quidam extensus nec reducitur ad quod quia tunc esset corruptibile. uel reduceretur ad corruptibile. sed si eum reduceretur ad quantitatem. ad quam reducuntur loci et tempora qui habent rationem mensure uel ad quod quod habet rationem mensurati. sed ad nullum horum reducitur sed facit per se predicamentum. ¶ Et sic quantitas consequitur materiam et quantitas formam. id est quod consequitur formam si debeat reduci ad aliquod predicamentum reducitur ad quantitatem. sed esse sequitur formam. eum ergo quod fundatur in esse si debeat reduci ad aliquod predicamentum reduceretur ad quantitatem. sed non ponimus quod reducatur ad quantitatem. non ergo reduceretur ad aliquod predicamentum sed facit per se predicamentum. ¶ Et sic esse quod est esse aliquod. sed generis et species omnia uniuersalia sunt ipsi. si ergo quod est aliquod facit predicamentum. eum quod est species et quod magis est proforme ipsi uniuersali multoties magis per se facit predicamentum. ¶ Et sic quod multiplicat secundum multiplicationem temporalium. tempora autem non multiplicat sed habet multiplicationem. Sed eum multiplicat sed multiplicationem eum inotum. ergo eum magis assilatur ipsi quod multiplicat quod ipsi tempus quod manet unum et idem. Sed quod facit predicamentum per se tunc ponimus non. si ergo eum magis assilatur ipsi quod ipsi facit predicamentum per se sicut quod. ¶ Et sic aliquod reducuntur in aliquod quod quod ad praesens spectat quadruplex. uel ut primum sic unitas ad quantitatem. uel ut primum sic negatio ad affirmationem: uel ut attributum sic portio ad sanitatem uel assilatur tunc sicut in opposito. quia eum assilatur ipsi quod. Sed talia que reducunt ad alia uidentur esse in eodem genere cum illis ad que reducuntur. Sed eum ut dictum est assilatur ipsi quod ergo reducitur ad quod et est in predicamento quod. ¶ Et sic ubi est alia et alia ratio uariationis ubi dicitur esse alia et alia ratio uariationis. sed in hijs que sunt sub tempore habet et uarietas in actu. In hijs autem que sunt sub euo est uarietas in potentia. quia talia possunt oino deficere uel annihilari nunquam tamen deficere uel annihilari ubi est aliquid modus uariationis quod hic. facit ergo illa que sunt sub euo quod predicamentum quod sicut illa que sunt sub tempore faciunt. ¶ Et sic secundum damianum. lib. 2. c. 1. sic tempus ad temporalia sic eum ad eum. sed tempus caret per se predicamentum quia caret quod. ergo eum uel erit per se predicamentum uel caret per se predicamentum. ¶ Et sic id quod habet rationem mensure uel est in predicamento quantitatis: uel in predicamento quod: uel facit per se predicamentum. sed eum habet rationem mensure et non est in predicamento quod. nec in predicamento quantitatis. ergo etc. ¶ In primum est quod si eum facit per se predicamentum. tunc essent undecim predicamenta. ¶ Rñdeo dicendum quod in hac questione sic procedimus: quia primum narrabimus quod aliqui doctores diuiserunt predicamenta et discusserunt secundum modum nobis possumus distictiones predicamentorum ab alijs dictas. Secundo dabimus distictionem nostram de predicamento. Tertio assignabimus rationes ad propositum ostendentes quod eum per se non facit predicamentum nec reducitur ad predicamentum quod. ¶ Propter primum sciendum. quod aliquod sic diuiditur predicamenta. quia predicamentum uel dicitur per se aliquod per se subsistens: uel dicitur aliquod in alio. Si dicitur aliquod secundum se subsistens uel extrinsecus. sic est pars predicamenti subiecti. Si aliquod in alio sic sumit colorem predicamentorum accidentium. Nam ut dicitur hec est color ratio predicamenti accidentis alii inherere sed ut multe sunt per rationes predicamentorum accidentis de inherendo diuersimode alii ideo sunt diuersa talia predicamenta que sic distinguuntur quia si significare aliquod in alio. uel hoc est absolute uel in respectu ad alio. si absolute sic est color ratio predicamenti quantitatis et qualitatis. si in ordine ad alio sic est color ratio aliorum

et predicamentorum. quantitas autem et qualitas sic distinguuntur ut ostenditur: quia pars ratio predicamenti qualitatis est secundum informare. pars autem ratio quantitatis est secundum mensurare. hec ergo tria predicamenta sub quantitate et qualitate sic accipiuntur quia quolibet istorum dicitur esse aliud absolute. aliter tamen et aliter. quia subiectum est res absoluta per se extrinsecus. quantitatem est res absoluta in alio extrinsecus tanquam mensuras. qualitas est res absoluta in alio extrinsecus tanquam informans. Alia autem sex predicamenta dicuntur non esse absolute sed in respectu ad alio. sed istos sic distinguunt. quia illud accens in quo fundatur habet respectum uel est aliud in se. uel est aliud ex connectione et ordine ad alio. si primum modo sic est ratio. ostenditur enim quod ratio per dicta est unum predicamentum. quia illud super quod fundatur ratio secundum se absolute accidit subiecto. Sed illud super quod fundatur alia sex predicamenta sumit ex connectione ad alio quod declarat quia illa sex predicamenta sunt extrinsecus siue accidentia extrinsecus et aduenientia. ratio tamen per dicta dicitur esse de accidentibus ut aliter intrinsecus. differunt ergo ratio ab alijs sex. quia illud super quod fundatur ratio est aliud mensure et est aliud itrisecum subiecti. sed illud super quod fundatur alia sex predicamenta est aliud in ordine ad alio que habet eos sic distinguunt. quia omnia illa sex predicamenta fundantur in motu et dispositione aliquod acquisita per motum. motus autem essentialiter respicit plura. quia respicit. 4. uel delz manet a quo est: mobile in quo est. tempus sub quo est. et terminum ad quem est. ex parte mouentis a quo est motus sumit predicamentum actionis. ex parte mobili in quo recipitur motus predicamentum passionis. ex parte ipsius quod mensurat motus sumit predicamentum quod quod reliquit ex adiacentia temporis. ex parte termini ex parte loci ad quem est motus sumunt tria predicamenta positio. ubi. et habitus. Nam ubi est circumscriptio corporis a loci circumscriptione procedens. sicut possumus que facit predicamentum est ordo partium in loco. habitus et aliud primum uidetur esse et loco eius quod primum dicitur. quod autem habitus qui est predicamentum dicitur quod primum primum: quia esse armatus esse uestitus esse annulatus: habitus dicitur. primum autem quod arma et uestes primum corpus. annulus dicitur uel primum dicitur. calciameta pedes et sic de habitibus alijs. sic ergo uidentur hijs distinguere predicamenta. quia tria predicamenta dicuntur res absolute. alia uero. 7. dicuntur utraque. sed ratio dicitur respectus fundatur in re alijs in se. alia uero sex dicuntur respectus fundatur in re alia ad alio diuersimode tamen ut est per hita manifestum. quod autem sunt solus tria predicamenta significat illa ipsas res esse oino fatendum. nulla enim res est in istis rebus caris que sit res in se. absolute. et non sit uel subiectum: uel quantitatem: uel qualitas. alia autem predicamenta. 7. non dicuntur ipsas res secundum se sed ostendunt aliud ad alio. unum boetius in libro de unitate ait. quod cum dicitur ibi ut habet uel de ira dicitur quod est illud de quo predicatur sit ipsum habet uel de. Rursus ut est iustus quod est qualitas ita dicitur quod ipse habet de quo ponatur. magnus enim habet dicitur subdit quantitas quod ipse sit magnus. et subdit quod reliquum uero predicamenta neque de deo neque de ceteris rebus predicantur. habet ergo que est subiectum. iustus qui dicitur qualitas: et magnus qui dicitur quantitatem in talibus enim predicamentis res aliquae predicantur. sed reliqua. 7. predicamenta non predicantur ut res alijs secundum se. unum idem boetius in eodem libro ait. quod de homine dicitur esse in foro. sed ita ut non quod ipse sit res id quod predicatur. esse ergo in foro sic predicatur de homine quod id quod predicatur non predicatur quod res. sed secundum circumscriptionem rei uel quod habitudo rei. unum boetius in eodem libro ait. quod primum que sit omnia iter predicationem. quia alie predicationes quod re demonstrat. alie uero quod circumscriptionem rei. dicemus ergo uerum esse solus esse tria predicamenta realia et ex circumscriptione uel habitudo nobis predicamentorum realium sumunt alia. 7. predicamenta. procedimus et quod quedam predicamenta dicuntur res quedam habitudo. sed de assignatione predicationum sumedox ex habitudo rebus dubitamus. nec uero nobis sic esse dicendum ut dictum est. quod tunc enim ad assignationem predicamentorum realium dubitamus de ipsa quantitate. quod ratio eius persistit in commensuratione non uero bene dicitur. quia ratio mensure color

istit in qda indiuisione. Id eni qd est mēsurā qd idiuī-
sibile noiat. r lo rō mēsurē pmo repit in discretis. qz
illō ex qd cōponunt discretā qd idiuīibile noiat. vnus
eni fm qd vnu nō dīuidit. sic ē in pīnuis id qd ponit
ut mēsurā qd idiuīibile r saltē f3 pōm nraz noiat. sic
ergo rō mēsurē cōpetissime pīstīt in idiuīibile. si rō
pīstīt eēt mēsurā vnitas r hī^o idiuīibilia eēt per
se r dīrecte in gīe quātītātis. imo magis eēt in gīe
quātītātis idiuīibilia qd dīuisibilia. ¶ Rursus si rō
pīstītātis pīstīt in cōmēsuratōe eēt dare aliqd in īfi-
nītū qd nō eēt in gīe pīstītātis. qd est p ph3 in p^o phic.
dicētē qd rō īfīnītū pīstītātis pgruit. Ea ē que dnr de p-
dicamētis sūptis fm hīudīnē nō vident bñ dicta et
maxie que dī de rōne. dīcebat enī qd accīs in quo fū-
dat relo dīc aliqd in se. accīs vō in quo fūdant alia p-
dicamēta dīc aliqd in ordīe ad aliō. Nā id qd est fun-
damētū rēlonis pōt pīdīderatī dēl mālīt uel foīalr. Si
pīdīderet mālīt. sic ē absolutū r est aliqd in se. nā si rō
fundaret in rōne rō rēlonis īret in īfīnītū. f3 si funda-
mentū rēlonis accīpat foīalīt. i. si accīpat ut stat sub
rōne sic est aliqd in ordīe ad aliō. ita r de alijs pīdī-
camētis. Illa in qb^o fūdant mālīt r fm se sūptā dīcūt
aliqd absolutū. foīalr aut r ut stat sub illis hīudīb^o
dīc aliqd in ordīe ad aliō. nō g vī hec dīa īter rōnē
r alia sex pīnta qd fūdāmētū rēlonis sūt aliqd in se. fū-
damētū vō alioz sex pīntoz sūt aliqd in ordīe ad aliō.
¶ Possum^o aut si uolum^o ex. 4. que pūcūt rēlonē et
que sūt qī. pāsībī hīc qdruplī pīrobare. Dīctm^o enī
de rōne qd īpā h3 mīmū de eē. uel dīctm^o qd hēat ual-
de debile eē. vñ aliq pīpī suū debile eē reputauerūt
īpāz de scōīs ītētīōīb^o. h^o ē g qd cōmē. dīc sup. 12. me-
ta. sup. p^o ca^o. utrū eadē sūt pñ^o sūbz r rōnū r alio-
rū pīntoz. aut qd pālīt fēc mētīōnē de rōne qd īpā h3
debili^o eē alijs pīntis. vñ ut subdīt qdā reputauerūt
īpā de scōīs ītētīōīb^o. Scōo rēlonī cōpetīt qd possīt eē
fm rōnē tīm qd nllī alio pīnto cōpetīt. eē enī dīm re-
latīōnē īpōtat r tīm nō est ībī rō nllī f3 rōnē. de^o enī
uere ē dīs creaturē r tīm nō refert ad creaturā nllī f3
rōnē. pībī ēt īpī pōluerūt rōnē possē eē fm rōnē tīm.
qz ut dī in. 5. meta. mēsurā refert ad mēsuratū fm rō-
nē tīm. Tertū qd dī de rēlonis est qd pōt rō eē in aliq
nllā mutatiōe facta in īpō: ut possū fierī de nō sllī sllīs
nulla mutatiōe facta in mē f3 solū p mutatiōnē factā
in alio. Quartū est qd oīa rēlonā sūt bñ assignent ad cō-
uertētā dīr. Ex hīs aut possum^o qdruplī pīrobare
qd dīctū est. Nā si fūdāmētū rēlonis esset aliqd in se.
alioz vō pīntoz eēt in ordīe ad aliō. qz plus est esse
in se qd in ordīe ad aliud plus haberet de esse relo qd
alia sex pīnta qd est pīracta. dīctū est enī rēlonē eē de
bīlīōis esse alijs pīntis. Scōo qdē p3 ex scōo dīcto.
Nā si relo pōt eē tīm fm rōnēz ceta vō pīnta nō pīt
eē tīm f3 rōnē nō pōt dīcī qd rō in h^o dīfferat ab alijs
qd fūdāmētū rēlonis sūt aliqd in se. alioz vō sex pīnto-
rū sūt aliqd in ordīe ad aliud. qz tūc alia pīnta magis
possūt eē fm rōnē tīm qd īpā relo. Tertio qdē p3 ex
tertio dīcto. Nā si fūdāmētū rēlonis eēt aliqd in se nō
aliqd in ordīe ad aliō. tūc nō poss3 fierī aliqd de non
rēlonis rēlonis. nllā mutatiōe scā in se. cū fūda^m īpī^o re-
latīōis dīcat eē aliqd ī se. si enī alia sex pīnta hñt fūda-
mētū in ordīe ad aliō magis vident possē fierī in aliq
illa sex pīnta ex mutatiōe alī^o qd relo. c^o fūdāmētū est
aliqd in se. dīa autē quā h3 relo ad alia pīnta qd pōt
īcīpe eē in aliq sīne mutatiōe eius nō possēt saluari: si
dīa rēlonis ad alia eēt tal^o qīs est assignata. Quarto
qdē p3 ex. 4. dīcō. Nā rēlonā oīa sūt bñ assignē ad cō-
uertētā dīr. alia vō pīnta nō. īpā g rō magis vī dīcē

īpī ordīnē ad aliō. qz sp ītelligīt eē īter duo. vñ h^o
pūertētā accīpīt qd nō dīcat rē aliq in se. uel sī dīc rē
aliq in se vñ^o dīc h^o rē quā alia pīnta. nō g per eē ali-
qd in se sīue rōne sīue rōne fūdāmētī assignata est
dīa ad alia sex pīnta. f3 dubiū qd facit in hoc dīcto est
qd alia pīnta dīr accīntā extrīsec^o aduenīētā qd nō dī
de rōne. īd vī qd rō magis fūdet in aliq fm se. alia vō
sex pīnta hñt magis fūda^m ut vī in ordīe ad aliō. vñ
dīcta sūt extrīsec^o aduenīre. S3 de hoc in psequēdo
parebīt. ¶ Assignatō vno mō dīstīctīōis pīntoz quē
magis doctores ponūt. uolum^o alīū modū assignare
pīpī qd scīdū qīdā alīr dīstīguē pīnta vīdēt. Nā p^o
facit facit īmēbz dīstīctīōnē qd oē pīntū ut alūt uel
dīcīt īpī sūbz. ul^o dīcīt aliqd qd est in sūbo. ul^o sumīt per
respectū ad aliqd qd ē ex sūbz. vīdēt enī hec trā oēz
modū pīdicatīōis cōprehēdē. si enī pīntū est īd qd pīdī-
cat de sūbo. vī qd alio trā modoz se hēat. qz ul^o dīcīt
īp3 sūbz. ul^o qd est in sūbo. uel sūīt per respectū ad aliqd
qd est ex sūbm. si īpī sūbm sic est sūba. Nā cū dī sortēs
est hō hoc pīntū dīcī dē eēntīālī qd sortēs. sic ēt cū dī
hō est aīal. r in cetīs pīdicabīlīb^o eēntīālī sūalīb^o pīdī-
camētis dīcī dē eēntīālī qd sūbm. si vō pīntū nō dīcī īp3
sūbm f3 aliqd qd est in sūbo. tūc illd aliqd qd est in sūbo
ul^o est qd absolutū. ul^o qd relatū. si qd relatū sic est rō.
si qd absolutū. uel seqtur māz r sic est pīntas. ul^o foīaz
r sic est qīltas. si aut pīntū dīcat aliqd extrīsecū. ul^o dīcī
qd oīno extrīsecū ul^o nō. si oīno extrīsecū. ul^o h3 rōnē
mēsurē. ul^o nō. si dīcī qd extrīsecū r nō h3 rōnē mēsurē
sic ē hī^o. hī^o enī ē aliqd oīno ex sūbz nec pē rōnē mē-
surē respectū sūbz. si alīr dīcī qd extrīsecū r h3 rōnēz
mēsurē qz due sūt extrīsecē mēsurē. īpā r loc^o. f3 ē
pus qdē sūīt pīntū qī. fm locū vō sumunt duo pīnta
ubīz sūt. alīr tīm r alīr. qz ubī dīcī hīudīnē ad locū f3 se
sūt vō sīue pō sup h^o hīudīnē addit ordīnē pīntū. h^o
est enī sūt qd est pīntū. Si vō nō dīcat oīno extrīsecū
f3 dīcat aliq mō aliqd in sūbo. uel hoc est f3 pīntū r sic
est actīo. nā pīntū actīōis est in agēte. si aut sūt aliqd in
sūbo fm tīmīnū. sic est passīo. nā passīo est aliqd tīmī-
natū ad passū. ¶ Istī ēt īdē aliq alīr dīstīguunt pīnta.
faciūt enī p^o facit trīmēbz dīstīctīōnē sic nūc factaz
aliq tīm mō uariāt sūbm uerba dīstīctīōis. dīcīt enī qd p-
dicamētū ul^o est de eēntīa sūbi. uel nō est de eēntīa sūbi
f3 est aliqd in sūbo. uel nec est de eēntīa sūbi uel nec est
aliqd in sūbo. f3 sūīt per cōpatīōnē ad aliqd qd est ex
sūbm. si sūt de eēntīa sūbi sic pīntet ad pīntū sūbe. hō enīz
quī pīdicat de sorte est de eēntīa sortis. r alia pīnta
pīntet ad pīdicā^m sūbe sūt de eēntīa suor sūborū. Si
vō pīntum nō sūt de eēntīa sūbi. sed dīcat aliqd in sūbo.
uel dīcīt aliqd fm se uel per respectū ad alīez. si sūt
in sūbo per respectū ad alīez sic est pīdicā^m rēlonis. si
nō sūt in sūbo r sūt aliqd fm se. uel seqtur mām r sic est
quātītās. uel seqtur formā r sic est qīltas. Si vō sumat
per respectū ad aliqd extra sūbm sic sūt alia sex pīnta.
dīcīt enī īstī qd in hoc dīffert rō ab alijs sex pīntis. nā
cū dī hō est pīdicat respect^o īstī quī pīdicat de hoīe in
est īpī homī. pīntas enī que pīdicat de hoīe īstī ho
mīnī. Sed īstī ei per respectū ad alīez. accīpiendo
ergo aliqd large pur īpluz ad aliqd r īpā relatiō est
aliqd īherens sūbo. f. sed alia sex pīdicamēta pīdī-
cant ad extra subiectū. ut si dīcīt aliquid esse sūfū
uel deozum locus quī pīdicat de locato est aliquid
extra locatū. r tamē dīcīt aliqd eē hērī uel hō dīcīt. īp3
qd pīdicat de re tpālī est aliqd extra rem tēporalēz
r sic oīa alia pīdicamēta de qb^o agtūt in sex pīncī-
pīs aliqd extrīsecū pīdicāt. h^o aut sex pīncīpia sīue
sex pīdicamēta pīdicāt aliquid extrīsecū fm

De mensura angelorū

istos sic distinguī possunt. quia cum aliquid denomi-
natur ab aliquo extrinseco. uel illud extrinsecū p̄inet
ad oīa ista sensibilia cōiter: uel ad hoīem spālīter. Si
ad hoīem spālīter sic ut aiūt est predicamētū hīc. nam
natura ad tegumētū arboribus dedit corticē. aialī-
bus cutē pilosā. aliq̄b⁹ cutē pēnatā. Ad defensionē
vō aliq̄bus aialīb⁹ dedit ungues. aliq̄bus dētes. aliq̄-
bus cornua. aliq̄bus rostrū. hoībus vō nec puidit nā
sufficiēter in tegumētū nec in defensionē. s̄z dedit sibi
manū que est organū orzanorū ut sibi fabricaret ue-
stes ad tegumētū: et arma ad defēdēdū. s̄z quā manū
aliq̄ arma sibi fabricat ne ledat ab alijs: ut lorica: uel
galeā. aliq̄ vō ut ledat alia ut ensez uel lācā. s̄m talia
aut sumit p̄dicamētū hīus. ut esse uestitū. eē armatū
et potissime sumit tale p̄dicamētū s̄m arma p̄tēgen-
tia corp⁹ uel partes corp⁹is ne ledamur ab alijs. sicut
dicimus aliq̄ eē loricatū uel galeatū. p̄dicamētū ḡ
hīus sumit s̄z illud extrinsecū qd̄ denoiat hoīez spe-
cialit̄. Si vō hīc tegumēta uel arma uellem⁹ trāsfer-
re ad res alias. q̄ dicerem⁹ arborē habere corticez et
aial hīc cutē ad sui tegumētū. uel dicerem⁹ aliq̄ aia-
lia esse cornuta. aliq̄ vō eē rostrata uel hīc rostrū ad
sui defensionē. talia hīc nō p̄tinet ad p̄dicamētū ha-
bit⁹: s̄z ad p̄dicamētū s̄be: nec talia dicunt partes ipso-
rū aiatoz uel ipsoz habētū p̄dicamētū. ergo hīus
videt p̄tinere spālīter ad hoīez. et si dicat sellat⁹ sale-
rat⁹ qd̄ p̄tinet ad p̄dicamētū hīus p̄e sumptū. p̄pter
qd̄ nō videt tale p̄dicamētū p̄tinere spālīter ad hoīez.
dicūt q̄ tale p̄dicamētū p̄tinet spālīter ad hoīez. si autē
p̄tinet ad alia hoc est. put ueniūt in usū hoīs. equo enī
cōpetit sellari uel salerari uel hīc talē habitū. put ue-
nit in usū hoīs. hīc⁹ ergo videt aliqd̄ extrinsecū qd̄ re-
spicit hoīez uel ea que ueniūt in usū hoīs spālīter. s̄z si
illd̄ extrinsecū a quo denoiat res respiciat oīa cōiter
nō hoīez spālīter. ut hoc erit per modū mēsure uel per
modū cāc. Si per modū mēsure opz q̄ sit per modū
mēsure extrinsece. q̄ dicitū est talia p̄dicamēta sumi
per respectū ad aliqd̄ extrinsecū. mēsure aut extrinse-
ca est duplex. s̄. tps et loc⁹. per cōparationē aut ad tps
sumit qn̄. per cōparationē aut ad locū sumunt duo p̄-
dicamēta. ubi et sūt. alit̄ tñ et alit̄ ut supra dicebamus.
Sed si talis denoiatio nō fiat a mēsure s̄z a cā extrin-
seca cū dictū sit tales denoiatiōes ab extrinseco fieri
cō enī extrinseca est duplex. s̄. finis et efficiēs. sed finis
nō mouet nisi mouēdo efficiētē. opz ergo q̄ s̄m cām
efficiētē siue agētē talia sumant. uel ergo sumet p̄-
dicamētū. put effect⁹ denoiat a cā agētē et sic est p̄-
dicamētū passiōis. nā pati nō ē aliqd̄ q̄ suscipe ali-
qd̄ ab agētē. uel erit cōuerso. put denoiat ab effectu
et sic erit p̄dicamētū actiōis. nā agere est act⁹ ab agētē
te in patiēs: p̄pter qd̄ p̄z multiplex distinctio p̄dica-
mētorum. s̄m doctores uarios in quibus distinctio-
nibus multa bona collecta sūt. et nos ipsi in hī⁹ distin-
ctionibus aliq̄ interseruim⁹ ad declarationē eaz. sed
licet multa bona sint ibi collecta aliq̄ tñ p̄tinet qd̄ in-
tellectū nostrū nō detat. Nā in hoc ē dare dīaz iter
resonēz alia sex p̄dicamēta. q̄ res nō p̄dicat aliquid
extrinsecū s̄z p̄dicat aliquid intrinsecū per respectum
ad extrinsecū. Alia vō sex p̄dicamēta p̄dicat aliquid
extrinsecū nō videt bñ dictū. Nā l̄z locus sit aliqd̄ ex-
trinsecū a locato. loc⁹ tñ nō est p̄dicamentū nec facit
per se p̄dicamētū. S̄z ubi facit per se p̄dicamentū.
sed ubi est in corpe ipso locato. vñ si dī aliqd̄ eē ubi.
uel si ubi p̄dicat de aliquo locato. ubi est in ipso loca-
to de quo p̄dicat. dicim⁹ ergo q̄ sicut p̄ntas que p̄-
tinet ad p̄dicamētū resonis est in p̄e per respectū ad

aliud. uel ad aliū ut ad filiū. sic ubi qd̄ facit p̄dicamē-
tū est in ipso locato de quo p̄dicat ubi per cōpara-
tionē ad aliud. ut per cōparationē ad locū: sic et de p̄-
dicamēto qn̄. Nā l̄z tps sit extra rem tpale. tps tñ nō
facit p̄dicamētū: sed qn̄. qn̄ ergo qd̄ p̄dicat de ipso
quādali siue de ipso tpali ē in ipso tpali per respectū
ad aliud ut per respectū ad tps. sic passio dicit aliud
de quo p̄dicat per respectū ad agēs. oēs ergo p̄dicte
distinctiones videntur deficē in assignādo p̄dicamē-
tū resonis. et in distinguēdo p̄dicamēta resonis ab alijs
sex p̄dicamētis: q̄ nō ē t̄m qd̄ in oībus alijs sex p̄-
dicamētis id qd̄ p̄dicat sit aliqd̄ extra s̄m. si enī loc⁹
uel tps que sunt extra locatū et tpale facerent per se
p̄dicamētū forte posset tolerari qd̄ dī. sed ut p̄z loc⁹
qd̄ est extra locatū nō facit p̄dicamētū. sed ubi qd̄
est in locato p̄dicatū facit: nec tempus qd̄ est extra
rem temporalē facit p̄dicamentū. Sed quodō fa-
cit p̄dicamētū qd̄ est in oī re tpali et in oī qd̄ incipit eē.
¶ Positis aut diuersis distinctiōib⁹ de p̄dicamētis
a doctorib⁹ datis. uolum⁹ distinguere p̄dicamēta p̄-
ut aliq̄ phi distinxerūt. p̄pter qd̄ sciēdū q̄ s̄m simpli-
ciū. oīa entia uel significant in fieri. uel in eē. uel in pos-
se fieri. si signī in eē cuiusmodi sūt p̄manētia. sic dicū-
tur exītie. Si significant in fieri cuiusmodi sūt succes-
sua sic dicunt actiōes. Si aut signī in posse fieri uel
in posse succedere nō aut actu sūt nec actu succedūt
talē aut simpliciter uocat potētias. p̄pter qd̄ p̄z q̄ potē-
tia se tenet cū existētia. q̄ illd̄ qd̄ pot succedere et nō
succedit p̄manēs est. Ideo simplici hoc tertū mēbrū
pretermittit et collocat ipm cū exītijs. entia ergo uel
sunt exītie et sūt p̄manētia. uel sūt actiōes et est ibi alī
quis modus successiōis. ex actiōib⁹ aut siue ex succes-
sionib⁹ sumunt duo p̄dicamēta. s̄. facere et pati. aliter
tñ et alit̄. illd̄ enī idē q̄ ut est ab agētē dicit actio. ut est
in patiēte dī passio. s̄m ergo actiōes sumunt duo p̄-
dicamēta. s̄m existētijs aut sumunt octo. possumus
aut actiōē distinguere ab exītia uel mō quo dictum
est ut exītia dicat aliqd̄ p̄manēs. actio vō dicat hīs
aliquo mō successiōē. p̄pter qd̄ potētia se tenebit cū
existētia. q̄ posse succedere et nō succedē hoc est idē
qd̄ p̄manere. q̄ diu ergo aliqd̄ nō succedit oī p̄manē.
uel possum⁹ per existētijs intelligere s̄m q̄ aliqd̄ est
in se. per actiōes vō s̄m q̄ facit aliqd̄ in alio s̄m quez
modū dicimus q̄ oē qd̄ mouet ab alio mouet. per se
enī loquēdo nihil seipm actuat et nihil per se facit se
attuale nisi per accēs. existētie ergo sunt per que res
est in se. actiōes aut sūt que sūt a re in aliquo. potētie
vō s̄m hoc erūt virtutes ipse per quas sūt hī actiō-
nes. ipse ergo potētie s̄z hūc modū loquēdi se tenet
cū existētijs. q̄ potētia siue virtus agētis nō est aliqd̄
ab agētē. S̄z est aliqd̄ existēs in ipso. illud ergo qd̄ est
aliqd̄ a re p̄tinebit ad existētiā. s̄m que modū virtus
et potētia ad existētiā p̄tinet. p̄pter qd̄ nō est incon-
ueniēs q̄ idē sit actio et exītia. s̄z actio erit ut est ali-
quid ab alio. existētia vō erit ut est aliqd̄ in re in qua
existit. s̄m actiōes ergo fluxus est q̄ aliqd̄ ab alio su-
munt duo p̄dicamēta actio et passio alit̄ tñ et alit̄. Nā
put agēs influit in passū oī actio. put passū recipit ab
agētē oī passio. actio ḡ et passio nihil sūt aliqd̄ q̄ aliqd̄
influxum ab agētē et receptū in passū. exītia ergo est
q̄ in re existit: actio vō est q̄ a re fluit et in alio recipit
potētia aut est illud mediū per qd̄ agēs influit in pas-
sū. et q̄ potētia siue virt⁹ nō fluit ab agētē sed est in
agētē. id potētia inter exītijs cōputat. nec obuiat q̄
dicim⁹ de actiōe: q̄ sūt aliq̄e actiōes nō transeūtes.
Nā actio q̄tuncūq̄ nō sit trāsīēs ouz tñ sit aliud ab

agēte semp est sibi assignare duo distincta s3 rē quoz
vnū se h3 ut act⁹ 7 aliud ut potētia. ut si intelligere est
actio nō trāsēs h⁹ intelligere catur in intellectu aliq
alio ut a fantasmate in virtute lumis intellectus agē
tis ab ipso intelligibili in virtute talis lumis. 7 si uelle
est actio nō trāsēs. uelle siue uolutio catur in uolūta
te ab aliquo alio ut a bono apprehēso. fm ergo actio
nes. ut fm qd influūt aliqd in aliud sumunt duo predi
camenta. ¶ Restat ergo oñdere quō accipiunt alia
octo que nō accipiunt fm actiōes 7 fm q influunt
res in aliud. s3 accipiunt fm exñtias. i. fm ea que res
habēt in seip̄a. Sed fm simpliciu raliū pdicamētoz
sic accipit distinctio. Nā ea que sūt in ipsa re uel sunt
res uel sūt hitudines rerū. Si aut sūt res uel hñt eē
fm se 7 sic sumit pdicamētū sbe. uel hñt eē in alio et
hoc duplx. qz uel sūt in alio fm dñtēstionē 7 multipli
cationē 7 sic accipit pdicamētū quāritatis. uel fm dñ
spōitionē 7 iformationē 7 sic accipit pdicamētū qñ
tatis. Sed si ea que sūt in re nō dicat res ipsas s3 ha
bitudines rerū. ul sumunt fm puerētia uel nō. Si s3
puerētia sic est relō. relatiua autē si bñ sumant sp ad
puerētia dicunt. Si aut accipiunt nō fm puerētias
sic sūt alia sex pdicamēta. simplici⁹ qñ in hoc uidet dñ
stinguere relōne ab alijs sex pñcipijs uel ab ipsa sex
pdicamētis. Nā tā rō q oia illa pdicamēta sumunt
nō fm ipsas res. s3 magis fm hitudines rez. aliter
tñ 7 aliter. qz relatiua ut sūt ad aliud dicunt ad puer
tētia. s3 illa alia sex pdicamēta nō dicunt ad puer
tētia. que sic distinguī possunt. Nā tam habitū est de
actiōe 7 passiōe que iter alia sex pdicamēta cōputant
¶ Restat uidē de qtuor uidelz de qñ: ubi: situ: 7 habitu.
Dicam⁹ q q cū oia ista qtuor pdicamēta sumant fm
qñdā hitudines: hñ hitudies uel erūt ad corpa ul ad
nō corpa. si ad corpa uel erūt hñ hitudines per re
spectū ad locū: 7 sic erit pdicamētū ubi. si p respectū
ad tps: sic erit pdicamētū qñ. loc⁹ eni 7 tps s3 sint in
corporib⁹ ipsa tñ nō sūt corpa. locus eni pē sumpt⁹
nō est corpus: s3 est ultimū corpis. s3 si hñ hitudies
sumant ad ipsa corpa uel hoc erit fm ptētū ut aptat
ad ptinēs: sic est situs. nihil est eni aliū sit⁹ q uaria ad
aptatio corpis ptētū ad ptinēs. Si vō sic fm q cor
pus ptinēs adaptat ad ptētū: put uestis adaptat cor
pori: 7 calciamētū pedi sic est hitus. Scdm ergo sim
pliciu situs differt ab ubi nō solū rōne corpis locati.
uel rōne rei ptētū ut fm qd res ptēta adaptat siue cō
parat ad rei ptinētē fm se. sic dicat hñe put fm ordi
nē partiū dicat hñe situ. ita q sit⁹ supra ubi addit or
dinē partiū. differt eni nō solū hoc mō. sed et fm sim
pliciu differt rōne rei ptinētis. qz put ptinēs est ipse
locus qui nō est corpus s3 sup̄ficies corpis sic accipit
ubi. s3 put ptinēs est ipsum corpus sic accipit situs. si
tus differt ab hitu. Nā 7 si utrūq respicit corp⁹ i cor
pore alit tñ 7 alit. qz sit⁹ dicit corpus in corpe. put cō
tentū adaptat ptinētī. hitus vō econuersio. hoc q mō
sūt decē pdicamēta fm simpliciu. qz duo sumunt fm
actiōes ut actio 7 passio. tria fm exñtias reales. sba.
quāritas. 7 qñtas. 7 quinq fm exñtias hitudinales.
ut fm exñtiam hitudinalē puerfiaz sumit relō. fm ha
bitudinē nō puerfiaz sumunt alia qtuor. quoz duo su
munt fm hitudinē ad corpa diuersimode tñ ut est p
habita manifestū. ¶ Jambic⁹ vō fm q per simpliciu
ad nos deuenit et⁹ positio quādā generalē distinctio
nē dat de pdicamētis. nō descēdes ad singula pre
dicamēta. dicit eni q ens uel dicit ipm s3m q suppo
nunt omnia uel dicit coexistēcias subiecto. uel dicit
habitudines circa subiectum. si ens dicat q presuppo

nūt oia. sic fm jambicū sumit pdicamētū sbe. Si vō
dicat coexistēcias in s3o uel hoc erit fm multitudinē 7
sic sumit pdicamētū qñtatis. uel fm informationē 7
sic erit pdicamētū qñtatis. s3 si ens nō dicat s3m q
supponit oia 7 nō dicat coexistēcias in s3o uel cū s3o
s3 dicat hitudinē ptra s3z sic sumunt pdicamēta alia.
¶ Architas vō ut idē simplicius narrat pythagorice
argumētās ad vnū denariū deduct pdicamēta. pyta
goras eni uoluit fm numeros oīz cāz reddere. 7 qz
fm numerū nō uadūt nisi usq ad denariū. iō fm hac
silitudinē dicit eē tñ decē rez gñā. sicut numer⁹ usq
ad decē uadit. ad hāc uariationē adducebat idem ar
chitas qñdā alias silitudines: qz et in corpe nostro ha
bemus decē sumitates. qd forte ad decē digitos ma
nuū uel ad decē digitos pedū. quos eni oēs decē su
mitates habem⁹ referebat. dicebat etiā idē architas
toti⁹ sermōis decē eē elemēta: qd forte apud grecos
ibi magis hoc est notū q apud nos. sibi forte sūt decē
littere uocales que p antonomasia toti⁹ sermōis ele
mēta dicunt. fm igit has adaptatiōes studuit archi
tas denariū nūeri pdicamētoz rationem perquirere.
¶ Postq aut tā doctoz q phoz narrauim⁹ modū
assignandi. iō. pdicamēta: uolumus nos ipsi fm pre
paratū ordinē. iō. pdicamēta distinguere. ppter qd
sciedū q oēs assignati modi tā doctoz q phoz cir
ca pdicta duplice distinctionē faciūt. Nā fm boetiū
pdicamēta uel dicūt res uel hitudines rez. s3 docto
res aut ptēporaneos nobis. ul dicūt res uel respect⁹
rerū. 7 si uideant aliq doctores facere trimēbre disti
ctionē dicētes. q pdicamēta uel dicūt s3m. uel aliqd
in s3o uel aliqd extra s3m. Ita tñ trimēbris disti
ctio statiz reducīt ad hāc bimēbre. uidelz ad rē 7 ad
respectū. uel ad rē 7 hitudinē siue ad rē 7 circūstātiā.
Nā relator sex pdicamēta que cōi uocabulo dicunt
accētia extrinsec⁹ adueniētia sub respectib⁹ siue habi
tudib⁹ collocant. s3az vō que dicit ipm s3m. quāritas
tē vō 7 qñtatē que dicūt aliqd q fm se 7 absolute est
in s3o collocat s3 reb⁹. nō tñ distinguūt relōne ab illis
pdicamētis. nisi qz relatio inest 7 dicit aliqd intrinse
cū. ut paternitas est in ipso pie. s3 alia sex pdicamēta
dicūt aliqd extrinsecū qd supra tñ pbauim⁹. qz nō oia
alia pdicamēta dicūt aliqd extrinsecū. multa eni ex eis
dicūt aliqd in s3o s3 per respectū ad aliqd extra.
ut qñ dicit aliqd in re tpali per cōparationē ad tps. 7
ubi est in re locali per cōparationē ad locū. 7 sit⁹ in re
situatū per cōparationē ad corpus ptinēs. 7 passio in
re sensibili uel passibili per cōparationē ad agēs. sic
7 relatio in relatiōe per cōparationē ad oppositū rela
tiū ut pñitas in pie per cōparationē ad filiū. fm ergo
hūc modū nō pōt accipi oia inter relōnes 7 oia illa
sex pdicamēta. s3 forte fm hūc modū accipet oia re
latiōis ad actiōē 7 hitū. Nā cū oī agēs agit hec ac
tio pdicat de agēte. 7 tñ ipsa actio que pdicat de agē
te nō est in agēte s3 in passo. hñe et pdicat de hñte. ha
bit⁹ tñ ut uestimētū est quedā res hñs esse diuersum
ab habēte siue a uestito. hoc ergo mō possz assignari
differētia relatiōis ad ista duo pdicamēta. Nā pa
ternitas que pdicat de pie est in ipso pie. sed per re
spectū ad aliqd extra. s3 ipsa actio que pdicat de
agēte nō opz q sit in agēte. sed pōt esse in passo ut pz
de actiōib⁹ trāsētib⁹ in exteriorē mām. dicim⁹ eniz
q calefaciēs calefacit. calefactio tñ que pdicat de
calefaciēte nō est in ipso sed in calefacto. nō est incon
ueniēs talē predicationē fieri. Nāz cū sit predcatio
denotatiua pōt fieri per aliqd qd est extra rez: qz pōt
res denotari ab aliquo qd est extra ipsaz. oī eni de ali

De mensura angelorū

quo ope qđ est op^o humanū z denoiat op^o ab hūanitate que nō est in ope s; ex op^o. sic z in pposito. actio pōt pđicari denoiatiue de agēte que nō ē in agēte s; in passio. v; ergo in hoc differre relo ab actioe. non enī sic dicim^o de duob^o relatiōib^o oppositis. utputa de paternitate z filiatiōe: sicut dicim^o de actioe z passione. Nā nō dicim^o q^o actio z passio sunt in patēte. sed dicim^o q^o pīntas est in pīe z filiatio est in filio. pater ergo dī pat^o per pīntatē que est in ipso. pīntas enī est in pīe per respectū ad filiū. Sed ipsa actio que pđicat de agēte nō est in agēte. hoc g^o mō videt forte posse assignari oīa relōnis ad actionē z ad habitūz. sed nō ad alia sex pđicamēta. z dicim^o forte sic esse. Nā vt videt calūniā h; q^o sit talis oīa rōnis ad ipaz actionē imo v; nō eodē mō eē hīc z ibi. Nā aliqñ dī agēs agē p actionē que est in alio. ut p; de actioe trāseūte i exteriōrē māz. aliqñ vō dī agēs agē p actionē que est i ipso ut p; i actioe nō trāseūte. Nā h; calefaciō calefaciat p calefactionē que nō est in ipso. itellect^o tñ itelligit per itellectionē que est in ipso. vñ aut ptingat ista diuersitas uel q; actio nō trāsiens magis h; rōnez passiōis q^o actiois. uel ppter aliā cām non est presentis speculatiōis. Sufficit aut ad pēns scire q^o fm cōmune modū loquēdi z etiā h; uerba pbi. q^o sicut duplex est actio trāsiens z nō trāsiens. ita dupl^r dī agēs agere. aliqñ ab actioe que nō est in ipso. aliqñ ab actioe que est in ipso. et sicut distinguim^o duplicē actiōnē trāseūntē z nō transeūntē. sic suo modo possumus distinguere duplicē relationē fm rē z fm rōnē nō q^o iste due relōnes dīrecte respōdeāt illis duabus actioib^o. S; q^orum ad pđicationē denoiatiua hēe due relatiōes hñt aliquid sile cū illis duab^o actioib^o. Nā si sit relatio h; rē semp aliqd refert per relationē que est in eo. ut si refert aliqd realr fm cē. est in eo relatio h; eē. si refert fm dīci est in eo relo fm dīci. sed si sit relo fm rōnez pōt aliqd referri p relōnē que nō est in ipso s; in alio. ut de^o refert ad creaturā sicut dñs ad seruū per relationē que est in creatura. iō dī in. 9. meta. q^o aliq^o referunt ad alia. q; alia referunt ad ipsa. ut mēsurā refert ad mēsuratū q; mēsuratū refert ad mēsurā. per relationē enī que est in mēsurato refert mēsuratū ad mēsurā z mēsurā ad mēsuratūz. per qđ p; q^o sicut aliqñ agēs dī agere per actionē que est in seipso aliqñ per actionē que est in alio. sic aliqñ relatiūm refert per relationē in que est in ipso: aliqñ per relationē que est in alio. Sed oīu uagari per hac māz nō expedit. Satis enī pōt apparere q^o nō sufficēter assignat oīa relatiōis ad alia sex pđicamēta mō quo dictū est. uidelicet q^o ipsa relatio est in ipso sbo per respectū ad aliud. id vō qđ pđicat de ipsis sex pđicamētis nō est aliqd in ipso sbo per respectū ad aliū. s; est aliqd extra subiectū. Redeam^o ergo ad ppositūz. z dicam^o q^o oēs distinctiōes facte de pđicamentis collocāt pđicamēta uel sub re uel sub hitudine. Nos aut ut pfecte habeam^o distinctionem relōnis ad alia pđicamēta. z etiā ipoz pđicamētoz iter se. videamus qđ est pđicamētū z quō accēptēda sūt oīa pđicamētoz. ¶ Propt^o qđ sciēdū q^o pđicamēta sūt illa in que immediate descēdit ens sine oīa media. pđicamēta g^o ex modis eēndi opz sumi z ex modis eēndi pncipalib^o. q; si nō diceret pđicamētū quēdā modū pncipalē: sed diceret modū eēndi reductū tunc in illud pđicamētū nō imēdiatē descēderet ens. s; descēderet ens in tale pđicamētū mediātē illo mō eēndi in qđ reduceret pđicamētū illud. Si g^o pđicamēta sūt ptes entis. opz q^o dicāt quosdā modos eēn-

di. Rursus si pđicamēta sūt illa in que imēdiatē descēdit ens. opz q^o dicāt modos eēndi pncipales non reductos in alios. erit g^o pđicam^o qđā modus eēndi rerū pncipalis nō reduct^o in aliū modū formāl^r. vide mus enī in actioe z passioe q^o modus eēndi hīc z ibi vñ nō reduct^o in aliū. nā passio sumit^o ex eo q^o recipit in passio. actio vō ex eo q^o est ab agēte foialit^r. g^o aliū modus eēndi est hīc z ibi. z vñ nō reduct^o in aliū formāl^r. reduct^o tñ calit^r. q; ex hoc recipit aliqd in passio ex eo q^o ē ab agēte. z idē ē q^o passio dī effect^o. actiois nō q^o aliā rez dicat actio q^o passio s; dicit aliū modūz se hñdi uel aliū modū eēndi. qui modī sūt diuersi formāl^r. attñ vñ reduct^o in aliū calit^r. Si g^o hoc est pđicamētū qđā pncipalis modus eēndi nō reductus in aliū formāl^r. videam^o qđ uariat modū eēndi. dicim^o enī q^o modus eēndi nō solū uariat ex ipsa re. s; ēt ex ordine rei. ut calor h; q^o est in sbo fm qđ cōparat ad agēs z ut reduct^o ab agēte aliū zaliū modū eēndi h; nā ut est in sbo quedā qūitas est z quedā exñtia z est qđ pmanēs. S; ut cōparat ad agēs z ut iducit^o ab agēte q; iducit^o pars post pte. sic nō est qđ pmanēs. Sed magis h; eē ut fieri. sic nō accipit^o ut exñtia quedā nec ptnet ad pđicamentū qūitas sed magis accipit^o ut actio uel pđicamētū actiois. nō est g^o alia res calor ut iformat sbo z ut accipit^o ut exñtia quedā z ut est ab agēte z ut iducit^o pars post partē. sic nec opz q^o sicut alia aq^o que fluebat in fluuio z que postea ptnet in uase. attñ aliū z aliū modū eēndi h; calor sic z sic acceptus z iō ad aliū z aliud pđicamētū ptnet. q; ut ē exñtia quedā z ut iformat sbo ptnet ad pđicamētū qūitatis. ut est ab agēte z ut est in quodā fieri z iducit^o pars post partē ptnet ad pđicamētū actiois. idē est g^o calor z calefactio z idē est qūitas z actio. nihil enī est aliū calefactio nisi ipse calor ut iducit^o ab agēte. calor g^o h; se ptnet ad pđicamētū qūitatis: s; calor ut est calefactio z ut ab agēte iducit^o ptnet ad pđicamētū actiois: z nō solū uariant pđicamēta ex rez hitudine ut iō ptnet ad diuersa pđicamēta calor z calefactio. q; calor dicit ipsā rez in se. calefactio aut dicit ipsā cū ordine ad agēs. S; ēt uariant pđicamēta h; aliū z aliū ordine z fm aliā z aliā hitudinē. pōt enim uariare pđicamētū res z hitudo. z pōt uariare pđicamētū hitudo z hitudo. ipse enī calor ut est ab agēte h; caliditatē in seipm ut recipit^o in passio. Nā eē ab agēte est cā receptiōis in passio. nec est incōueniēs q^o vñ z idē alit^o z alit^o suptrū habeat quēdā modū calitatis respectu suiipsi^o. Sicut nō est incōueniēs q^o vnuz z idē alit^o z alit^o acceptū sit pti^o z not^o seipso. z q; aliū z alit^o modus eēndi z alia z alia hitudo. alit^o et aliū ordo est ipsius calefactionis ut est ab agente z ut recipitur in passio. ideo sic z sic faciet aliud z aliud pđicamentum. Dicamus ergo q^o ratio pđicamētū sube sumitur ex hoc modo eēndi q^o aliqd ei existat fm se. nec ualet si dicat q^o forma sbalis nō est sba q; nō pstitit fm se. q; forma sbalis cū mā non dicit^o nisi vnū actū z vnū simplex: iō nō debem^o loq^o de mā et forma sbalī nisi de duobus: sed quasi de vno aliquo qđ per se subsistit i quo oīa alia fudant. z si obijcit^o de hoie z ponat difficultas de pluralitate formaz: dicemus nō eē presentis speculatiōis talē difficultatē de cidere. sufficiat aut ad pēns scire q^o rō pđicati^o bē pstitit in hoc mō pstitēdi q^o per se pstitat. vñ mā z forma nō sūt in pđicamēto sbe fm se sed fm q^o sūt ptes sbe per se exñtis. rō vō oīum alioz pđicamētoz accidētaliū sumit^o ex hoc mō eēndi q; nō hñt per se eē. sed hñt depēdētiā ad aliud. ubi est ergo alit^o z alit^o mō

duo depēdētia ad aliud. ibi erit alia et alia rō p̄dica-
mētī accīdētis. Si g̃ calor eēt alicui corpori nātis et
per nullū agēs calor ille fuisset iduct⁹. hī calor soluz
depēderet a s̄bo: nō autē haberet nec habuisset depē-
dētia ad agēs. ex tali ergo calore posset sumi rō q̄lī-
tatis. Sed nō posset idem sumi rō accīdētis actiōis
que facit p̄dicamētū. sed si calor est iduct⁹ ab agēte.
opz q̄ depēdeat a s̄bo q̄ informat et q̄ dependeat ab
agēte siue a s̄bo q̄ informat a quo recipit. et lz idem sit
s̄bm et passuz attm nō eodē mō sumit. nā ut informat
per calorē sic hz rōnez subiecti. Sed put hī calorē
sumpsit ab agēte. sic hz rōnez passi. Sed p̄stat q̄ oēs
heq̄depēdētīe differūt formālī. nec vna formālī pōt
p̄dicari de alia. nec vna potest reduci in aliā forma-
liter. lz possit reduci caliter. faciet ergo hee depēden-
tie diuersa p̄dicamēta accīdētia. Si enī calor fm suū
eē depēdet a s̄bo q̄ informat ab agēte a quo iduct⁹
et passo in q̄ recipit. et hee depēdētīe sūt diuersē for-
mālī opz q̄ calor possit cōsiderari fm oēs istos mo-
dos eēndi. et fm q̄ cōsiderat fm aliū et aliū modum
essendi sic p̄tinebit ad aliud et aliud p̄dicamētū. ex
ipsa re g̃ est q̄ in ea fūdēt oēs iste depēdētīe. et oēs
isti modi eēndi. et iō ex ipsa re est q̄ possint inde sumi
uaria p̄dicamēta accīdētia et sic calor est quedā res
depēdēs a s̄bo. ab agēte et passo. sic videmus q̄ res
ipse nō solū depēdet hoc mō lz depēdet a loco. depē-
dent a tpe. ppter q̄ fm tales depēdētias poterūt in-
de sumi uaria p̄dicamēta accīdētia. ¶ Ex hoc g̃ po-
test apparere q̄re p̄dicamētū s̄be nō est nisi vnū p̄-
dicamētū. p̄dicamēta vō accīdētia sunt multa. Nam
vn⁹ est modus accipiēdi p̄dicamētū s̄be ex mō per se
exīdī. quicqd vō per se exīstīt nō est directe in p̄dica-
mēto s̄be. q̄quid enī p̄tinet ad p̄dicamētū s̄be uel est
per se exīstēs et tūc est in tali p̄dicamēto. uel est pars
uel accēs per se exīstīs et tūc est in tali p̄dicamēto per
reductionē. Sz rō p̄dicamētoz accīdētaliū sumit
vō ex per se exīstētia. sz ab ipsa depēdētia ad aliud. p-
pter ergo uarias depēdētias quaz vna nō reducit in
aliā formālī poterūt sumi uaria p̄dicamēta accīdē-
tia. Sed oīc q̄ ipsa s̄ba depēdet ergo poterit ab ea
accipi alia rō p̄dicamēti. ppter q̄ sciēdū q̄ si ipsa s̄ba de-
pēdet uel hoc est fm se uel fm aliqd accēs in ea exīstēs
si fm se nunq̄ ex tali depēdētia accipiet rō p̄dicamē-
ti. nō enī accipiet rō p̄dicamēti substātīe q̄ talis rō
p̄dicamēti accipit ex depēdētia. si ex per se exīstia
nec p̄dicamēti accīdētis. q̄ tūc qd eēt depēdēs alicui
accideret. sūt enīz alique habitudines ipsi⁹ s̄be uel fū-
date in ipsa s̄ba. Sz ex talib⁹ hitudinib⁹ nō sumit rō
p̄dicamēti. sed oīcē quidā respectus sz oīcī. rō autē
p̄dicamēti uel sumit ex per se exīstia uel ex re inhe-
rētē uel i hitudine rei iherētis. ex per se exīstia sumi-
tur p̄dicamētū s̄be. ex re iherētē quātitas et q̄litas.
ex hitudine siue ex ordine rei iherētis sumunt cetera
alia p̄dicamēta. uerū est g̃ q̄ ipse ordo et ipsa hitudo
pōt facere p̄dicamētū. lz g̃ duo sint ex q̄bus pōt sumi
rō p̄dicamēti. videlz res et ordo siue res et respectus
uel hitudo: attm p̄ma facie ad hūda oia p̄dicamē-
ta faciem⁹ trīmēbrē distinctionē. ¶ Dicem⁹ enī q̄ p̄-
dicamētū uel oīcī rē ipsaz uel ordine ipm. uel rē et or-
dinē. ex ipsa re sumunt tria p̄dicamēta. s̄ba. quātitas
et q̄litas. hec g̃ tria p̄dicamēta oīcūt ipsa rē ab solu-
tā. ex ipso aut ordine sumit rēlo. rēlo enī essentiali et
fm sua rōnē q̄dditatē nō est nisi ordo q̄dā. ex re aut
et ordine sumunt alia. s̄ba. p̄dicamēta. ppter q̄ apparet
quō differt rō a s̄ba q̄litate et quantitate. q̄ hec tria
p̄dicamēta signit ipsa rē. rō vō signit ipm ordinē uel

ipsū respectū. p̄ etia quō rō ab alijs. 6. p̄dicamen-
tis differt. q̄ illa sex nō signit ipm ordinē fm se sz rē
et ordinē siue sub ordine. ¶ Ex hoc apper illud oīcūt
cōe q̄ rō fm sua q̄dditatē nō est aliqd sz ad aliqd. Di-
cem⁹ enī s̄ba quātitas q̄litas fm sua q̄dditatē nō sūt
ad aliqd sz aliqd. rō vō sz sua q̄dditatē nō ē aliqd sz
ad aliqd. Reliq̄ vō sex p̄dicamēta sūt sūt aliqd et ad ali-
qd. q̄ sūt res et ordo. q̄ signit rē sub ordine. ex hoc autē
apparet uera eē illa q̄ruoz sup⁹ de rōne oīcā. Dicebat
enī q̄ rēlo habebat nūmū de eē et q̄ aliqd collocabāt
eā iter scōas itētīōes. qd iō est q̄ fm sua q̄dditatē oī-
cit ipsū ordinē et nō est aliqd sz ad aliqd. cetera autē
p̄dicamēta oīcūt et signit aliqd uel aliqd fm se sicut
illa tria p̄dicamēta. q̄ alia uel aliqd sub ad aliqd sicut
illa sex p̄dicamēta. de q̄bus agitur in sex p̄ncipijs. rēlo au-
tē solū signit ad aliqd. Dicebat et q̄ rēlo pōt eē rōis
tm. q̄ iō est. q̄ oia alia p̄dicamēta oīcūt rē aliquā uel oīcūt
aliqd alr tm et aliter ut aliquo mō p̄ per hita. sz illd q̄
est res aliq̄ nō pōt eē rō tm. iō nīl qd est in alijs p̄di-
camētis pōt eē rō tm. sz rēlo que fm sua q̄dditatē nō
oīc aliqd sz solū oīc ordinē uel solū oīc ad aliqd et re-
spectū pōt eē rōis tm. q̄ repit hic ordo qui nō est nī
si fm rōnē tm. sic est ordo eiūsdē ad seipsū. iō si oīcāt
eiūsdē idē erit rēlo sz rōnē tm. Tercio dicebat de re-
latiōe q̄ pōt icipe eē in aliquo nulla mutatiōe facta
in ipso. Nā si rēlo sz se oīcēret rē aliq̄ uel oīcēt aliqd
nō posset icipe eē in aliquo nlla mutatiōe facta i ipso
q̄ nīl pōt hīe rē aliq̄ quā p̄? nō hēbat uel rē sub
alia nūatiōe quā p̄? hēbat nlla mutatiōe facta in ipso
et q̄ tria p̄dicamēta realia oīcūt rē ipsa et q̄ illa sex p̄di-
camēta oīcūt rē sub quodā mō iō fm talia p̄dicamēta
nīl pōt icipe eē tale nisi p̄ mutationē factā in ipso. ut
si qd de nō igne fiat ignis uel de bipedali fiat tripeda-
le uel de albo fiat nigrū. sp erit p̄ mutationē factā in
ipso s̄bo ut in ipsa re ubi icipit eē aliq̄ res et aliq̄ forma
que p̄? nō erat. sic et in alijs sex p̄dicamētis. uel si
aliqd exīstē surrū icipiat eē deorsū et hēat aliō ubi q̄
p̄? hoc est per mutationē factā in ipso: nō q̄ opteat
ipsū hīe alia quātitate quā p̄? nō hēbat. utputa si sz
aliq̄ rōnez quātitatē copetat ei hīe ubi. sz q̄ q̄ritatē
illa hz alio mō. q̄ hz eā deorsū quā p̄? hēbat surrū.
sz rēlo oīc ipsa hitudinē. uel oīc ipz ordinē. ordo at p̄
alicui cōpetē de nouo nulla mutatiōe facta i ipso quō
nō pōt icipe in aliquo eē real rēlo nulla mutatiōe fa-
cta i ipso. nō aut pōt i aliq̄ icipe eē nouū ubi uel nou⁹
sit⁹ uel nouū q̄n uel noua passio mutatiōe nō facta in
ipso. Ex hoc appere pōt q̄ rēlo nullū aliō eē nec aliō
inēe hz nīl eē uel in eē fūdāmētī. eē enī uel inēe sūt
tudinis nīl est aliō q̄ eē uel in eē albedinis. sed oia
p̄dicamēta hnt aliquo mō aliud eē uel hnt aliū mo-
dū essendi respectu s̄b qua sit eē fūdāmētī. Nā quā-
tas ut pficit rē fm se dat ei qdā eē: utputa q̄ dat ei
eē extēsiū. ut aut pfic rē in ordine ad locū dat ei aliō eē
utputa dat ei eē surrū uel eē deorsū. uel eē fm aliō ubi.
ut si quātitas est illd per qd cōpetit rei eē in loco. illa
res que est q̄litas fm se dat eē q̄tū per cōparatiōē
ad locū. dat enī eē ubi sz quē modū loquēdi aut p̄hō
q̄ sortes est alter a seipso. put est in theatro et foro.
ut hī in q̄to phic. iō in ipsa re est aliquo mō aliō eē ex
alio ubi. et ipsa res oīc alia a se. si est in alio et alio ubi. sz
rēlo fm q̄ rēlo est que nō facit rōnē alterā nec dat ei
aliud esse q̄ eē fūdāmētī. et q̄ nō hz aliud eē. iō siue
alatiōe s̄bri pōt qd de nō sūt fieri sūt. q̄ oia idicāt q̄
cetera p̄dicamēta sūt magis realia q̄ rēlo. nullū enī aliō
p̄dicamēti oīc solū ordinē sicut relatiō. Sz uel oīcēt ipsa
rem uel rē sub ordine. Ex hoc autē apparet quēstionem

De mensura angelorū

q̄ relatiua dicunt ad p̄uertētiā. Nā nō oportet q̄ res vna que est in vno q̄ sit in alio. ut si ordo ille paritūz qui facit sicut est in re locata. ut puta quia aliqd̄ h̄z caput 7 pedes sic situatos nō op̄z q̄ h̄z partes sic ordinate 7 in re locare. uel h̄z membra sic ordinata sint in re locare. p̄t̄ ergo p̄rigere q̄ nō aliqd̄ habeat habitudinē ad aliud q̄ res illa que est in h̄re talē habitudinē. nō sit in illa re ad quā h̄z h̄z habitudinē. Si ergo cetera p̄dicamēta alia a r̄ōne dicūt rē aliquam nō op̄z q̄ dicant ad p̄uertētiā. imo per se loquēdo nō dicunt ad p̄uertētiā. s̄z q̄ relatio ip̄m ordinē si aliqd̄ habeat ordinē ad aliqd̄ quā illud habeat ordinē ad ip̄m aliquomō uel fm̄ rē uel fm̄ rōnez. imo si in alijs p̄dicamētis rep̄t̄ p̄uertētiā hoc erit rōne ip̄s̄ r̄espect̄ nō rōne rei. iō si in alijs est p̄uertētiā: hoc erit p̄t̄ iduē quēdā modū relatiuū. in r̄ōne ḡ est per se p̄uertētiā que dicit ip̄m ordinē nō aut̄ in alijs. Immo relatio fm̄ suā q̄dditatē dicit ip̄m ordinē 7 dicit solū ad aliqd̄ nō aliqd̄. cetera v̄o p̄dicamēta dicūt aliquo mō aliqd̄. p̄z ex eo q̄ in diuinis sola relatio manet 7 rōnez q̄dditatē. cetera v̄o p̄dicamēta si s̄b̄ aliquo mō ponunt in s̄b̄z trāseūt. Et si querat utrū res ali quo mō dicat aliqd̄. dicem̄ q̄ aliud est dīcē aliqd̄ per modū implicatiōis. ut q̄ ip̄m implicat 7 q̄ ip̄m itelligere dat. 7 aliud est dīcē aliqd̄ q̄ s̄ḡt̄ ip̄m. Iustū enīz solā q̄litas s̄ḡt̄. implicat t̄n̄ s̄b̄m. 7 iustitia solāz q̄litas significat. nō t̄n̄ s̄ḡt̄ s̄b̄m cū sit q̄d abstractū. s̄z ip̄m itelligē dat. res ḡ in p̄creto p̄t̄ implicare aliqd̄. uel in abstracto p̄t̄ dare itelligere aliqd̄ fm̄ quē modū loquēdi loquit̄ b̄t̄is auḡ. q̄ oē q̄d relatiue dīc̄ est aliqd̄ excepto eo q̄ relatiue: t̄n̄ res nō s̄ḡt̄ aliqd̄ s̄z solum ad aliqd̄. ¶ Resumam̄ ergo distinctionē trimēbrez p̄r̄ factā dīcētes q̄ rō p̄dicamēti. uel sumit̄ ex ip̄a re uel ex ip̄o ordine. uel ex re sub ordine. Si ex ip̄a re. hoc est tripl̄. q̄ illa res uel est aliqd̄ per se ex n̄s. uel est aliqd̄ in alio. si per se ex n̄s sic est s̄b̄a. si est aliqd̄ in alio sic est quātitas 7 q̄litas. uel alr̄ dīcī p̄t̄. q̄ si ex re sumit̄ rō p̄dicamēti tūc res illa uel p̄dicat de s̄b̄o eēntialr̄ uel accidētiāl̄. si eēntialr̄ sic est s̄b̄a. sola enīz s̄b̄a p̄dicat eēntialr̄ de indiuiduis per se existētib̄. Si accidētiāl̄ sic est quātitas 7 q̄litas. Posset 7 tertio mō fieri distinctio. q̄ res illa v̄n̄ sumit̄ rō p̄dicamēti. uel est alioz fundamētū 7 sic est s̄b̄a in qua fundant̄ oia alia. sola enī s̄b̄a est fundamētū oīuz alioz p̄dicamētoz. Si v̄o nō sit h̄z fundamētū 7 t̄n̄ dicit rez aliq̄ absolutā. sic erit quātitas 7 q̄litas que sic distīnguunt̄. q̄ quātitas dicit rē absolutā s̄b̄z extēdētē p̄t̄ ad quātitatē p̄tinuā. uel s̄b̄m multiplicatēz p̄t̄m ad discretā. quātitas enī p̄tinuā extēdit illud in quo est. discretā v̄o multiplicat illa in quib̄ est. q̄litas v̄o dicit rē aliquā absolutā s̄b̄m p̄ficiētē uel iformatē. 7 si que rat̄ q̄re q̄litarī plus q̄ quātitatī appropiat̄ p̄fectio 7 iformatio. dicem̄ q̄ q̄litas magis sequit̄ formā. quātitas aut̄ magis mām. iō s̄z quātitas sit quēdā p̄fectio 7 quēdā iformatio s̄b̄i. p̄fectiori t̄n̄ mō hoc est q̄litas que sequit̄ ip̄sā formā. uel p̄t̄ dīcī q̄ quātitas hoc h̄z sp̄aliū q̄ extēdit uel multiplicat illud in quo est. 7 iō 7 hoc distīguīt a q̄litate. q̄litas ḡ p̄ficiūt t̄m̄. ergo distīguīt a q̄ntitate que nō solūz p̄ficiūt sed multiplicat uel extēdit. substantia igit̄ quātitas. q̄litas. sunt tres res 7 faciūt tria p̄dicamēta realia adiūtē diuerfa per diuerfuz modū exn̄di. Nā s̄b̄a fm̄ id q̄d est h̄z per se eē sed nō h̄z esse extēfuz. quātitas v̄o nō h̄z esse per se s̄z h̄z esse extēfuz. q̄litas aut̄ de se nō h̄z eē nec per se nec extēfuz. igit̄ si ex re sumit̄ ratio p̄dicamēti sic sūt tria p̄dicamēta que dīc̄a sūt. si aut̄ nō sumit̄ ex re.

s̄z ex ordine sic est v̄nū p̄dicamētū. s̄. relatiōis. res oē solū ordine s̄ḡt̄ iō nullā rē addit̄ fm̄ se 7 nullā rez minuit nec mutat q̄ nullā rē s̄ḡt̄ loquēdo de re. put̄ dīc̄ aliqd̄. nō enim significat rē que sit aliqd̄. s̄ḡt̄ aut̄ rein relata que est ad aliqd̄. v̄n̄ boet̄ in li. de trinitate alt̄. q̄ nō igit̄ dīcī p̄t̄ p̄dicatiōnē relatiua q̄q̄ rei de qua dīc̄ fm̄ se uel addere: uel minuire: uel mutare. q̄ ei' rō tota nō in eo q̄ est per cōpationē aliquo mō se h̄ie. Si ergo tota p̄dicatio relatiua est fm̄ aliqd̄ se h̄ie. nō fm̄ aliqd̄ existē. relatio fm̄ suā q̄dditatē nō dīc̄ rē aliquā uel exn̄di aliq̄. s̄z solū dīc̄ ip̄am habitudinē uel ip̄m ordinē. s̄z si rō p̄dicamēti nō sumit̄ur ex ip̄a re nec ex ip̄o ordine: sed ex re sub ordine. sic sūt illa sex p̄dicamēta. quoz distinctio ut sciat̄ nō tādū q̄ fm̄ p̄m̄ in p̄dicamētis oia alia sūt in p̄m̄s uel dicunt de p̄m̄s 7 destructis p̄m̄is impossibile est aliqd̄ alioz remanē. 7 sepi' dīc̄t̄ in p̄dicamētis q̄ in diuidua s̄b̄a est cā eēndi aliq̄ 7 h̄z que de s̄b̄o dīc̄t̄ h̄z que in s̄b̄o sūt. ¶ Dicem̄ q̄ s̄b̄a p̄ma siue idīuiduū 7 est 7 h̄z eē hoc. fm̄ aut̄ q̄ h̄z eē hoc. hoc est in agēte efficient̄ 7 h̄ic 7 nūc q̄lī formāl̄ ex m̄a. nā formāl̄ dīc̄ eē idīuiduatio per p̄ditiōes m̄ae que sūt esse h̄ic 7 nūc. ḡ aliud eē dat̄ ip̄sī idīuiduo. 7 illud per q̄d h̄z esse s̄ḡt̄ū. aliq̄ ḡ p̄dicamenta sumunt̄ ex ip̄o esse aliq̄ aut̄ ex eē s̄ḡto. Sed dare eē est dupl̄. uel simpl̄ uel fm̄ q̄d. 7 dare eē fm̄ q̄ siue esse accidētiāl̄ est dupl̄ q̄ h̄z esse accidētiāl̄ 7 fm̄ q̄d. uel sequit̄ mām 7 est eē per extēfionē uel multiplicatiōnē. uel sequit̄ formā 7 est eē fm̄ p̄fectionē 7 fm̄ iformationē. eē aut̄ simpl̄ dat̄ s̄b̄a. eē aut̄ accidētiāl̄ per extēfionē dat̄ quātitas. eē aut̄ per iformationē dat̄ q̄litas. h̄ic ḡ tria sumunt̄ fm̄ eē siue sumunt̄ fm̄ modū exn̄di simpl̄ 7 absolutū. illa v̄o. 6. sumunt̄ fm̄ eē s̄ḡt̄ū. uel fm̄ ordinē ad aliud. res v̄o nō p̄p̄ie sumit̄ fm̄ eē nec fm̄ exn̄tiā. s̄z solūz fm̄ ad aliud se h̄ie. ex quo ḡ apparet q̄ cū idē sit esse fm̄ se 7 fm̄ significatū uel eē in ordine ad aliud. eē dē sūt res ex quib̄ sumunt̄ p̄dicamēta realia que sunt sola tria ex q̄b̄ sumunt̄ p̄dicamēta hitualia. s̄z nō est idē modus accipiēdi. Dicem̄ enī q̄ solū in istis sensibilib̄ repiunt̄ oia p̄dicamēta. in angelis enī nō est q̄n̄ nec sit' necht̄. iō ex istis sensibilib̄ op̄z ista accipere. forme aut̄ sensibiles nō idīduant̄ ex seip̄s. sed idīduant̄ ex ordine ad aliud. forme ḡ sensibiles non dat̄ eē fm̄ se. s̄z dat̄ eē significatū in ordine ad aliud. ut puta in ordine ad agēs. ut q̄ sūt ex hoc agēte uel in ordine ad t̄p̄a. ut q̄ sūt nūc uel q̄ ad locū q̄ sūt h̄ic. p̄p̄t̄ q̄d b̄n̄ dictum ē q̄ modū eēndi rez sumēdus ē ex eē 7 ex ordine. s̄z si ex eē fm̄ se sic sūt ut sepi' dīc̄t̄ mus illa tria p̄dicamēta. si ex ordine ad aliud. op̄z q̄ ille ordo ad aliud aliq̄ uariationē faciat in mō exn̄di rez. p̄p̄t̄ q̄d op̄z q̄ sit tal' ordo ad aliud q̄ ex illo ordīne res depēdeat. Dicemus enī q̄ ista sensibilia tripl̄ depēdēt ex ordine ad aliud. depēdēt enī ex agēte q̄ sūt ḡnabilia 7 corruptibilia. depēdēt ex t̄p̄e q̄ sūt nūc. depēdēt etiā ex loco q̄ sūt h̄ic. Illa ḡ sex p̄dicamēta que dicūt rez in ordine ad aliud. uel h̄ic erūt in ordine ad agēs. uel ad t̄p̄a. uel ad locū. si ex ordine ad t̄p̄a sic sumit̄ p̄dicamētū v̄nū. uidelicet q̄n̄. si ex ordine ad agēs sic sumunt̄ duo p̄dicamēta. actiō uidelz 7 passio. Si ex ordine ad locum sic sumuntur tria. ubi. situs. 7 habitus. quādo ergo sumuntur ex ordine ad tēpus. Dicemus enī q̄ motus celestis aliqua influentiā h̄z in hec inferiora. uarietas ergo istoz inferiorū sūpsit actualis siue passibilis. put̄ est subiecta priori et posteriori supcelestis mot' facit q̄n̄ in istis sensibilib̄. Dicemus enī q̄ a motu supcelesti habet eē oīo uarietas in

istis inferioribus. nō solū actualis sed etiā passibilis. Nā ipsa quies istoz inferiorū reducitur in celestem ordinē et mēsurat tpe. Nō solū enī prius et posterius supcelestis motus. sed etiā prius et posterius motu in istis inferioribus reducitur in prius et posterius supcelestis motus. Sed etiā prius et posterius in quiete put aliqd quod est et h3 se eodē mō nūc et prius. istud nūc et prius in quiete reducitur in nūc et prius supcelestis motus. facit ergo ille motus ad uarietate istoz inferiorū. et hec uarietas reducitur in istū motū. sicut nūc et prius in uarietate reducitur in nūc et prius illius motus. ideo qñ reducitur in tps. Nā sicut prius et posterius in supcelesti motu ut sunt numerata ab aia complent rōnem tps. sic prius et posterius in uariabilitate istoz inferiorū put numerata talis prioris et posterioris est cātus in illo nūero portis h3 rōnes qñ. ideo dicit in. 6. pñcipijs. qñ qñ est fm qd aliqd dicit tpe et uariabile. uariabilia enī ut tēporalia sūt ista inferiora uel fm se uel fm suas partes. nō solū quātū ad motū qz nō est eoz motus cōtinuus. Sed etiā qñ ad quietē qz nō semp quiescūt. dico autē fm se uel fm suas partes. qz etiā fm se tota nō sūt corruptibilia. et tota autē forte ēz se tota necesse est desicere. In uariabilitate ē istoz inferiorū sumit qñ qz reducitur in tps. qz est id qd relinquit ex adiacentia tps. siue talis uarietas sit motus siue priuatio motus quicqd enī mēsurat tpe fm qd mēsurat tpe h3 ēē qñ ut si querat qñ quiescit hoc pot rñdīberi. et si querat quō quiescit assignabim in ipsa quiete prius et posterius. et dicem ideo quiescit qz habuit se eodē mō nūc et prius. in quocūqz autē sit sic assignare nūc et prius illud cadit sub qñ. Dicem ergo qz motus ille celestis fm ea que uidem nō h3 quietē oppositaz. qz si dicat qz motus ille aliqñ cessabit. dicem qz uezz est. Sed hoc sci mus solū reuelatiōe diuina. nō autē ex sensibilibus. tps ergo est numerus prioris et posterioris fundat in motu celi. Sed qñ numerus prioris et posterioris fundat in alijs motibz uel in priuatiōe alioz motuū. Ex ordine ergo ad tps sumit vnū pdicamentū. s. qñ. ex ordine autē ad agēs sumunt duo. actio. s. et passio. prout enī agēs h3 in qd influat. sic sumit pdicamentū actiōis sed put passus h3 in quo recipiat. sic sumit pdicamentū passiois. ex ipso enī influxu ab agēte in patiens et ecouerfo sumitur hic duo pdicamenta. nō qz agēs aliquid immittat ab extra. Sed eo ipso qz per agēs fit aliqd actu tale qd erat potētia tale ipsa actiuatio dicit influxus agētis ex qua actuatione sumit actio et passio. actio quidē put illā actuationē facit agēs in patiens. passio vō prout eadem actuationem recipit patiens ab agēte. actio ergo nō est nisi passio cōuersa et passio actio cōuersa. si enī incipit ab agēte et uadit in patiens et dicit qz agēs agit in patiens et habes pdicamentū actiōis. Si autē ecouerfo. pcedit a patiēte et uadit in agēs et dicit qz patiens patit ab agēte. habes pdicamentū passiois. lo dī in. 3. phic. qz actio et passio nō differūt nisi sicut via qua itur thebas et thebis thebas. fm ordinē autē ad locū sumunt tria pdicamenta. Nā accipiendo locū large pro ipso pñtēte. dicem qz locus h3 locatū siue cōtinēs h3 cōtētū ecouerfo. cōtētū h3 cōtinēs. put autē cōtinēs h3 cōtētū uel put locus h3 locatū sumunt duo pdicamenta. ubi. et sit. Nā loc dī habere locatū dupl. uel put h3 ipm fm se. uel put h3 ipm fm ordinē ad partes. Si fm se sic sumit ubi si fm ordinē ad partes sic sit. ubi enī est ordo locatū ad locū fm se nihil est aliud qz circūscriptio corpis a loci circūscriptiōe pcedēs. put ergo locatū haberet a loco ut qz circūscriptibz a loco fm se sic

cōpetit locato hic ubi put locatū circūscriptibz ab alio et alio loco sic cōpetit ei aliud et aliud ubi. ut si circūscriptibz a loco sui line cōpetit ei ubi sursum. si deorsum deorsū. Sed si pñderem put locatū habet a loco et circūscriptibz a loco nō solū fm se sed fm quēdā ordinē partū. ut puta qz circūscriptibz hoc ordine partū qz habet partes erectas. ut puta qz stat sub alio ordine partū qz h3 partes curuatas et sedet sic sumit pdicamentū sit siue positiōis. statio enī et sessio pōnes sunt. Ex loco ergo siue ex pñtēte put pñtēs h3 cōtētū sic sumunt duo pdicamenta. ubi. et sit. sed ex eodē cōtēte. put fm puerum ordinē. ut put cōtētū h3 cōtinēs. ut put corpus h3 uestē et digitū anulum. sic sumit habitus. lo dicit comē. sup. 9. meta. c. de habitu. qz habitus est ubi puerū. vñ at qd oī enī qz cōtētū fm hūc modū h3 pñtēs. et hoc est pdicamentū habitus. et subdit qz qz cōtinēs h3 cōtētū fm hūc modū qz loc h3 locatū hoc est pdicamentū ubi. et sit qz vnūuersali respectus in hoc pdicamento est puerus ille qui est in pdicamento habitus. fm ergo cōmētatores ubi est habitus puerus uel ecouerfo habitus est ubi cōuersum. sed fm simplicium in pdicamentis. habitus uidet eē nō ubi puerum. sed situs puerus. sic enī dīstinguit simpliciter sitū ab habitu. qz si corpus pñtū ad aptat pñtēti sicut uestis adaptat corpori. sic est pdicamentū habitus. decem ergo sūt pdicamenta. tria sumpta ex ipso rebz fm se et absolute. s. sba qñtitas et qualitas. et vnū sumptū ex ipso ordine fm se. ut relatiō. et sex que nec sumunt ex rebz fm se nec ex ordine ēz se. sed ex rebz ut sūt sub ordine. et ordinant ad aliud ut ex ordine ad tps qñ. ex ordine ad agēs actio et passio. ex ordine ad locū siue ad pñtēs. ubi. sit. et habitus. H3 itaqz oībus pñlibz circa dīstinctionē pdicamentorum occurrūt multe et uarie dubitationes. Dubitaret forte aliqd qz tps nō facit pdicamentum sicut qñ. uidetur qz tempus cum sit aliqd pñcipali qz qñ deberet potius facere pdicamentum qz quando. eadem etiā qd erit de loco et ubi qz locus nō facit p se pdicamentū. sed ubi. ppter qd scīdū qz tps nō depēdet a qñ. sed depēdet a qua h3 tps est ex subiecto in quo fundat. nō ex ordine ad aliud. ideo depēdentia tps nō est ex ordine ad aliud. sed ex ordine ecouerfo in quo est. eo ergo mō depēdet quantitas: et qñtitas. lo ad aliqd istoz pdicamentoz reducitur tps. ergo res quedā est. et nō est res in ordine ad aliud extra. sed est res depēdens a pō subiecto. uel ergo depēdet sicut informas tūc pñtēbit ad pdicamentū qñtatis. uel sicut multiplicās et extēdēs et sic pñtēbit ad pdicamentū qñtatis. h3 se enī tps ut multiplicās rōne sui qz de se est numerus. et ut extendens rōne subiecti. est enī numerus applicatus ad pñtinuum. nō ergo inuenit in tpe modus essendi pñcipalis qui facit pdicamentū. qui modus est nō reductus in aliūz modū formalr. qz reducitur in qñtitatē cuius est extendere et multiplicare. sic etiā nec locus facit per se pdicamentū. Sed ubi facit per se pdicamentū. Nā res depēdet ex tot ex quot h3 ēē. et fm qz alio et alio mō depēdet sic aliter et aliter h3 esse. qñtitas ergo locati ut depēdet a pñtēte sbo et put extēdit ipm sic pñtēter ad pdicamentū qñtatis et cōpetit ei talis modus essendi sicut accidēs in sbo. S3 put fm qñtitarē corpus circūscriptibz loco et depēdet a loco sic illi qñtitati cōpetit aliqz modus essendi qz cōpetit ei eē in loco. uel per illā est locas in loco qui modus essendi nō est sicut accēs in subiecto. sed sicut pñtēti in pñtēte. locus autē ex eo qz cōtinēt locatum non cōpetit

De mensura angelorū

et alius modus essendi: quod locus secundum quod huiusmodi nihil recipit a loco nec habet esse per locum secundum de-
pendentiam suam et esse suum habet per se in quo est ideo non
facit predicamentum per se quod habet modus essendi reduc-
turus in aliquem alium modum superiorem ut puta in modum
quantitativum. est enim locus in predicamento quantita-
tivo. Sed dices quod tempus etiam est per aliquid extra. ut puta
per aiam quod formalitatem suam habet ab aia. sed ex hoc
non sumit spatium ratione predicamenti. Nam si esset formaliter
ab aia faceret aliquid per se predicamentum. tunc oia uni-
versalia essent in illo predicamento. oia enim universalis sunt
in re extra. formaliter autem sunt per considerationem intel-
lectus. et quod ut dicit commentator in primo de aia. Intel-
lectus est ille qui facit universalitatem in rebus. uel possumus
dicere quod cum motus celi sit continuus quolibet prius et
quolibet posterius est sibi in potentia. Si igitur debeat hec
fieri in actu uel accipi secundum actum hoc erit secundum considera-
tionem aie. ex hoc ergo arguitur quod tempus secundum quod habet esse ma-
teriale et habet quod habet esse in re exteriori habeat esse in po-
tentia. ex eo autem quod est in potentia non sumit ratione predicame-
ti. ¶ Alteri forte dubitaret aliquis quod ex ordine tem-
poris ad temporalia non sumunt duo predicamenta. Sic
sumunt ex ordine agentis ad patiens. dicemus enim quod putamus
agere habet patiens in quo fluit sumit predicamentum actionis.
sed putamus patiens habet agens a quo influxum recipit sic sumit
predicamentum passionis. ergo a simili. putamus tempus habet
tempus a quo mensurat sumit predicamentum quantitatis. quod hoc est
quantitas id quod secundum tempus mensurat a tempore: ergo putamus tempus
habet tempus quod mensurat sumit aliud predicamentum. erunt
ergo ex ordine temporis ad tempus duo predicamenta. sicut
sunt duo ex ordine patientis ad agens. ad quod dicitur potest
quod actio quedam perfectio est ab agente in passio. habet autem
actio dependet ab agente et patiente. ab agente quod dicitur prout
est ab eo causa. a patiente vero putamus est in eo recepta. nec
est eadem dependentia hec et illa. Nam si agens posset facere
actionem per se existente dependeret illa actio ab agente.
sed non dependet a passio. Si ergo hoc est de ratione
actionis quod indiget agente a quo fit. et patiente in quo reci-
pit. ab utroque habet esse et hic modus essendi non minus
erit idem formalis cum alio: ideo ex alio et alio modo eundem
non reducto in aliud sumit alia et alia ratione predicamenti.
imo ut aliquiliter superius tangebatur non est idem modus de-
pendentie actionis ut comparat ad illud in quo est tanquam
ad passum et comparat ad ipsum tanquam ad subiectum. Nam si per-
fectio illa que dicitur actio fuisset in subiecto non inducta ab
alio dependeret ab eo cum quo esset tanquam a subiecto. sed
non tanquam a passio. perfectio ergo illa que dicitur actio ut de-
pendet ab agente dicitur actio ut dependet ab eo in quo est
tanquam a passio dicitur passio. Sed ut dependet ab eo non
tanquam a passio sed tanquam a subiecto sic est quantitas quedam uel qua-
titas secundum quod agens potest alterare et argumetando. nunquam
ergo sumit alia et alia ratione accidentalis nisi ex alia et alia
dependentia et secundum quod habet diversos modos dependentie
quorum unus non reductus in alium formalem. sicut inferius re-
ductus inferius: sic sumit ex illa re alia et alia ratione predicame-
ti. Si enim illa perfectio ut est ab agente et ut recipit in pas-
sum non dependet aliter et aliter. non faceret aliud et
aliud predicamentum. Dicemus ergo quod uarietas istorum infe-
riorum superius fundat predicamentum quantitatis dependet a motu
celi tanquam a subiecto sive a tali motu causa et tanquam per tales
motus mensurata. ut catur a tali motu pertinebit ad pre-
dicamentum actionis. putamus enim motus celi causat motum in
istis inferioribus uel quiete ad predicamentum actionis redu-
citur. motio enim partium pertinet ad predicamentum actionis
tanquam ipsa actio. quies vero tanquam privatio actionis. nec eni
et affirmatio uel privatio et id cui est privatio ad idem

predicamentum pertinet. ut probat augustinus. de trinitate. In eo-
dem enim genere secundum ipsum sunt generum et non generum.
sive generum et ingenium. sed putamus talis uarietas est per
motum celi mensurata sic pertinet ad predicamentum quantitatis. po-
tuit ergo habet uarietas comparat ad motum celi. potuit inde
oriri duplex predicamentum. actio et quantitatis. Sed putamus haec uar-
ietas recipit in ipsa re temporalis non sumit inde nisi unus
predicamentum. predicamentum. scilicet passio: ut motio talis sit
actio sufficit quod sit ab agente. ut autem est passio sufficit quod
recipiat in passio. si ergo motus celi posset facere moti-
onem per se existente: ita quod illa motio sic esset ab agente quod
non esset recepta in passum. hac hypothese stare talis mo-
tio dato quod possit dici actio non posset dici passio. ta-
lis ergo motio ut est causa a motu celi et dependet ab
agente et dependet a passio. Sed ut est mensurata per se
loquendo dependet a tempore sed non dependet a re temporalis.
Nam si motus istorum inferiorum esset per se existens et non esset
receptus in re mobili ita mensuraretur tempus sicut mensura
motus. dependet ergo uarietas et motus a re temporalis. uno
modo videlicet tanquam a re suscipiente et tanquam a re passa. Id
respectu eius solius habet quod sit passio quantum ad ipsum motum
uel quod sit privatio passionis quantum ad quidditatem. uarie-
tas ergo in actu. ut est in istis inferioribus facta per mo-
tum celi est passio. uarietas autem in potentia est privatio
passionis sicut quies est privatio motus. sed habet uarietas
ut comparat ad motum celi dependet ab eo duplex. prout
videlicet est ab eo causa et putamus per ipsum mensurata. per
habere ergo et haberi. putamus agere habet patiens. uel putamus ha-
bet a patiente non sumit alia et alia ratione predicamenti. nisi
putamus ex hoc consurgit in re ipsa alia et alia dependentia. po-
tuit id quod catur indiget causa agente et subiecto recipiente. sed ex
mensuratione non consurgit alia et alia dependentia. uarietas
enim indiget tempore quantum ad mensurationem. sed indiget re
temporalis solum quantum ad susceptionem. ideo respectu
rei temporalis solum est passio: sed respectu motus
celi et est actio ut est ab eo causa. et est quantitatis: ut est per ip-
sum mensurata. ex ordine ergo ad agens. et ex habere et
haberi sumunt duo predicamenta actio et passio. propter
aliud et alium modum dependentie. Sed ex ordine ad tempus
per habere et haberi. ut per mensurare et mensurari. non su-
mit nisi unum predicamentum. Nam putamus tempus mensurat ista
temporalis est in eis quantitatis. et putamus temporalis mensurat a tempore est in eis
quantitatis. non est enim in eis ex hoc aliud et aliud predicamen-
tum. quod non est ex hoc alia et alia dependentia. Non enim
aliter et aliter se habet id quod est quantitatis. putamus tempus habet ipsum tempus
et est mensura eius. et putamus tempus habet tempus. putamus mensuratur
ab eo. Sed non est sic de actione et passione uel de habe-
re agens uel de haberi ab agente. quod ex hoc in ipsa re que est
actio et passio est alia et alia dependentia. ¶ Ex hoc autem
patere potest clarum quod superius dicebatur. videlicet quod tempus non
facit per se predicamentum. quod nullum modum eundem habet
tempus qui non reductus in alium modum formalem: tanquam infe-
rius in superius. quod autem tale est non facit per se predicamen-
tum. sed est aliquid in predicamento contentum et res alicuius
predicamenti. si autem tempus consideret secundum subiectum in quo est
ut quod habet tempus subiectum eius est quod dicitur numeratum. iste non est mo-
dus principalis non reductus in alium tamen reductus in quanti-
tatem. si vero consideret tempus ut habet ordinem ad aliud. ut puta
quod motus celi est ab alio ut a motore celi et per conse-
quens ipsum tempus est ab alio cum fundent in motu. hic mo-
dus essendi non est principalis. sed reductus in motum ali-
um. quod reductus ad predicamentum actionis uel passionis acci-
piendo agere et pariter large ad omne mouere et moueri. sed
uarietas istorum inferiorum reductus in motum celi non tanquam
in causam. sed tanquam in mensuram mensurante. quod hic est qui
dicitur modus dependentie principalis non reductus in alium

formaliter. ideo facit predicamentum qz dicit qñ. z si dicat qz habere rōnē mēsure est habere rōnez cāe. Dicem⁹ qz dato qz rō mēsurādī z causandi sit adinuicē cōnexa. vna tñ nō est aliā. sicut lz rō actiōis z passiōis sit adinuicē pñexa. formalit tñ vna nō est aliā. nec reducet in aliā. ¶ Ulteri⁹ forte dubitaret aliqd. utruqz ex hīe z haberi ex parte loci resultāt plura pñcamēta sicut ex habere z haberi ex parte agētis. ad qd dī ei pōt qz si accipiat loc⁹. pprie ex hīe z hīi nō plurificat pñcamēta. intelligim⁹ enī qz loc⁹ sit qd immobile est enī ultimū pñtēns immobile. ut pōt patere ex. 4.º phīc. vñ totus fluuius hz magis rōnem loci qz pars fluuij. si enī sit nauis in aqua ligata ad stipitē. lz ppter fluxibilitatē aque habeat semp aliā z aliā sub se aquā tñ semp hz eundē ordinē ad totū fluuiū. semp nauis sic ligata dī eē in eodē loco. est ergo de rōne loci qz sit qd immobile. z qz sic est fm qz hīi nō depēdet a loco. accipiendo ergo locū. pprie fm qz est quid immobile. put nō depēdet a loco qz tñ est ex parte loci ex habere z haberi nō plurificat pñcamēta. qz nō plurificabunt depēdētie z per pñs nec modi eēndī. quot modis res dependet per tot hz quodāmo eē. z quot sunt depēdētie: tot sūt quodāmo modi effēndī. ex eo enī qz locatū hz locū uel ecōuerso nulla dependentia erit in ipso loco. qz tūc faceret loc⁹ z quāntitas continēs per se pñcamētū. sicut facit ubi z quāntitas pñta. Rursus in ipso locato siue in ipsa quāntitate pñta nec erit aliā z aliā depēdētia. put loc⁹ hz eā z pñmet ipsam z put ipsa locū z pñmet a loco. Dicem⁹ enī qz res quāta hz per quāntitatē eē extēsum. put quāntitas cōparat ad ea tanqz ad lbm. et per quāntitatē hz eē locale. put per quāntitatē cōparat ad locū z pñmet a loco mēsurat se loco. z pseruat in loco. Sz per hoc ex habere z haberi nō plurificat talis modus eēndī. locatū enī. put hz locū habet eē locale. put habet a loco habet a loco eē locale. ergo per hīe z haberi non est nisi vna depēdētia. que nō est in loco sz in locato. ergo si accipiat loc⁹. pprie ex hīe z haberi nō plurificat pñcamēta. sic nec ex parte tpis per hīe z haberi nō plurificabātur pñcamēta. sz si accipiam⁹ large locū ut dicam⁹ locū eē ipm corp⁹ pñtēs qd applicat ad pñtū. sicut uestimētū applicat ad corpus. calciamēta ad pedes. sic pñtēs nō hz oīmodā rōnem loci. qz nō est qd immobile. sic per habere z hīi plurificabūtur pñcamēta. imaginābimur quidez qz pñtēs ad pñtū pōt dici se hīe. nō mō qz pñtēs sit immobile z applicet ei pñtū z ita est hitudo loci ad locatū. qz locus est qd immobile z applicat ei locatum. Alio mō pōt hic intelligi qz magis sit mobilitas ex parte pñtētis: sicut corpore manēte in eodē loco pōt ei applicari uestis z capiti galea. Primo mō pñtēs magis hz cōtētuz qz ecōuerso. Nā cū loc⁹ sit immobilis: magis locus dī habere locatū qz ecōuerso. Scdo magis: imo magis pñtū hz pñtēs qz ecōuerso. ut corpus magis habet uestimētū qz uestimētum corpus. Differt ergo habitus ab ubi. qz ubi respicit tale pñtēs qz magis hz pñtū qz ecōuerso. habitus aut ecōtrario respicit tale pñtēs qz nō. pprie hz pñtū. imo habet ab ipso. Si ergo fm cōem modū loquēdi dicam⁹ locatū habere locū z ecōuerso. tñ vt dixim⁹ magis pprie dictū est qz tñ ad locū qz pñtēs hz pñtū. qz tñ vō ad habitū magis dī ecōuerso qz pñtū hz pñtēs lz per hīe z haberi sumunt duo pñcamēta. qz put pñtū habet a cōtñtēte sumit pñcamētū ubi. put vō pñtū hz pñtēs sumit pñcamētū habit⁹. put corpus hz uestimētū z caput galeā etiā ubi. ergo pñtū applicat pñtēti et

per cōsequēs habetur a pñtēte. in habitu aut ecōuerlo. ¶ Ulteri⁹ forte dubitaret aliquis. utruqz ex parte loci. put pñtēs hz pñtū sumunt duo pñcamēta ubi. fm z sit. ex parte aut hitus. put pñtū hz pñtēs nō sumit nisi vnū pñcamētū videlz pñcamētū hitus. ¶ Ad qd dīci pōt qz habit⁹ est tale pñtēs qd fm qz hīi qz tñ cūqz uarietati nō facit hīe aliud ubi ul aliud sitū. ut si eēt loc⁹ in loco dato qz adueniret ei habit⁹ quē nō habebat nō ppter hoc mutaret nec locū nec statū. sicut enī si uētus flaret z remoueret ab alio corpe aerē circa ipm extēdēt: lz illud corp⁹ haberet aliū z aliū aerē circa ipm. nō tñ ppter hoc eēt in alio z alio loco. sic z si corpi adueniat habit⁹ nō ppter hoc mutāt nec sitū nec ubi. In situ ergo z in ubi pñtū applicat ad pñtēs. sed in hitu post pñtēs applicat ad pñtū. cū ergo aliqd locatū dī posse alit z alr applicari uel qz applicat ad aliū z aliū locū qz pōt applicari sursum uel deorsum: z fm alia loca. uel pōt talis uarietas pñtingere. qz alit z alr applicat ad locū. qz ad locū sursum pōt qz alit z alr applicari fm aliū z aliū ordinē partiū. ut alr applicabit aliqd ad locū sursum sedēs z aliter stās. uel alr applicabit hīs mēbra extēsa. alit habēs mēbra curuata. imo ad vnū z oīno eūdē locū pōt aliqd diuersimode applicari. sicut celū qz tñ ad se totū specie in eodē ubi fm sbz. tñ in illo eodē ubi nō est semp eodē mō. qz tñ ergo ad locū est ibi ouplr alietas. vna qz tñ ad locū hitus. put res locata habet aliū z aliū locū z sic sumit pñcamētū ubi. nō est enim aliud eē in alio ubi qz hīe aliū locū. Scda alietas respectu loci sumit nō ex habere aliū z aliū locū fm lbm: sz ex hīe ipm alio z alio mō. z sic sumit pñcamētū sit⁹. put ergo pñtū applicat ad pñtū sicut duo pñcamēta. sz put pñtēs applicat ad pñtū sicut sumit vnū pñcamētū. pñcamētū. s. hit⁹ qz nō uariat qz tñ ad rōnez pñcamēti. per applicari aliud z aliū z per applicari alit z alr. in loco enī nō est idē applicari ad aliud z ad aliud. Sed in hitu idem est hoc z illud: ut si aliū z aliū habitū redit manus qz applicari aliter z aliter in pede. ex ipa ergo alietate membrī. z ex ipa alia forma mēbri sequit alietas hit⁹ z alietas dispōnis hitus. ut cyrotheca differt a subtelari z alit est format⁹ cyrotheca qz subtelari. qre man⁹ differt a pede z alit est formata man⁹ qz pes. Nō enim esset alit hitus man⁹ qz pedis. Siue eēt alia forma manus qz pedis. eē ergo aliū z aliū est eē alit z alr dispōsitū. Nō aut sic est in ubi qd idē eēt hīe aliud z aliud z eē alit z alr dispōsitū. ppter qd ex parte loci ex hīe aliū z aliū locū z eē alit z alr dispōsitū in loco sumebant duo pñcamēta. nō aut sic est ex parte hit⁹ qd possit ex hoc duo pñcamēta sumi. uel possum⁹ dicere qz locus per se z primo rīdet totū. totū aut pōt ouplciter cōsiderari: uel fm se: uel fm ordinē suarū partiū. Si sz se sic sumit ubi. si fm ordinē suarū partiū sumit sit⁹ pñtēti enī a loco hoc est eē ubi. sz pñtēti fm hūc ordinē partiū hoc est hīe sitū. sz hitus respicit ipas partes ut galea caput. cyrotheca manū. z sic de alijs. In parte aut ut pars nō est attēdere ordinē partiū. ideo hit⁹ ut hit⁹ est sumit per applicationē ad ipm pñtū z per applicationē ad suas partes. pñt⁹ aut ut pñt⁹ sit nō cōpetit ordo partiū. uel possum⁹ dicē qz in manu sit cyrotheca z extēdat man⁹ uel claudat z eleuet sursum uel deorsū solū facit uariationē in loco. nō autē facit uariationē in hitu. nō ergo in hitu poterāt sumi duo pñcamēta. sicut sumunt ex loco. ¶ Ulteri⁹ forte dubitaret aliqd que fuit necessitas ponēdi pñcamētū hit⁹. ¶ Ad qd dīci pōt qz cōmē. in. 9. meta.

De mensura angelorū

valde large loquitur de predicamento habitus. dicit enim quod animal habet cutem et arbores cortices et hoc est predicamentum habitus. Sed hec videntur pertinere ad predicamentum substantie. quia cutis est pars animalis et cortex arboris dicitur enim arbor habere cortices et animal cutem. eodem modo possemus dicere homines habere pedes vel manus. esse tamen predicamentum habitus. Rursum cortex arbori et cutis animali non aduenit accidentaliter. nec pertinet ad predicamentum accidentis. ¶ Dicimus ergo quod ex ordine ad alios sumuntur omnia sex prout. omnia enim illa sex prout ut diximus ostenduntur rem aliquam in ordine ad aliud. scilicet omnes iste res sensibiles in quibus recipiuntur omnia ista predicamenta dependenter ex triplici alio ex agente tempore et loco. homo tamen specialiter habet dependentiam ad aliud ut ad ipsum habitum. natura enim non dedit homini sufficienter tegumentum nec sufficienter ipsum armavit indiget enim homo et vestibus quibus possit se tegere et armis quibus possit se defendere. propter quod esse armatum et esse vestitum pertinet ad predicamentum habitus. In hoc ergo videtur bona esse quorundam doctorum magnorum sententia quod predicamentum habitus specialiter servat in hijs que ad hominem pertinent. Si enim ex productione rerum in esse quod respicit agens et ex duratione temporalium quod refertur ad tempus et ex preservatione rerum in esse quod facit locum sumuntur predicamenta alia: cum homo indigeat speciali conservatione in esse. quia non sufficit quod se applicet ad prout quod pertinet ad similitudinem loci ad locum. scilicet opus quod habeat specialia pertinentia sibi applicata ad suam preservationem. sed illis specialibus pertinentibus potest sumi predicamentum habitus. si ergo ratio habitus recipitur in alijs ut dicitur equus falerat vel sellat. hoc non est factum per se loquendo ad conservationem equi sed ad conservationem hominis. nec est adveniens per industriam equi sed hominis. habitudo ergo vnde supra est ratio habitus ex arte vel industria hominis inuenta est. ideo habitus pertinet habet pertinentiam. quia ex industria continentis inuentum est continentem. scilicet in loco continentem habet continentem. quia locus est quid immobile ad ipsum applicat continentem et ex ipso conservatur vnde magis habet quod habeat. propter ergo quod ex pertinentie sumuntur tria predicamenta. duo putantur pertinentie habet pertinentiam ubi. scilicet et sit. et vnde putantur continentem habet continentem. ut predicamentum habitus. propter quod per quod sumuntur predicamenta et quare sunt decem. ex hoc autem habemus aliquo modo viam ad inuestigandum quod questum est. Nam si scimus quod facit per se predicamentum et quod reducunt ad predicamentum. que omnia declarata sunt. leve est enim scire de eorum utrum facit per se predicamentum et utrum per se pertinet ad predicamentum quoniam. ¶ Advertendum tamen quod de distinctione predicamentorum diffusius locuti sumus quod redit quod questum est. quod ideo fecimus quod scire eorum distinctionem scientificum est. et quia de distinctione ipsorum et quod accipiuntur omnia predicamenta. non meminimus nos alio fuisse locutos. ideo volumus hanc materiam hinc diffusius tractare. Postquam ergo diximus quod philosophi et doctores dixerunt de distinctione predicamentorum: et dedimus modum nostrum quod debeatur distinguere predicamenta. et vnde sumenda sit ratio predicamenti accipientes fundamentum de istis dictis. volumus probare quod eum non facit per se predicamentum. et quod non reducit ad predicamentum tribus rationibus ostendemus. prima enim ratio sumitur considerando illud ex quo sumitur ratio predicamenti. secunda comparando substantias ad alia predicamenta. tertia vero considerando ipsas substantias separatas in quibus potest esse eum. ¶ Propter primum sciendum quod ut patet per habitum predicamenta facit modus aliquis eundem principalis non reductus in alium modum formalem. qui modus existendi sumitur vel ex ipsa re vel ex ordine. vel ex re ut est sub ordine. ex ipsa autem re eum non poterit facere predicamentum per se. Nam eum realiter est idem quod esse eundem. esse ergo per

se predicamentum faceret quod falsum est. ostendemus enim in questionibus nostris de esse et essentia. quod esse non erat in predicamento per se et directe. Sed reducebatur ad predicamentum substantie. non ergo dicitur potest quod eum ex re ipsa quodammodo ponatur per se predicamentum faciat. nec etiam facit per se predicamentum ex ipso ordine. vel ex ipsa similitudine quodammodo ponatur. ex quo ordine et ex qua similitudine sumitur predicamentum rationis ut est supra diffusius dictum. Si igitur concederetur quod eum ratione ordinis vel similitudinis quodammodo ponatur pertinet ad predicamentum. non propter hoc haberetur quod faceret per se predicamentum. nec ex hoc haberetur quod reduceretur ad predicamentum quoniam: sed ad predicamentum rationis. attamen hoc non est procedendum: quia eum non dicitur ipsa similitudine nec ipsum ordinem finem se: sed dicitur rem aliquam sub ordine vel sub similitudine. Si ergo volumus videre quomodo eum pertineat ad predicamentum. non est accipienda via predicamenti. nec ex ipsa re. nec ex ipsa similitudine sub similitudine. vel ut est sub ordine. Sed si ex re ut est sub ordine accipitur ratio alicuius predicamenti hoc non erit ex ordine ad ipsum finem finem se quod ex hoc sumitur universalis ratio accidentis. nec ex ordine ad causam primam siue ad deum. quia ex hoc sumitur universalis ratio creature. et si dicatur quod diversae accidentis diversis modis comparantur ad substantiam. dicemus verum esse. sed hoc non erit sine diversitate reali. sic etiam et diversae creature diversimode se habent ad causam primam. Si ex tali diversis ordine vellemus accipere diversitatem predicamentorum. esset accipere diversam prout ex diversitate rerum. predicamenta ergo sumpta ex re ut est sub ordine opus quod ille ordo sit ad aliquid causam extrinsecam. et quia eum non habet similitudinem ad aliquid causam extrinsecam vnde sortitur rationem eum. ideo non facit per se predicamentum. nec ergo ex ipsa re quodammodo ponatur eum nec ex ipso ordine nec ex re ut est sub ordine saluare poterimus quod eum per se predicamentum faciat. Sed si vera esset positio quod quidam posuerunt. quod eum esset in primo eum tunc necesse esset ponere quod in alijs eum esset quoniam eum finem illud eum. non tamen propter hoc illud eum quoniam eum faceret per se predicamentum. quia nunquam ex ordine ad aliud sit per se predicamentum. nisi ille ordo fundatur sit in aliquo accidente. ut patet in questione sequenti. quoniam enim tempore facit per se predicamentum ex ordine ad tempus. quia habet quoniam fundatur est super aliquo accidente ut patet et posterius in motu. vel in privatione motus. Sed si esset in primo eum in eis esset aliquid quod se haberet ad eum sicut quoniam ad tempus: et propter hanc similitudinem diceretur quoniam eum. Illud eum non esset fundamentum super aliquo accidente. sed ipso esse eternorum eo quod non posset facere aliquid per se predicamentum. hac enim hypothese scilicet ipsum eum quod esset in primo eum non faceret per se predicamentum. quod nec tempus quod est in primo mobili per se predicamentum facit. nec et id quod esset in alijs eternis quod se habet ut quasi quoniam eum faceret per se predicamentum. non obstante quod tempore per se predicamentum facit. cuius ratio aliquantulum tacta est. sed in sequenti questione hoc planius declarabitur. ¶ Secunda ratio ad hoc idem sumitur ex dicta substantia ad alia predicamenta. que aliquo modo tacta est causa sequenti plenius tangebatur. Nam nullus ordo nec aliqua habitudo immediata fundata in substantia vel in aliquo quod est in predicamento substantie potest facere per se predicamentum. quia vel facit prout substantie vel predicamentum accidentis. non substantie quia tunc essent plura predicamenta substantie. Rursum ratio predicamenti substantie sumitur ex per se existere non ex ordine ad aliud se habere. habitudo ergo fundata immediate super substantiam vel super esse quod est in predicamento substantie non potest facere per se predicamentum substantie nec predicamentum accidentis. quia tunc illud fundamentum super quod fundatur talis habitudo quod est potentia esse substantia vel aliquid pertinentis

ad predicamentū sbe pñet ad predicamentū acciden-
tis qđ sñm est. qđ nñl qđ est in predicamento sbe pñt
pñtere ad predicamentū accidētis. 7 qđ eū nñl ad-
dñ supra eē eūterni nñl habitudinē quādā. cū eē eū-
terni pñteat ad pñdicamentū sbe: eū fundatū super ta-
lī esse nō poterit per se pñdicamentū facere. ¶ Ter-
tia rō ad hoc idē sumit ex ipīs substantijs separatis in
qđbus pñt eē eū. nā in substantijs tpalibus ponim⁹ pñ-
dicamentū qñ qđ aliqđ eē fortitūtur ex ordine ad tps.
Sortiunt enī ex tali ordine esse sñgtuz. habēt enī eē
sñgtuz culismodi sbe temporales ex eo qđ sunt hīc 7
nūc. sba ergo tēporalis ex hoc qđ hīc esse hīc 7 nūc
similiter hoc significatū. qđ tūc est apra nata esse nūc.
ex ista ergo aptitudine 7 ex isto ordine aliqd predica-
tur de ista sba tpali. illud aut qđ predicat de ea rōne
hīc habitudinis 7 hūc⁹ ordinis facit per se pñdicamē-
tum. eo qđ huius habitudo nō pñt reduci in aliā ha-
bitudinē formālī. istud aut per se pñdicamentū eo qđ sbe
ex tali habitudine uocat predicamentū qñ. Sed sbe
separate cū sint forme per se existētes seipsas indiui-
duant. Nō enī indiuiduant per eē hīc nec per esse
nūc. ideo pñdicamēta que sumunt per esse hīc 7 per eē
nūc non ponimus in substantijs separatis. Dicemus
ergo nō in substantijs separatis non est materia nec eis
competit indiuiduari per esse hīc 7 nūc: qđ autem ca-
rent materia non est in eis predicamentum qñtatis
qđ nō indiuiduant per eē nūc. nec est in eis pñdicamentū
qñ. qđ nō indiuiduant per eē hīc nō sunt in eis illa tria
pñdicamēta que sumunt ex loco siue ex pñtēte hīc
sūt sñt. ubi. 7 habit⁹. opz enī qđ sba in qua hñt eē illa
tria pñdicamēta culismodi sūt qñ. ubi. sñt. 7 relati-
ua qđ depēdētā habeāt ex tpe 7 loco 7 qđ depende-
ant ab eē hīc 7 nūc rōne cuius possint in ea ponere ta-
lia pñdicamēta. S; tales depēdētās nō ponim⁹ in an-
gelo. sba enī angeli nec ex suo sñmplr nec ex suo signi-
ficato depēdet ex tpe uel ex loco. cū enī abstrahim⁹
sbam tēporalē ab hoc esse significato. uel ab hoc eē
sensibili 7 ab illo sed nō ab eē sensibili sñmplr cōsidere
mus eā ut est motū 7 trāsmutationi subiectā. cōside-
ram⁹ eā ut est tpalis 7 localis 7 ut est in eā pñdicamē-
tum qñ. 7 ubi. 7 id ad naturalē cui⁹ est cōsiderare sbaz
cū trāsmutatione pñtēt cōsiderare de loco 7 tpe 7 per
pñs de qñ 7 ubi. ¶ Dicebam⁹ aut supra qđ pñdicamēta
aut accipiēt ex eē significato 7 put esse hīc 7 nūc.
uel eē locale 7 tpale facit ad eē trāsmutabile. ppter
qđ sic possem⁹ reducere distīctionē prius factā. Nā
excepto pñdicamēto rēlonis: dicem⁹ qđ aliqua pñdi-
camēta sumunt ex eē: aliqđ ex eē trāsmutabili. ex eē au-
tez sumunt tria pñdicamēta. Nā ex eē simpliciter 7
per se sumit sba. ex eē sñm qđ in alio qđ eē sequit ma-
teriā sumit qñtās. 7 ex eē hīc qđ in aliquo qđ sequit
formā sumit qñtās. ex eē etiā trāsmutabili sumit
6. pñdicamēta. nā eē trāsmutabile hīc ordine ad agēs
qđ nñl seipz trāsmutat. hīc ordinē ad tps: qđ eē tale
sñm qđ hīc est aliquo mō tpale 7 hīc ordinē ad ordinē
qđ esse tale est in aliquo mō locale. ex ordine ergo ad
agēs sumēt actio 7 passio. ex ordine ad tps qñ. ex or-
dine ad locū 7 ordine pñtētis sumit ubi. sñt. 7 hīc.
¶ Aduertēdū tñ qđ hīc esse trāsmutabile est hīc eē
in ordine ad aliud. ut in ordine ad agēs 7 ad tps 7 ad
locū. pñdicamēta ergo uel sumunt ex eē. uel ex ordie.
uel ex esse trāsmutabili qđ est eē sub ordine. si ex esse
sic sumunt tria pñdicamēta. sba. qñtās. 7 qñtās. si ex
ordie sic sumit pñdicamentū rēlonis. si aut ex eē trāsmu-
tabili uel ex eē sub ordine sic sumunt reliqđ pñdicamen-
ta sex que sumunt ex ordine ad agēs ad tps 7 ad lo-

cum. ¶ Redeamus ergo 7 dicamus qđ talia pñdica-
menta que sumunt ex eē sensibili 7 trāsmutabili in se
hīc non possunt sbe separate. pñte ergo due rōnes
ostēdūt qđ eū nec etiā qñ euale si ponerem⁹ tale qñ
in substantijs separatis facit per se pñdicamentū. s; hoc
tertia rō ostēdit qđ nñl qđ est in ipīs angelīs reducīt
ad qñ qđ facit per se pñdicamentū. qđ qñ 7 ubi talia pñ-
dicamēta per se loquēdo nō ponim⁹ in sbijs separa-
tis. dicem⁹ enī qđ in dictis sūt solū duo pñdicamēta.
videlz sba 7 rēlo ut pñ per boetīū libro de trinitate.
Iz duo pñdicamēta in oib⁹ alijs pñdicamētis differāt a
sbijs separatis possum⁹ enī qñqđ oemere pñdicamēta
7 qñqđ in eis saluare. Dixim⁹ enī in sbijs separatis nō est
mā. nec est sibi depēdētā ad tps nec ad locū. Nā 7 ali
qui doctores posuerūt angelos creatos an mūdū qđ
satis insinuat qđ pñ loquēdo nō dependet ex tpe nec
ex loco. qđ ergo nō est in eis mā. nō est sibi pñdicamentū
qñtatis. qđ vō nō depēdet ex tpe nō est in eis pñ pre-
dicamentū qñ. qđ vō nō depēdet ex corpe aliqđ cōtinē-
te nō est in eis pñ nec ubi nec sñt. nec hīc. alia aut. 5.
pñdicamēta sbam: quātitatē: qñtātē: actionē: 7 passio-
nē 7 rōnē possum⁹ magis pñ in ipīs saluare. sed in
istis sbijs sensibilib⁹ 7 potissime in hoīe possum⁹ sal-
uare oia. 10. dicim⁹ aut potissime in hoīe ppter pñdi-
camētū hīus qui vidētur spālīter ad hoīem pñtere.
patet ergo qđ eū qđ est in angelīs nō facit per se pñdi-
camētū. nec reducīt ad predicamentū qñ. ad quē aut
pñdicamentū reducāt in sequēti questīōe patebit.

Ad primū dicēdū qđ eū diuiditur per oīas
eēntiales. 7 iz nō habeat aliqd su-
pra se tanqđ mēsurā in quā reducāt nisi eēntiatē. hīc tñ
aliqd supra se ad qđ reducāt tanqđ gen⁹ qđ hīc ipsam
sbam ut patebit in qōne sequēti. uel possum⁹ dicere
qđ qñ dī qđ sufficit ad rōnē pñdicamēti qđ diuidat per
oīas eēntiales 7 nō habeat aliqd supueniēs gen⁹. hoc
itelligit de hīs que sūt per se in genere. uel de pñdi-
cationib⁹ de hīs qui sūt per se in genere. nā si qđ argu-
erit qđ forma mālīs sbalis diuidit per oīas eēntiales
qđ plures sūt tales forme eēntialīter differētes 7 non
hīc aliud supra se supueniēs gen⁹. qđ talis forma non
est pñte spēs sed est pars spēs. ppter qđ nñl pñdi-
cat de ea sicut gen⁹ de specie nō pñt hoc sequeret qđ
hīc forma sbalis faceret per se pñdicamentū qđ nō est
per se in genere. nec pñdicat de aliquo eēntialī qđ est
per se in gñe. sic 7 in pñposito eē 7 eū 7 talia nō sunt
per se 7 directē in gñe nec pñdicat eēntialī de hīs que
sūt hoc mō in gñe. ¶ Ad 2^m dicēdū: qđ eū nō re-
ducīt ad qñtātē nec ad qñ. s; reducīt ad pñdicamentū
sbe. ut in sequēti qōe patebit. ¶ Ad 3^m dicēdū: qđ id
qđ sequit formā pñtēt ad pñdicamentū qñtatis si sit ac-
cidēs. eē aut eū nō sūt hīc. ¶ Ad 4^m dicēdū: qđ
eū hīc aliqđ sñlitudinē cū ipso qñ tps. nō tñ hīc tāta
sñlitudinē qđ faciat per se pñtēt sicut qñ: qđ qñ fundat
in aliquo accñte. eū aut nō. 7 qđ addebat ad fortissi-
cādū argumētū qđ si qñ facit per se pñdicamentū multo
magis hoc faceret eū qđ est nobilī. Arguit oppo-
sitū nō pñpositū. Nā nō est ex nobilitate ipsius qñ qđ
facit pñdicamentū. sed ex ignobilitate. ut qđ fundat su-
per rē aliqā que est accñs. id pñt facere vñū de decē
pñdicamētis accñtalib⁹. s; eū nō fundat sup re aliqā
que sit accidēs: ideo nō potest per se facere aliqđ pñdi-
camētū accidētale. nec etiā facit per se pñdicamentū
sbe cum sit in tali pñdicamēto per reductionem solis.
¶ Ad 5^m dicēdū: qđ oia vñuersalia sūt semp. qñ er-
go qđ est vñuersale et quē facit pñdicamentū nō acci-
pit pro hoc qñ uel pro illo qñ. Nā iz hoc qñ uel illō

De mensura angelorū

qn sit corruptibile et nō sit semp. tñ simpliciter sūptū est semp. Nā lz hic hō et ille hō sit corruptibile. hō tñ simplr sumpt' est sempitern'. est ergo qñ qd facit p'e dīcamētū semp. sed nō sufficit eē semp ad facere per se p'dīcamētū. qre si hoc videm' in euo q' habeat esse sempiternū. nō ppter hoc o3 q' faciat per se p'dīcamē. Ad sextū dīcēdū: q' lz euiū multiplicet fm multitudinē euitnōz et in hoc magis affīletur ipsi qñ q' tpi nō tñ affīlat ipsi qñ in eo ut facit p'dīcamētū. q' nō fū dat euiū in re que sit accīō sicut fūdat qñ. nec ēt depēdet euiū ab aliquo exteriori cāto sic dependet qñ vñ possit ex eo sumi rō p'dīcamēti per se. Ad 7^m dīcēdū: q' nullo illoz modoz reducīt euiū ad qñ. lz 4° modus fm affīlātōnē videat cōpetere aliquo mō ipsi euo respectu qñ. nō tñ ppter hoc reducīt ad p'dīcamētū qñ. nō est enī tāta et tal' affīlātō iter euiū et qñ q' collocet ipm in p'dīcamēto qñ. imo rō arguit oppo sūt nō ppositū. Nā euiū affīlat ipsi. lz nō affīlat ei in hōz. ppter que facit p'dīcamētū. lz in illis est ei dīssīle tō ex hoc arguit q' euiū faciat per se p'dīcamētū. sicut qñ et nūc. per hoc pbat q' reducāt ad p'dīcamētū qñ. euz nō fundet sup re que sit accīō sicut fundat qñ.

Ad 8^m dīcēdū: q' bñ arguit q' euiū nō p'tinet ad p'dīcamētū qñ. q' nō est in euo ille modus varietatis qui est in qñ. tñ nō ppter hoc p'dīcāt q' faciat per se p'dīcamētū. q' ut paruit euiū nō h3 ea que redrunt ad faciēdū p'dīcamētū. Ad 9^m dīcēdū: q' euiū se h3 ad euiterna sicut tps ad tpālā. q' sicut tps est mēsurā tpālū. ita euiū est mēsurā euitnōz. hec tñ sīlītudo nō est sīlītudo per oīa. q' tps nō h3 eē in ipso tpālī. S3 euiū h3 eē in ipso euiternis. tō nō ualet q' si tēpus cāt in ipso tpālī qñ qd est aliud a tpe q' euiū cāt in euiternis aliqd bñ euale qd sit aliud ab euo. lz ipz euiū h3 aliqd sīlītudinē cū utroq. nō tñ h3 sīlītudinēz in hoc q' faciat per se p'dīcamētū. nec q' reducāt ad p'dīcamētū in quo est tps. nec ad qñ q' facit p'dīcamētū. Ad 10^m dīcēdū: q' rō arguit ab īsufficiēti. nō enī uerū est q' dīcēdū h3 rōnez mēsure uel reducāt ad p'dīcamētū quātītatis. uel ad p'dīcamētū qñ. uel faciat per se p'dīcamētū. euiū enī nīlīl hōz est. q' nec est in p'dīcamēto quātītatis. nec in p'dīcamēto quādo. nec facit per se p'dīcamē. lz reducīt ad p'dīcamētū.

Quinto querit in quo p'dīcamēto sit euiū. utp' sit idē qd suū nūc. et uidet q' euiū p'tineat ad p'dīcamētū aliqd accīdentale. q' qd aduenit alicui per se exnī vñ p'tinere ad p'dīcamētū accīdentale. lz euiū aduenit angelo qui est per se exnī. g. rē. T. p. vñ q' euiū sit in p'dīcamēto relatiōis. q' nō dīcīt sup' eē euiū nīlīl ordīnē quēdā. lz ex ipso ordīne sumit relōis rō. g. rē. T. p. ut dīcebat dām. vult q' se habeat euiū ad euiterna sicut tps ad tpālā. lz tps qd est mēsurā tpālū est in p'dīcamēto quātītatis. ergo et euiū p'tinebit ad p'dīcamētū quātītatis. T. p. ut pōt hīl ex dīo. 10. de dīul. no. sic se h3 euiū ad eē sicut tps ad motū. S3 tps est passio motus. ergo euiū erit passio ipsi' eē. lz passio siue p'p'ietas vñ p'tinere ad p'dīcamētū quātītatis. ergo euiū ad quātītate p'tinebit. uel saltē p'tinebit ad p'dīcamētū aliqd accīdentale. cū passio siue p'etas aliqd accīdentale noiet. T. p. mēsurare aliqd est nos certīficare de quātītate ei'. q' ut pōt hīl ex. 10. methaphīlice mēsurā est illud per qd scīf quātītās rel. lz id qd nos certīficat de quātītate alicui' vñ q' p'tineat ad p'dīcamētū quātītatis. euiū est hī' cū habeat rōnem mēsure. g. rē. T. p. id qd cōrīnet tps op3 q' sit qd extēlū et op3 q' p'tineat ad p'dīcamētū quātītatis. S3 euiū cōtīnet tps. q'

erit euiū postq' cessabit tps. g. rē. T. p. illud in quo p'mo referuat rō mēsure est in gñe quātītatis. q' rō mēsure ad quātītate p'tinet. et a quātītate trāslata est ad alīa. S3 iter mēsuras cātas p'mo referuat rō mēsure in euo cū sit mēsurā nobīlīssīma. g. rē. T. p. in p'teritū est q' euiū idē est qd eē euiternōz. lz eē est in p'dīcamēto sbe. g. rē. T. p. Aliter aut dubitat utrū idē sit euiū qd nūc elus. et uidet q' sic. q' sicut se h3 nūc euiū ad eēntīaz euiternū. ita se h3 euiū ad eē. g. et p'mutatim sicut eēntia ad eē. ita nūc ad euiū. sicut autē. vñ uelle q' in simplici' idē sit eēntia et eē. g. rē. T. p. q' manet idē in toto aliquo mēsurat nūc illi' mēsure. ut mobili q' manet idē in toto motu mēsurat nūc tps. lz esse angeli manet idē in toto euo g' mēsurat nūc euiū. Sed dīcīt. est q' mēsurat euo. g' idē est nūc euiū et euiū. cum utrūq' mēsuret vñū et idē. uidet eē euitnī. T. p. eē tpālū mēsurat nūc tps. g' et eē euitnōz mēsurabitur nūc euiū cū tps ad tpālā cōparet: sicut euiū ad euitnā. sed dīcīt est q' eē angeli mēsurat euo qd eē nō posset nīlīl idē eēnt euiū cū nūc euiū cū utrūq' mēsuret ipm eē angelīcū. T. p. nūc euiūlibet mēsure respondet ipsi īdīuīssībili. lz eē euitnī est īdīuīssībile. g' mēsurat nūc sue mēsure. igit illud eē mēsurat nūc euiū fm q' dīcīt est q' mēsurat euo. g. rē. T. p. in euo nō est nīlīl vñūz īstās. ergo euiū nō dīcīt plus q' illō īstās. q' tūc esset dīuīssībile. idē ergo erit euiū et suū īstās. cū tātū dīcat vñū q' tps aliud. T. p. si duo īdīuīssībila sūt sūt nō fa cīt nīlīl vñū īdīuīssībile: lz euiū et suū nūc sūt sūt. et qdī bet est īdīuīssībile. ergo euiū et suū nūc sūt vñū et idē q' sūt vñū īdīuīssībile. T. p. duo sūt de rōne ipsius nūc euiū q' mēsuret exnī et q' sit īdīuīssībile. lz hoc h3 ipz euiū. Nā euiū est mēsurā exīstētī: ut pōt patē per dīo. 10. de dī. no. rursum ipsū euiū est qd īdīuīssībile g. rē. T. p. In p'teritū est q' sicut tps ad tpālā: ita euiū ad euitnā. loquēdū est g' de euo euitnōz sicut loquimur de tpe tpālū. lz tps qd mēsurat tpālā nō est idē qd suū nūc. q' nō est idē mot' qd mobile. g. et euiū qd mēsurat euiterna non est idē qd nūc elus.

Rūdeo dīcēdūz q' duo sūt quēstīa circa euiū. uidet in quo p'dīcamēto sit euiū: et quō se habeat ad nūc ei'. sic g' pcedem' ad soluēdū quēstīa. q' p'mo adducem' rōnes ondētes q' euiū nō pōt eē nīlīl in p'dīcamēto sbe. scōo declarabīm' quō habeat eē euiū in tali p'dīcamēto. Nā nō oīa que sūt in p'dīcamēto sbe sūt in vno et eodē mō. lz aliq' sūt ibī dīre cte. aliq' per reductionē. nec oīa que sūt in p'dīcamēto sbe per reductionē sūt ibī vno et eodē mō reductionīs p'p' qd nō facit scire euiū eē in tali p'dīcamēto sbe q' dīxīm' p'mo declarādū et nō scīuerīm' q' sit in tali p'dīcamēto. q' dīcebam' scōo declarādū esse. T. p. et q' aliq' argumēta pbat euiū eē in p'dīcamēto relōis. aliq' in p'dīcamēto quātītatis. tō declarādū erit cū euiū sit in p'dīcamēto sbe. utrū cōpetit ei mod' alioz p'dīcamētoz. ut utrū cōpetit ei modus quātītatis. ul' relatiū. q' ex hoc apparebit qd ueritatī et qd fīratīo habebat argumēta pbat euiū eē in p'dīcamēto quātītatis uel relōis. apparebit enī q' illa argumēta nō ostēdūt euiū eē in talib' p'dīcamētis. lz solū arguit q' h3 quēdā modū talīū p'dīcamētoz. Quarto et ultīmo p'p' scōaz qōnez declarabīm' quō euiū se habeat ad suū nūc. et utrū sit idē qd nūc elus. T. p. Propter p'mū scīdū q' 5. rōnib' possumus declarare q' euiū de quo hic loquimur nō sit in alio p'dīcamēto q' sbe. p'ma rō sumit si cōsideret euiū oīa sbe ad alīa p'dīcamēta. Scōa vō si cōsiderat quō relo facit p'dīcamētū. Tertia sumet si cōsiderat illud vñ sumit rō p'dīcamētū.

Quarta sumit ex parte ipsi⁹ eē per qđ reponit eunz in predicamēto. Quinta autē et ultima sumit ex parte ipsius eui. de quo vidēdū est qđ sit in pdicamēto. ¶ Prima via sumit ad ostēdēdū ppositū ex oīa sbe ad alia pdicamēta. differt autē sba ab alijs pdicamen- tis tripliciter. primo qđ sba nō facit nisi vnu pdicamē- tū. s. accētia faciūt alia nouē pdicamēta. ut satis pōt patere ex. 9. meta. ubi dicitur ens in decē pdicamēta tanq̃ in ea que sūt per se ptes entis. sibi enī sba accipit tanq̃ vnu pdicamētū. accētia vō tanq̃ nouē pdicamē- ta. ¶ Secda via est qđ alr accipit rō pdicamēti sbe et alioz pdicamētoz. qđ rō pdicamēti sbe accipit ex- sistere per se et fm se. alioz vō pdicamētoz ex existe- in alio ut ad alio. ¶ Tertia via est qđ vna et eadē res que fm vnā hitudinē est in vno pdicamēto accētiāli pōt eē in alio pdicamēto accētiāli. s. nunq̃ id qđ est in pdicamēto sbe rō pōt eē in alio pdicamēto. illa enī eadē res que est calor et que est in pdicamēto q̃litate fm hitudinē aliā erit in pdicamēto actiōis uel passio- nis. calor enī pōt p̃siderari uel. put hz eē existēs et p- manēs in sbo. ut. put hz eē in fieri et in fluxu ab agēte nec est alia res calor sic et sic accept⁹. s. est solū ali⁹ et ali⁹ modus se habēdi. sicut nō est alia aq̃ que est pma- nēs in uase accepta a fluuio q̃ ipsa que p̃t fluebat in fluuio. s. solū est ibi ali⁹ et ali⁹ modus se hēdi. qđ aq̃ il- la ut erat in fluuio erat fluēs. ut est in uase est stās. sic et in pposito nō est alia res calor ut p̃ficiat s. ut est pmanēs in sbo et ut in quodā fieri est ab agēte indu- ctus nō est aliud calefactio q̃ ipse calor. eadē enī res oī calor et calefactio. s. est calor ut p̃ficiat s. ut exi- stēs et pmanēs in sbo. est autē calefactio. put cū quodā fieri et cū quodā successiōe est ab agēte iduct⁹. ppter qđ bñ dictū. qđ in perier. oī qđ uerba s. se sumpta no- mina sūt. docere enī nihil est aliud q̃ ipsa doctrīna. et q̃lificare nihil est aliud q̃ ipsa q̃litas. et calefacere ni- hil est aliud q̃ ipse calor. differt tñ ut s̃g̃tur per uer- bum uel ut dicit actionē ut dicit formā quādā inherē- tē mō quo d̃scim⁹. qđ ut dicit actionē et ut significat per uerbū accipit magis ut cōparat ad agēs ut hz eē in fi- eri et in fluxu. ut dicit q̃litate accipit magis ut est que- dā res exis in sbo et informās s. b. ¶ Aduertēdū tñ qđ cū d̃scim⁹. qđ calefactio et calefacere et calor idē sūt. oī ibi qđ accipiat calefactio. nō ut est remissio fri- goris. s. ut est iductio caloris. ¶ Aduertēdū etiā cū d̃scimus qđ calor hz eē in successiōe et in fieri. et qđ suc- cessiue per agēs iducit in illo sbo. itelligēdū est hoc nō de calore q̃tuz ad eēntiā s. q̃tuz ad eē. eēntia enī cuiuslibet forme simplex est. nec hz partē et partē qđ ueritatē hz nō solū de s. b. ali forma etiā que immediate cōiūgit materie. s. etiā de forma accētiāli que est ad- ueniēs rei cōposite ex mā et forma. Jō oī in sex predi- camētis. de forma que est cōpōni p̃tigēs qđ est simpli- ci et inuariābili eēntia p̃sistēs. q̃tuz ergo ad eēntiam. forma q̃tūciq̃ accidētalis nunq̃ iducit successiue. sed semp iducit tota s. q̃tū tñ ad esse iducit succes- siue. Nā cū agēs facit de minus calido calidū mat⁹. nō iducit aliqua forma caloris. s. facit qđ ille calor uel illa et eadē eēntia caloris plus det subiecto de eē calidi et magis s. b. m p̃ficiat. calefacere ergo idē est qđ inducere calorē magis et magis p̃fecte. s. calor et ca- lor ut est iduct⁹ nō est alia et alia res calor et calor ut est iduct⁹. idē erit calor et calefactio. et per p̃ns eadē res erit q̃litas et actio. Nō est igit incōueniēs in pdi- camētis accētiālib⁹ vnā et eadē rē fm aliā et aliā hitu- dinē reponi in alio et alio pdicamēto. sed in pdicamē- to sbe hoc eē nō pōt qđ vna et eadē res fm aliā et aliā

habitudinē sit in predicamēto sbe et in predicamēto alio. Nā statim querim⁹ de illo alio pdicamēto. utrum sit pdicamētū sbe uel nō. qđ si sic tūc erit in sba duo pdicamēta qđ est p̃ra p̃acta. Si autē illud aliud pdi- camētū sit actiōis ita qđ res exis in pdicamēto sbe s. hitudinē vnā et s. alia sit in alio pdicamēto qđ sit acci- dēs. tūc qđ uere est aliquid accidet qđ est impossibīle. et qđ qđ est in pdicamēto sbe s. qđ h̃t pōt aliq̃ mō dici uere eē. nihil tale pōt eē in pdicamēto accētiāli. cū igitur eui supra eē euterni nō addat rē aliquā fm habi- tudinē solā. qđ illō eē est in pdicamēto sbe. p̃ns est qđ eui in alio pdicamēto eē nō possit. ¶ Secda via ad hoc idē sumit si cōsideret rō retonis quō facit pdica- mētū. nā si aliq̃ rō est. p̃t qđ eui ponit in alio pdi- camēto. potissimē hoc vī qđ sit ppter illū ordinem et p̃t illā hitudinē quā addit supra eē. ordo autē fm se vī respectū et rōnez quādā importare. ppter qđ bñ dictū est qđ si videre uolum⁹ utp̃ eui possit collocari in alio pdicamēto q̃ sbe. vidēdū est quō refo faciat pdicamētū. Cōstat autē qđ pdicamētū retonis est vnu de nouē pdicamētis accētiālib⁹. Si ergo videre uolu- mus quō facit tale pdicamētū. vidēdū est quō sit ac- cidēs. nō est autem refo : accidēs ratione sue qđ d̃scit- ris. qđ q̃tum est de se nihil pdicat. s. solū est ad aliud se h̃e. vñ boetius in libro de trinitate ait. qđ ad aliqđ vō oīno nō pōt pdicari. refo enī nō dicit rē aliq̃ in se que pdicet. s. solū dicit hitudinē ad aliud. idē fm suaz qđ d̃scit ut est accētia dicit rē aliq̃ inherētē. opz qđ si re- latio nō est accētia rōne sue qđ d̃scit. qđ sit accētia rōne sue ē. uel rōne sui fundamētū. p̃t qđ si rō immediate fundaret in sba uel in aliquo qđ eēt in pdicamēto re- latiois. cū dictū sit pdicamētū retonis eē vnu de nouē pdicamētis accētiālib⁹. d̃scim⁹ qđ si respect⁹ aliq̃ uel hitudo immediate fundaret in eo qđ est in pdicamē- to sbe in istis creaturis erit refo fm d̃scit nō tñ p̃tine- bit ad pdicamētū retonis. eui ergo qđ dicit hitudinē in ordine ad quodā fundamētū in ipso eē qđ est in pdi- camēto sbe nō poterit p̃tine ad pdicamētū retonis. nec ad aliqđ pdicamētū accētiāle. cū ex nulla sui par- te sit accētia. ¶ Ex hoc autē appere pōt qđ res oīuz pdi- camētoz que ponunt in diuinis fm suā qđ d̃scit in s. b. z trāseūt. sola autē refo manet fm suā qđ d̃scit qđ idē est qđ res oīuz alioz pdicamētoz accētiāliū s. suā qđ d̃scit sūt accētia qđ d̃scit. idē in deo ubi nihil p̃ ac- cidēs oīa talia in s. b. z trāseūt. s. refo que s. suā qđ d̃scit nō est accētia in deo ponere possim⁹ fm suā qđ d̃scit rōne p̃e qđ d̃scit. ¶ Inuenim⁹ qđ augustin⁹ d̃scit. qđ de⁹ ē sine quātitate magn⁹. et sine q̃litate bon⁹. itaqz magnitudo in deo d̃scit s. b. z nō quātitate et boni- tas d̃scit s. b. nō q̃litate. res qđ talia pdicamētoz in deo nō sūt fm rōnez suoz pdicamētoz. uel ut sūt in deo fm rōnez p̃e qđ d̃scit in s. b. z trāseūt. s. de rela- tiōe nō est sic. nunq̃ enī inuenim⁹ qđ de⁹ sit sine refo- ne p̃a. qđ p̃nitas et refo in diuinis manet fm p̃p̃tā qđ d̃scit. ¶ Ex hoc et patē pōt qđ refo in diuinis facit aliter pdicamētū q̃ refo in creaturis. nā cū d̃scim⁹ in diuinis eē pdicamēta duo. s. s. b. z refo. refo que sibi oī facere pdica^m nō est fūdata sup aliquo accēte. s. refo in creaturis que facit pdicamētū nō nisi sup ac- cidēs fūdari pōt. Nā s. b. in diuinis refo nō sit accidēs in creaturis. tñ pdica^m retonis est vnu de nouē predi- camētis accētiālib⁹. qđ qđ nō pōt hoc cōpetē refo ex sua qđ d̃scit opz qđ ei cōpetit ex suo fundamēto siue ex suo eē : qđ nō eēt nisi fūdata eēt sup accēte. idē oīa relatiua in creaturis uel sumunt mō numeri sicut du- plū ad subduplū. uel mō actiōis uel passiōis. sic agēs

De mensura angelorū

et patiens. vel modo mēsure que oīa in reb' creatis ali-
qđ accñs respiciūt. agere enī et pati in creaturis non
est nisi mediātib' qbusdā accñtib'. creatura enī agēs
semp hz aliqđ accñs supadditū sbe per qđ agit. et
etiā patiens hz aliqđ supadditū eēntie per qđ patitur
sbe enī create agēdo et patiēdo nō se actiūat imēdis-
te ut sūt qđ s3 semp hnt aliqđ sue eēntie supadditū.
¶ Ex hoc etiā patere pōt qre rō nō facit pđicamē-
tum in creaturis ut dicat accñs extrīsec' aduentēs.
illa tñ sex pđicamēta dicunt accñtia extrīsec' adue-
niētia q in pcedēti qone supponebat declarādū. Nā
oīa illa sex pđicamēta sūm rōnez sue qđditatis uel ol
eūt ipm accñs extrīsecū. uel olcūt ipsum accñs in or-
dine ad extrīsecū. pōt aut pđicari de re ut actio pđi-
cat de agēte. et olcūt q agēs agit cū tñ loquēdo de
actōe trāsēute nō sit in agēte s3 in passo. aliqñ aut in
illis sex pđicamētis id qđ pđicat sūm suā rōne qđdi-
tatis nō olcit accñs extrīsecū. s3 intrīsecū sive in ordi-
ne ad extrīsecū. sicut passio pđicat de passo. et tñ pas-
sio est aliqđ accñs in ipso passo. S3 est tale accñs in
ordine ad aliqđ extra ut in ordine ad agēs. et qz oīa il-
la sex pđicamēta sūm rōne sue qđditatis uel pđicant
accñs extrīsecū. uel pđicat accñs in ordine ad extrī-
secū. iō oīa illa sex pđicamēta sūm rōnez sue qđditatis
sūt accñtia quodāmo extrīsec' adueniētia. s3 rō s3
rōne sue qđditatis nec est accñs extrīsecū nec accñs
in ordine ad extrīsecū. qz nō est accñs sūm suā qđdi-
tatē. imo qz tota rō qre relō est accñs sūm ex suo eē
uel ex suo fundamēto. iō relō nō est accñs ex ordine
ad aliqđ extra s3 s3 ex fundamēto accñtali qđ hz in
sbo. ¶ Ex hoc et patere pōt q dato q euū nō esset
nisi in pmo euterno sive angelo et in alijs eēt qđ qđ
dā qñ euale qđ illud qñ nō faceret per se pđicamētū
s3 qñ tpale per se pđica^m facit. qz qñ tpale fundat in
aliq accñte qz fundat in ipsa uariabilitate rez tpaliū.
fundat enī uel in motu uel in pūariatōe mor' qđ totū
ad uariabilitatē quādā ptnet. ide est q qñ tpale po-
test per se facere pđica^m aliqđ accñtale qz fūdat in ali-
qđ accñte. Sed qñ euale per se pđica^m nō pōt facere.
Nā cū oīa nouē pđicamēta sunt accidētia. uel cū oē
pđicamētū aliud a sba sit accñs. nullū tale pđicamē-
tū pōt facē qñ euale. dato q ponercim' tale qñ in eut-
ernis. cū hī qñ nō sūt fūdamētū sup aliquo accidēte
nec per hī qñ euale si poneret eē faceret per se pđi-
camētū sbe qz nō sūt plura talia pđicamēta. s3 redu-
cūt ad pđicamētū sbe sicut et ipm euū ad pđica^m sbe
reduct. ¶ Tertia uia ad hoc idē sumit ex rōne pđi-
camēti. nāz modus qui facit pđica^m est modus aliqđ
exiēdi uel se hūdi nō reduct' in aliū modū formāl-
bi' aut modus uel sumit ex re uel ex ordine uel ex re
sub ordine. ex re aut euū ptnet ad pđicamētū sbe cū
eē ad pđica^m sbe ptnet. Ex ordine aut uel ex habi-
tudine quā ipōtat nō possum' dicē q euū ad aliō p-
dicamētū q ad sba3. Nā hitudo addita rei per quā
fit aliqđ per se pđica^m nō o3 eē hitudo alla a sba. qz
s3 hāc hitudinē ut supra dixim' sumit vniuersalis rō
accñtis. nec ē pōt esse talis hitudo ad deū. qz ex hoc
sumitur vniuersalis ratio substantie habitudo creatu-
re. sed oportet q talis habitudo sit aliqđ extrīsecū
creatum. eum autem ad nūll extrīsecū creatū respe-
ctū h3. iō si euū olcit aliquam hitudinē supra suū fun-
damētū. ppter illā hitudinē nō faciet per se pđica-
mētū. dato q q euū eēt fūdatum sup aliquo accñte.
nō tñ ppter hoc faceret per se pđica^m qz nō olcit or-
dinē ad aliqđ extrīsecū. s3 in eodē pđicamēto cū suo
fundamēto. attñ si nō eēt ponere nisi vñ euū et euz

eēt fundatū super aliquo accidēte. oportet q hoc
qñ euale esset fundatū sup aliquo accidēte. et nūc qñ
euale faceret per se pđicamētū. modus ergo accipē-
di pđicamētū ex ordine uel hitudine op3 q sit per re-
spectū ad aliqđ extrīsecū creatū. et qz nō cōpetit ipm
euo nō o3 euū reponi in pđicamēto ex ipso ordine ut
ex ipsa hitudine. s3 ex re ipsa. et qz res illa ubi fundat
euū ut eē euterni est in pđicamēto sbe. op3 q et euz
sit in pđicamēto sbe. Si enī euū ex sua hitudine ptnet
ad aliqđ pđica^m. nō ptnet ad pđicamētū. aliud
q ad qđ ptnet suū fundamētū. ex ipso ergo mō acci-
piēdi pđicamēta p3 q euū per se nō facit pđica^m. sed
ptinet ad pđica^m sbe. ¶ Quarta uia ad hoc idē su-
mit ex ipso eē qđ est fundamētū eut. Nā si eē sistorū
tpaliū qđ nō est eē euternū ptnet ad pđica^m sbe. mul-
tomagis eē euternū qđ est eē euternū ad pđica^m
sbe ptnet. et qz ut sepi' dictū est euū supra eē euternū
nō addit nisi hitudinē qđā op3 q sit in eodē pđica-
mēto cū ei' eē. qz nulla hitudo imēdiate fundata sup
eo qđ est in pđicamēto sbe trahit rē illā extra pđica-
mētū sbe. s3 oīs hitudo sic fundata ad pđica^m sbe
ptinet. ¶ Quinta uia sumit ex rōne eut. vñ enī euz
se hie ad vnitatē sive ad sūtatē et ad pmanētā. sicut
se h3 tps ad numerū sive ad successionē. Nā sicut tps
est numerus ei' qđ h3 eē successiū ut qđ h3 eē pūus
et poster'. sic euū est quēdā vnitās et quēdā sūtas ei'
qđ h3 eē pmanēs. et sicut tps nō est numer' simp'r. s3
est numerus applicat' ad motū. ita q nulla rez addit
supra motū. sic euū nō est vnitās nec sūtas quēcūqz
s3 vnitās et sūtas hī eē et nulla rē addit supra ip3 eē.
olfert aut tēpus ab euo. qz illud in quo fundat tps ut
mor' pūmū mobilis est accñs. s3 illud in quo fundat
euū ut eē euterni ptnet ad pđica^m sbe. Sed pstat q
cū hitudo fundat sup accñs pōt res ppter talē hitu-
dinē ptnere ad pđica^m aliud q ipsa res sūm se. et ideo
tps nō facit per se pđica^m. qz nō olcit hitudinē depē-
dētē eēntialr ad aliqđ exteri' vñ possit sumi rō pđi-
camēti. tñ qz hitudo quā ipōtat tps ē fūdata sup ali-
quo accñte nō est icōueniēs q tps ptnet ad aliō p-
dica^m q mor' qui est suū fundamētū. nā mor' qui est fū-
damētū tps ptnet ad pđica^m ubi. tps vō ad p-
dica^m quantitatē. hitudo ergo fundata in aliqđ acci-
dēte pōt rē trahere ad aliō pđica^m accñtale. vna enī et
eadē res accñtalis sūm se pōt eē in aliquo pđicamēto
et rōne hitudinis supaddite poterit eē in pđicamēto
aliō. s3 hoc in sba nō ptingit nec in hīs que sunt in p-
dicamēto sbe. qz oēs hitudines sic fūdate reducūt
ad idē pđica^m cū suis fundamētis. Nā si accñs nō
faceret nisi vñū pđica^m. semp hitudines fundare su-
per aliquo accñte essent in eodē pđicamēto cū suo
fundamēto. Nā hitudo rē que est accñs uel rem que
est in pđicamēto accñtis nō pōt ponere in pđica-
mēto sbe. Si ergo nō eēt nisi vñū pđica^m accñtis
oē accidēs et oīs hitudo fundata sup accñs ptneret
ad aliud pđica^m. et qz sic est in pposito. qz sba non
facit nisi vñū pđica^m. oīs hitudo fūdata sup eo qđ
est in pđicamēto sbe in eodem pđicamēto sbe in
quo ponit eē suū fūdamētū. et ipso igit q de rōne eut est
q sit quēdā hitudo fūdata sup eo qđ est in pđicamē-
to sbe pñs est q et ipm euū in pđicamēto sbe repo-
nat. ¶ Postq aut dixim' rōnes ostēdētēs q euū nō
pōt ptnere ad aliud pđica^m q ad pđicamētū sbe. uo-
lum' declarare per quē modū ptnet ad tale pđica-
mētū. ppter qđ scēdū q aliq possit eē in pđicamē-
to sbe uel possint ptnere ad pđica^m dñq3 modis
Nā quēdā sūt in pđicamēto sbe uel possint ptnere

ad tale predicamentum per se et directe et sic sunt in tali predicamento oia per se existens et oia illa de quibus essentialiter predicat ista que est genus. Et secundo autem sunt in predicamento per reductionem non quod de ipsis predicet ista que est genus, sed ista que est analogum et sic sunt in predicamento sive materia et forma que sunt partes substantie. de materia enim et forma non predicatur ista que est genus, loquendo enim de ista que est genus materia non est ista nec forma sed sunt partes substantie. Nam ista que predicat de materia et forma et compositum non est ista que est genus, ideo boetius in commento super predicamentis loquens de materia et forma, sive de actu et potentia, ait quod per se relicta extremis agit de medio, relicta enim extremis, relicta materia et forma, vel ut loquimur generaliter relicta potentia et actu, agit per se de medio, id est de ista media, quod agit de ista composita ex materia et forma sive ex potentia et actu inueniens per hoc boetius, quod solum talis ista est illa de qua predicat ista que est genus, et quod solum talis ista predicat ut genus, inueniens et ex hoc quod de materia et forma non predicat ista que est genus. Tertio sunt aliqua in genere sive de quibus non predicatur ista que est genus, nec ista que est analogum. Sed dicuntur talia pertinere ad predicamentum sive quod sit actus sive et sic est in predicamento sive ipsum esse, dicemus enim quod esse pertinet ad predicamentum sive secundum quandam similitudinem, sicut punctus pertinet ad predicamentum quantitatis, punctus enim est in predicamento quantitatis non quod sit quantitas, sed quod est quantitatis terminus, dato enim quod quantitas de aliis quibus predicatur ut genus de aliis aut ut analogum sicut predicat ista quo posito nec sic nec sic est proprie dictum, quod punctus est quantitas quod semper quantitas dicit aliquid divisibile et nihil est quantum nisi quod est divisibile, punctus ergo non est quantitas quod non est divisibile, pertinet tamen punctus ad predicamentum quantitatis quod est quantitatis terminus, cum ergo punctus sit terminus aliquid rei extrinsece, et quantitas continua essentialiter sit quedam extrinseca punctus determinabilis sibi id est genus quantitate continua cuius est terminus et erit punctus in genere quantitatibus non quod sit quantitas sed quod est terminus quantitatibus, quantitas ergo est terminata quod ei competit hinc terminum. Albedo ergo et alia que sunt in quantitate sunt terminata et sunt tanta vel tanta, quod sunt in quantitate cuius competit hinc terminum. Terminus est qui est ipsius quantitatis finis, non est terminus aliorum nisi, putantur in quantitate, vel putantur sub quantitate, id punctus non pertinet ad aliud predicamentum quam ad quantitatem ipsam, terminari enim vel non terminari per se est ipsius quantitatis, Nam et si infinitum esset non infinitum quantitati congrueret, aliorum autem a quantitate est finiri vel non finiri, putantur in quantitate existit, sic et in proposito ipsius sibi competit per se esse. Nam sive id existit quod habet suum accidentale esse, accidentia autem non existunt secundum se nec competit eis hinc suum accidentale esse, id talia existunt quod sunt in existere, unde accidentia non sunt entia nisi quod entia nec existit nisi quod existit, esse ergo per se et primo est ipsius sive, ista ergo est extrinseca per suum esse, accidentia autem existunt ex eo quod sunt in ista, et quod sic est esse quod per se et primo est ipsius sive et pertinet ad predicamentum sive tanquam actus sive, et tanquam id per quod actualiter existit ista. Quarto modo est aliquid in predicamento sive, non tanquam ista nec tanquam actus sive, sed tanquam hitudo aliquid fundata super ipsam, hoc modo pertinet ad predicamentum sive nunc enim. Nam ista sive enim terminus, putantur hinc hitudine ad eum ubi nunc enim, ita quod sic enim nulla res addit supra esse eternum, sed solum addit quandam hitudinem et quedam modum se habendi, sic nunc enim nulla res addit super istas eternum, sed solum addit quandam hitudinem ad eum, imaginabimur quidem quod ista temporalia, propter eorum variabilitatem non habent in seipsis unde mensurant, id ipsum

quando quod est in temporalibus non habet rationem mensure, sed solum est id per quod temporalia mensurant tempore quod est temporalium extrinseca mensura, sed eterna, propter sui stabilitatem habent in seipsis unde mensurant, esse enim eternum quod est stabile et totum sit id ut sic considerat non dicitur enim, quod enim mensurat quantitatem ipsius eternum esse, sine mensure duratione est, quod mensurare nihil est aliud quam certificare nos de ipso, ex hoc enim certificamur quantum dat esse eternum et scimus ipsum perpetuo duraturum, quod scimus ipsum esse totum sit et si apta visio et intellectu essentiali intelligerem istas separatas et si clare viderem quod est eorum esse et quod est totum sit statim cognoscerem quod secundum naturam re cursu de ratione illa esse est duratio tanta videlicet perpetua, sed quod illud esse sic simul oportet nos reducere tanquam in casum in istam eternam, Nam quod illa ista est ista et secundum suam eternitatem nec est subiecta variationi temporalis, id habet esse totum simul, habet ergo dictum esse quod dicit boetius in libro de trinitate, quod nunc fluens facit tempus, nunc vero istas facit eternitatem, sicut enim simpliciter si est istas participatio facit eternitatem participata, sicut igitur simultas in eternis extendi nullam rem addit supra esse, sic stabilitas sive in eis nullam rem addit supra istam, esse ergo eternum ut sumus cum hac hitudine quod est totum sit habet rationem eius, sic motus ut sumus cum hac hitudine quod numerat in primo et positi habet rationem temporalis, sic etiam ista eternum ut est istas ubi nunc enim, sic ipsum primum mobile sive ista est ut est fluens ubi nunc temporalis, nunc ergo enim supra istam eternum addit hanc hitudinem, id est stabilitatem, habet ergo hitudo vel hic modus se habendi, ut quod ista ista est stabilis sive stabilitas ipsius ad predicamentum sive pertinet tanquam hitudo aliquid fundata in ipsa ista. Quinto modo pertinet ad predicamentum sive aliquid quod non est ista nec est actus sive, nec est hitudo fundata in id sive supra id quod directe est in predicamento sive, sed super id quod est sibi per reductionem et sic pertinet ad predicamentum sive eum, Nam eum dicit aliquam hitudinem supra esse quod esse non est in predicamento sive directe sed indirecte vel per reductionem, Primo ergo est in predicamento sive ipsa ista per se extrinseca, vel id de quo directe predicat ista quod est genus, Secundo sunt in predicamento sive partes sive materia et forma, Tertio pertinet ad predicamentum sive id per quod existit ista ut esse quod est actus sive, Quarto pertinet ad predicamentum sive hitudo fundata super ipsam substantiam, ut nunc enim, Quinto et ultimo pertinet ad predicamentum sive hitudo fundata super actum sive et pertinet ad tale predicamentum eum quod dicit hitudinem fundatam super esse quod est actus sive, Viso quo eum est in predicamento sive et osteso quod pertinet ad tale predicamentum, uolumus declarare tertium, vide licet utrum habeat modum aliorum predicamentorum, propter quod sciendum quod non est inconueniens rem vni predicamenti habere modum alterius predicamenti, et quod res multorum predicamentorum dicunt quedam respectu ad alia, scia que est in predicamento quantitatis que est hic respectu habet ad scibile et ide venit illa distinctio, quod sunt quedam relatiua secundum esse quedam vero secundum dici, Nam relatiua secundum esse sunt illa que secundum id quod sunt habent esse in predicamento relationis, relatiua autem secundum dici sunt illa que secundum id quod sunt habent esse in aliis predicamentis et habent quedam modum relatiuum, sic possumus exemplum de scia que habet quedam modum relatiuum quod ubi relatiue ad scibile le, ipsa tamen secundum se est in predicamento quantitatis, sed ista distinctio de relatiuis posset fieri de aliis predicamentis, possemus enim dicere quod est quantitas secundum esse et quantitas secundum dici, quantitas enim secundum esse est id quod secundum id quod est habet esse in predicamento quantitatis et sic sunt quantitates secundum esse, colores saporibus et alie quantitates, quantitas autem secundum dici est res que secundum id quod est non pertinet ad predicamentum quantitatis habet tamen quedam modum quod et sic forma subalis est quantitas secundum dici quod habet quedam

De mensura angelorū

modū qualem put nō habet per se esse, sed est quedā perfectio materie. sic etiā oēs sbe scōe sūt qualitates s3 oclī qz hnt quedā modū qualē eo q nō habet per se esse, sed sunt in s3ijs pīmis: z ide est q oēs secūde sbe oclī significare qualē qd ut pōt patere ex pīdi camēto. qz significat qd per modū qualē. z sicut oī stīncim⁹ de relatiōe z qualitate. sic possem⁹ ostīgue re de quantitate. qz est quantitas s3m eē z s3m oclī. quā titas enī s3m eē est id qd s3m id qd pīnet ad pīdicamē tū quantitatū ut līea supficies z cetera talia. quantitas vō s3m oclī est id qd h3 quedā modū quantitatū. s3m se tñ est in pīdicamēto quantitatū. ut vīr⁹ s3m se que daz qualitas est. habet tñ quedam modū quantitatū ut cōparat ad sūū obiectū. ideo dīcīm⁹ qz tāta vīr⁹ pōt in tantū obiectū z inde est qz virtutes oīcūnt augmē tari. z oī vīr⁹ esse maior alia que oīa ideo vera sunt. qz vīr⁹ que de se est qualitas quedā habet mo dū quantitatū. s3m hoc ergo dīcere possum⁹. qz euu3 qd s3 se per reductionē pīnet ad pīdicamēto sbe h3 tñ modū alioz pīdicamētoz. qz h3 quedā modū rela tiuū z quantitatū z qūtatū. vñ oclī posset de euo qd ipoztat relatiōe s3m oclī. pōt enī euū triplī pīde rari. ul⁹ rōne ipsius hitudinis. ul⁹ rōne ei⁹ qd mēsurat bī hitudo. uel rōne ei⁹ in quo fundat talis hitudo. Si cōsideret euū rōe hitudinis quā ipoztat. sic h3 quē dā modū relatiuū. sic enī est quedā mēsurā z oī rela tiue ad mēsuratū. nō tñ pī hoc pīnet ad pīdicamē tū relatiōis qz nō sufficit dīcere hitudine z imoportare respectū ad hoc qz aliqd sit in pīdicamēto relatiōis. s3 op3 qz illa hitudo z ille respect⁹ sit fundat⁹ sup aliqd accīte. dīcīm⁹ enī qz pīdicamēto relatiōis est vñ de nouē pīdicamētis accītalib⁹. z dīcīm⁹ qz rōe nō h3 qz sit accīto rōne sue qd dītat. s3 rōne sui fūdamēti. ad pīdicamēto ergo relatiōis loquēdo de tali pīdicamē to. put pī dīstīnxit pīdicamēto nō pīnet aliq⁹ ha bitudo nec aliqd respect⁹ nisi sit fundatus sup aliquo accīte. Si aut inueniat hitudo uel respect⁹ fundatus sup ipsa sba uel sup aliquo qd pīneat ad pīdicamēto sbe ex hoc sumit⁹ qdā modus relatiuū. z illud oīcetur relatiuū s3m oclī. nō aut s3m eē. euū ergo si pīderetur qūtz ad hitudine quā ipoztat sic h3 quedā modū re latuū. s3 si pīderet qūtz ad id qd mēsurat sic h3 quē dā modū quantitatū. mēsurat enī quantitatē ipsi⁹ esse eūterni. Scīm⁹ enī per euū qūtum sit eē eūterni uel qūa duratio illi⁹ eē. qz scīm⁹ ea ppetuā eē. s3 qd mēsu rat quantitatē ipsi⁹ eē eūterni. o3 qz illud habeat quē dā modū quantitatū. euū ergo quē dā modū quanti tatū habebit. Tercio pōt cōparari euū ad ipm eē in quo fundat⁹ z sic h3 quedā modū quantitatū. qz ip3 eē quē dā modū qūtatū h3. Si enī forma mā lis qz nō pōt per se exītere s3 h3 esse in mā: ex hoc h3 quē dā modū qūtatū. z si vñuersalia que nō possūt per se exīte s3 sūt in pīcularib⁹ s3 hnt quē dā modū qūtatū ipm eē qz oīcī aliqd aliud qd nō pōt per se exītere s3 exīstī z eēntia cui⁹ est pfectio. op3 qz quē dā modū qūtatū beat. z si eē h3 quē dā modū qū tatū. euū qd est realr ip3 eē quē dā modū qūtatū habebit. p3 qz euū est in pīdicamēto sbe. h3 tñ mo dū alioz pīdicamētoz. h3 euū modū relatiuū qz im portat rōne s3m oclī. h3 et modū quantitatū qz mē surat quantitatē duratiōis eūterni. h3 modū qūtatū qz est realr ipm eē eūterni. qz est quedā qūficatio eē ntī nō qz ipm eē sit qūtas. s3 qz h3 quē dā modū qūta tū s3m quē modū ipa forma s3alis est quedā qūfīca tio māe. vñ in s. meta. oī qz qūtas oī vno mō id p qd oīcī sba ipsa. ergo oīa s3alis nō potū sumit⁹ ex

forma quedaz qualificatio oclī pōt. nō qz sit in pīdi camēto qūtatū. s3 qz h3 quedā modū quantitatū. Tercio qz euū pīnet ad pīdicamēto sbe nō obste re qz beat quosdā modos alioz pīdicamētoz. restat ostēdē quā se habeat euū ad sūū nūc. qd erat ēt que sūū in qōne pposita possum⁹ aut oīcē qz euū realr differat a suo. nūc. qd triplī pōt declarari. pmo ex h3 que mēsurat. scōo ex suis subiectis. tercio ex pīdicamē to ad qd reducunt⁹. Si enī pīderem⁹ qd mēsurat nūc euū z qd euū. apparet⁹ qz nūc euū oīcī ab euo. Nā ut p3 per oīo^m. euu3 se h3 ad eē sicut tps ad motū. s3 tps ita se h3 ad motū qz tps per se mēsurat motū. nūc aut tps mēsurat illud cuius mor⁹ est act⁹. i. mēsurat mobile. Nā mor⁹ est act⁹ mobilis in eo qz mobile. nec op3 de hoc dubitare qz tps mēsurat motū z nūc tps mēsurat illud cui⁹ act⁹ est mor⁹. Nā z p3 in. 4. pīl. plane hāc sniam inuit. videlz qz tps mēsurat motum z nūc tps mobile. ergo in pposito ex quo euū mēsu rat eē qz se h3 ad eē sicut tps ad motū. op3 qz nūc euū mēsurat illud cui⁹ eē est act⁹. eē aut est act⁹ exīstētiā in eo qz exīst. h3 enī se suo mō eē ad exīst sicut mor⁹ ad mobile: ip3 ergo nūc euū mēsurabit ipm exīst ul⁹ ip3as sub3as eūterni. z qz sub3a eūterni est realr diffe rēns a suo eē. iō nūc euū z euū realr differūt. s3 quī po neret eē z eēntiā differre nō re s3 intētiōe. oporteret qz euū z ei⁹ nūc itētiōe differēt. s3 qz eē z eēntiā rea līter differāt z qz sit dare mediū iter differre re z rō ne. ut in qōnib⁹ nris de eē z eēntiā dīffusū dīcīm⁹ z auctē etiā haberem⁹ oīcē qz euū z sūū nūc realr diffe rāt. Tercio hoc idē sumit⁹ z p3 qz euū z nūc ei⁹ rea līter differāt ex suis subiectis in qd⁹ fūdam⁹ z est bec ratiō cōpletua pīme. Causaret enīz forte aliqd dīcēs qz oīuerfa realr nō habeat mēsuras realr diffe rētes. nā oēs colores mēsurant albo. colores enī cū sint eēntiālī z s3m spēm differētes mēsurant vno co lore. videlz albo qd est etiā dē spēm. mēsurant ergo eo dē que nō sūt eadē specie mēsurant eadē specie. sic z in pposito oīcīret aliqd qz sub3a eūterni z sūū eē cūz sint realr oīuerfa. possunt tñ eadē re mēsurari. nūc er go euū qd mēsurat sub3am z euū qd mēsurat eē pote rūt vñā z eadē re imoportare. nō obstare qz sub3a z eē ex pīmūt res oīuerfas. s3 talis causallatio nīlā eēt. qz que mēsurant oīuerfa realr. ut hnt quādā analogiam uel quādā cōueniētiā possūt nō eē oīuerfa uel oīuerfa sic accepta mēsurari possunt nō oīuerfa s3 que mēsurat oīuerfa ut oīuerfa sūt. o3 z ip3as mēsuras oīuerfas eē z qz ip3i sub3e eūterni tanq⁹ pā mēsurā respōdet nūc euū. z ip3i eē respōdet euū. op3 qz nūc euū z euum que sūt pē mēsure realr differētū adiūcē realr differre. s3 ne bec rō aliqd causallatiōe patiat. oīcem⁹ qz euū sic mēsurat esse qz fundat⁹ in ipso tanq⁹ in subiecto. z nūc euū sic mēsurat sub3am eūterni qz fundat⁹ in ipsa sub3a tanq⁹ in subiecto. s3 que hnt subiecta realr diffe rētiā op3 z ip3a realr differre. Sīdō g⁹ uellet causalla re rōnez pīma sumptā ex pte subiecti. qz vñā z idem s3m rē z s3m se in subiectis realr differētib⁹ eē nō po terit. imo qz euū sic fundat⁹ in eē eūterni qz nō oīcī rez aliā ab hī⁹ sub3a ex quo sub3a z eē in eūterni z in oīb⁹ creaturis realr differūt. o3 nūc euū z euu3 que nō oī cūnt res alias in ip3is eūterniis qz eoz sub3am z esse eoz realr differētā adiūcē habere. Tercio dīf fert euū z nūc ei⁹: si cōsideret pīdicamēto ad qd re ducunt⁹. uel si pīderet modus s3m quē reducunt⁹ ad pīdicamētoz. Nā h3 euū z nūc euū pīneat ad pīdicamētoz sub3e. tñ ut patuit hoc nō est eodē mō qz nūc euū pīnet ad pīdicamētoz sub3e tanq⁹ hitudo fundata

In eo qđ est directe in tali pdicamēto. Sz eū ptnet ad b^p pdicamētū tanq̃ hūdo fundata in ipso esse qđ nō est in tali pdicamēto directe sz per reductionē. dicere enī possum⁹ qđ nūc enī magis ptnet ad pdicamētū sbe qđ eūz. sicut sba eūterni magis ptnet ad pdicamētū sbe qđ suū eē. Nā quicqd est in aliquo pdicamēto directe magis est in pdicamēto illo qđ qđ est ibi per reductionē solūz. posset enī hoc mō tertio inuestigari oīa iter eūz nūc eē. qđ oīuermode ptnet uel reducunt ad pdicamētū in quo reponuntur.

Ad primū dicēdū qđ eē nō aduenit per se exi stēti cū ipsoz exis extitit per esse. bīc enī oīcī exis eēntia habēt eē. nō enī pti itelli gīm⁹ qđ aliqd sit exis n postea adueniat sibi eē qđ tūc extiteret pūlūq̃ extiteret. cū ipz eē actuale de quo lo quimur sit ipz extiteret. sz cetera que sequunt eē adue nūc rei nō extitēt. sz cetera talia sūt accētia. ipsum aut eē accēti eē nō pōt. attē aliqū modū accidentis hz cū eēntia eē est act⁹ nō oīcī purā potētia. tpa enī eēntia hz tñ de actualitate qđ pōt itelligi sine eē. nō tñ pōt actu eē ergo nō aduenit extit. nec fm id qđ est pōt iter accētia cōputari. bīc tñ ipsum eē aliqū modū accētalē nō est incōueniēs. qđ sz ipsa forma mālīs hz quēdā modū accētalē cū nō possit per se extiteret. **Ad 2^m** dicēdū: qđ ex ordine sumit rō retonis. ue rū est ex ordine fm se. nō aut est uerū ex ordine idu dente rē. Sicut enī distinguēbam⁹ retonē a pdica mētīs alijs. qđ tria pdicamēta. sba. quātitas. sz qūtas. dicūt ipiaz rem. relo vō oīcī ipm ordine. reliqua vō sex pdicamēta oīcī rez sub ordine. sz eūz nō oīcī ipiaz hūidine uel ipm ordine solū. sz oīcī rem ipsam qđ oīcī ipm eē cū quadā hūidine. iō ad pdicamētūz retonis ptnere nō pōt. sz enī ei cōpetat modus aliqđ retonis. uel possum⁹ dicere sz mel⁹ qđ ex ordine sumi tur pdicamētū retonis. uerū est ex ordine fundato su per aliquo accēti. cū ipm pdicamētū retonis sit vniū de noue pdicamētīs accētalib⁹. sz eūz nō oīcī hūidi nē fundata sup aliquo accēti sz sup eē qđ est in pdica mēto sbe. ppter qđ apparet qđ eūz nō solū nō ptnet ad pdica^m aliqđ. sz pdicamētoz oīcētū rē sub or dine. qđ res illa sub ordine qđ dicūt illa sex pdicamēta cū sint accētalē. semp est aliqđ accēti. eūz aut nō oīcī rē accētalē sub ordine. sz oīcī eē cū quadā hūidine. sz qđ eē est in pdicamēto sbe. opz eūz in tali pdicamē to reponi. **Ad 3^m** dicēdū: qđ eūz se hz ad eūterna sicut tps ad tpa. uel possum⁹ loqui de euo sicut lo quimur de tpe est sicut sz nō sicut. sic est enī eūz mēsu ra eūternoz: sicut tps tpa. nō tñ est istud sicut per oēm modū. qđ tps fundat in aliquo accēti. sz eūz fun dat sup eē qđ est in pdicamēto sbe. ppter qđ nō ualet qđ si tps reponit in aliquo pdicamēto accētalē cū fun damentū ei⁹ sit accēti qđ eūz possit in aliqđ pdicamēto accētalē reponi. **Ad 4^m** dicēdū: qđ sz tps possit oī ci passio mot⁹ tñ eūz nō posset oīci passio ipius eē. Nā ad hoc qđ aliqd sit passio aliē⁹ opz qđ illō sit accēti sz qđ sequit illō. sz iō qđ nō est accēti qđ tūcūq̃ sequat aliō uel fundet in alio nō oīcī passio ei⁹. tps ergo cū fundet in accēti. opz qđ sit accēti sz qđ itellect⁹ tps se quis itellectū mot⁹. habebit se tps ad motū quasi pas sio ad sūm. sed opz ibi large loq̃ de passiōe cū nullaz rez addat tps supra motū. eūz ergo qđ nō est accētiō imo est in pdicamēto sbe cū nullā rē addat supra eē eūz qđ est in tali pdicamēto. iō nullaten⁹ passio eē poterit. **Ad 5^m** dicēdū: qđ illō per qđ certificamur de quātitate rei opz qđ habeat quēdā modū quātita tui. sz nō opz qđ sit in pdicamēto quātitatīz sz potissime

si quātitas illa que mēsurat per talē mēsuram non sit quātitas fm eē sz fm oīci. sic aut est in pposito. eūz aut qđ mēsurat quātitate duratiōis angelice opz qđ ha beat quēdā modū quātitatū. nō tñ opz qđ ppter hoc sit in gñe quātitatīz maxime cū talis quātitas duratiōis nō sit quātitas fm eē sz fm oīci. imaginabimur enī qđ eē habeat quēdā quātitate duratiōis maiorez uel minore fm qđ magis uel min⁹ dat. sz hī⁹ quātitas duratiōis nō est nisi qđā modus eēndi ea que hnt eē eternū durēt ppetuo. que aut nō hnt eē eternū durēt in eē mai⁹ uel min⁹ fm exigētiam sue eēntie uel nāe. bīcūz eē. ita qđ vniūqđq̃ talis mēsurat sua podo. talis aut quātitas duratiōis maior uel minor nullā rē ad dat supra ipm eē. sz solū exprimit quēdā modū eēndi ppter qđ nō pōt eē quātitas sz eē nec fm id qđ pōt eē in pdicamēto quātitatīz. qđ tūc ipz eē eē in pdicamē to quātitatīz. sz solū erit quātitas sz oīci. uel solū erit ibi qđā modus quātitatīz: qđ ipz eē sz alijs reb⁹ a quāt itate pōt cōpetē. sic aut ptnet eūz ad quātitate qđ sit quātitas sz oīci. uel qđ ipz quēdā modū quātitatū in pncipali solone pcessim⁹. **Ad 6^m** oīm: qđ eūz pti net tps nō quātitate qđ sit quātitas circūdās sz inuariabilr existēs. est enī eūz sz erit cū toto tpe. sz erit qđ oīci net eē tps nō qđ ipz eūz pcedat successiue sic pcedit tps sz nec qđ beat pte post pte sicut hz tps. sz qđ inaria bilit stas durat qđū durat tps. sz durabit cū cessabit mot⁹ pmi mobilit: sz per pns durabit qđ cessabit tps. sz qđ erit eūz postq̃ desinet eē tps. iō ipz oī ptnet. sz ppter hoc nō arguit qđ sit quātitas. sz qđ habeat quēdā modū quātitatū. **Ad 7^m** oīm: qđ aliqd trāsferrī de vno ad aliō pōt eē fm se uel ipz ipōnē nois. sz eē siue fm id qđ res est lux replē p^o in spūalib⁹ qđ in cor palib⁹. Nā cū nomē lucis ab elucido z declarādo siue a mālifestādo sit positiū. hoc p^o replē in sba sepa tīs qđ in istis corpālib⁹ qđ illa sūt mālifestissima in nā ut pōt patē ex. 2. meta. sz forte qđū ad ipōnē nois qđ no bis p^o nō sūt ista corpālia nomē lucis a corpālib⁹ trāslatū est ad spūalia. sic sz in pposito oīci pōt ut qđū ad id qđ ipz mēsurat uel qđū ad id qđ ē certificari magis replē in eūntis qđ in istis corpālib⁹. illa enī eūntia sz si nō sūt certiora nob tñ fm nāz maiore certitudinem dat de seipīs p ea que hnt in seipīs qđ ista corpālia. no mē g mēsure replē p^o in quātitate qđ in eūntis qđū ad ipōnē nois: tñ in ipīs eūntis pti⁹ sz nobiliori mō replē rā mēsure. sz ppter tale pti⁹ replē. nō replē qđ mēsurat que est in eūntis sit in gñe quātitatīz. dato tñ qđ sz rei vitate trāslatū eēt nomē mēsure ad quātitate discretā ad eūz. nō tñ ppter hoc optēt qđ eūz eēt in pnto quātita tīs. qđ vō oīa qđ trāsferrunt rōe mēsure sūt in tali pnto. **Ad id aut qđ ulter⁹ qrebat utz eūz sit idē qđ suū nūc. p3 qđ nō. pp qđ soluēda sit arg⁹ pcludētia opp^m.**

Ad primū qđ in trīu scū oīm: qđ in simplicib⁹ est idē eēntia sz eē. uep est in oīno simplicib⁹. ppter qđ in deo in qđ est sūma vnitas qđ est sū me simplex. ubi nlla ē cōpō realr idē est eē sz eēntia. sz eūntia nō sūt oīo simpli⁹. iō in eis differt eēntia sz eē. **Deū** aut autē. pte saluari ut sit oīm p qđā cōpati onē. nā i ipīs simplicib⁹ nō ita differt eē sz eēntia. sic i re bus corpālib⁹. nā eēntia rez corpāliū qđ hnt i se māz qđ de se ē pō pura. ualde differt ab eē qđ ē pte act⁹. sz i eū ntis ubi nūbil pōle pōim⁹ nō ita differt eēntia sz eē. i sim plicib⁹ g idē est eēntia sz eē. i. nō hz tāta oīaz. uel si acci ptiat oīo simp⁹ uep ē qđ oī. sz sic simpli⁹ nō sūt eūntia pp qđ differt in eis eēntia sz eē sz nūz eūi sz eūz. **Ad 2^m** oīm: qđ est idē in toto aliqđ mēsurat nūc ill⁹ mēsure uep est de hys qđ mēsurant mēsurā successiua. Nā ea

De mensura angelorū

que fluūt uel ipse fluxus mēsurat tempore: idē autē qđ manet in toto fluxu mēsurat nunc temporis. sed nō est uerū in mēsurā permanente. Nō est ergo per se differētia inter mēsurā z nunc mēsure. qđ mēsurā mēsurat id qđ nō manet z nunc mēsurat qđ manet. qđ in mēsurā permanente tā mēsurā qđ nūc mēsure mēsurat id qđ manet. Sed per se oīa inter mēsurā z nūc est. qđ mēsurā mēsurat actū. sed nūc mēsurat qđ intelligit subiecti ipsi mēsure. tps mēsurat motū. nunc tps mēsurat mobile qđ subternit motui. z eum mēsurat eē eūterni. nūc ei mēsurat sūam illi eē substrata. ¶ Ad 3^m dicēdū: qđ eē tpaliū mēsurat nūc tps. qđ illō eē nō hz eē eternū iō hz ppsā mēsurā. nō enī eē eūternorū pōt mēsurari tpe nūc aut tps. siue non sit qđ fluxibile s; hz sūa ppsā mēsurā. s; qđ actus hz sūa mēsurā ei nūc illō qđ subternit illi actui mēsurat nūc illi mēsure. Si ē eū mēsurat eē eūterni nūc illi mēsurabit sūaz substractā illi eē. nō ergo nūc eū z eū. ¶ Ad 4^m dicēdū: qđ nūc mēsure respondet ipsi indiuisibili. uerū est in mēsurā successiua z hūc parte z parte. Sed in mēsurā que est tota sū nō hūc pte z pte tā mēsurā qđ nūc ei mēsurat qđ idiuisibile. in tali mēsurā nō est oīa int mēsurā z nūc ei. qđ vñ mēsurat diuisibile. z aliō idiuisibile. s; qđ vñ mēsurat actū ut ipz eū. aliō vō mēsurat qđ subternit actui ut nūc eū. ¶ Ad 5^m dicēdū: qđ in euo nō est plus qđ vñ lās. nec tñ ualet qđ eū dicat plus qđ illud instas. nec ualet qđ ppsā dicat tāti qđ nō sūt oīa cōparabilia. vñ nec pē dicat eū plus qđ sūū nūc nec pē dicat tñ. s; oīa eē aliud. ut si dicat tāti. i. duratiōe tāti qđ tāti dura bit eū eūterni qđ tūz z sūū nūc. hoc tñ ē alio mō. qđ aliter cōpōit duratiō ipsi esse eūterni z alr sūe ei. esse eū eūterni cōpōit duratiōi tanqđ ei qđ est act' sūe. s; sūe cōpōit duratiō tanqđ ei qđ subiecti ipsi eē. Si ergo est ibi tāti z tāti z si est ibi aliqđ eūltas duratiōis. hoc nō erit eodē modo. ppter qđ nō erit idem eū z sūū nūc. ¶ Ad 6^m dicēdū: qđ si duo idiuisibilia sūt sū vñ idiuisibile. uerū est in eodē pōtino. s; nō eē uerū in diuerso pōtino. ut si due linee pōtiguē tur. erūt ibi duo pōcta sū. Rursus cū oī qđ duo idiuisibilia sint sū factū vñ idiuisibile. opz qđ illa duo idiuisibilia sint eūsdē rōnis. utrūqđ aut deficit in pōtino. Nā in ipso eūfno nō est pōtinitas. Rursus eū z nūc eū nō sūt eūsdē rōnis. qđ vñ dicat actū. uel dicat aliqd fundatur sup actū. aliud non dicat aliqd fundatur sup id qđ est substractū actui. ¶ Ad 7^m dicēdū: qđ exis dicit sūam habētē eē. mēsurare ē exis pōt eē dupl'r. uel rōne sue sūe: uel rōe sui eē. eū ergo z nūc ei sūt idiuisibilia. s; nō eūsdē rōnis ut dictum est. Rursus eū z nūc ei sūt mēsurā exisētis. alr tñ z aliter. nā eū est mēsurā exisētis mēsurādo eē: nunc aut eū est mēsurā exisētis per se z pōtino mēsurādo sūam. non ergo est idem eū qđ nunc eū.

Sexto querit Utrū nūc eū z tps differat realr. z vī qđ sic qđ sūm eū est qđ uariabile. sūm tps qđ uariabile. s; si cōruptibile z icorruptibile nō possunt eē idem realr qđ differūt gñe. uariabile z uariabile idē realr eē nō pōterūt. ¶ Ad 1^m sicut se hz eum ad tps. ita nūc vñ ad nūc alteri. s; eū z tps differūt realr. qđ rē. ¶ Ad 2^m nūc eū fundat in ipsa sūa que est id qđ subiecti ipsi eē. nūc tps fundat in ipso quāto. qđ fundat in mobili. nō mo uet aut nūc qđ est qđ tūz z diuisibile. cum lgit quāttas nō sit idē realr cū ipsa sūa nec nūc tps erit idē realr qđ nūc eū. ¶ Ad 3^m sublatō tpe z nūc tps adhuc pōt remanere eū z nūc eū. nā celū ut est mobile mēsurat

rat tps uel nūc tps. ut est exisētis mēsurat eū ut nūc eū. s; cū celū desinet moueri nō erit ampl' in eo tps z per pñs nō erit ibi ampl' nūc tps qđ sūa pōt bñ ex. 4. phīc. si nō erit tps nō erit nūc tps. nec econuerso. z ē si nō erit mot' nō erit tps. cessante ergo motu pōtino mobili. nō erit tps nec nūc tps. nā domi nus tñ erit in ipso celo eū z nūc ei. cōpōit enī celo qđ sit exisētis postqđ desinet moueri. nō ergo sūt idē re aliter nūc tps z nūc eū cū vñ possit eē nō exisētē altero. ¶ Ad 4^m diuersorū terminatiōz diuersi sūt termini. s; eū z tps sūt diuersi terminatiōe realr. ergo nunc eū z nunc tps que sunt eoz termini realr differēt. ¶ Ad 5^m alia est rō celū ut est substantia. qđ hoc vī pētinere ad cōsideratiōē metaphisicā. z alia ut est mobile qđ hoc vī pētinere ad cōsideratiōē nālem. ergo habebit oīno alia mēsurā realr. sic z sic accipit celū. et per pñs habebit aliud z aliud nunc realr differētia. ¶ Ad 6^m metaphisica z nālis phia sūt diuersi scilicet re aliter. ergo hec que pētinēt ad pōsideratiōē eūz ut vī sūt realr oīa. s; ut dictum est pōsiderare de celo ut est mobile z ut est in eo tps z nūc tps magis vī pētinere ad pōsideratiōē nālem. cōsiderare aut de eo ut est exisētis z ut est in eo eū z nūc eū magis pētinēt ad cōsideratiōē metaphisicā. ergo realr differūt in celo exisētē z moueri z tempus z eū z nūc tps z nūc eū. ¶ Ad 7^m nūc eū manet idē fm rē z fm rōnez. nūc tps nō manet idē fm rē z fm rōnez. ergo nō est idē realr hoc z illud. ¶ In pōtino est qđ idē est fontes qui est exisētis z currēs. ergo idē est realr celū qđ est exisētis z qđ mouet. s; ut est exisētis sūdat in eo nūc eū. pōt mouetur sūdat in eo nūc tps. ergo idē est realr hoc z illud. ¶ Ad 8^m pōt differūt nūc qđ est in vna pte mot' a nūc qđ est in alia parte motus. qđ nūc tps a nūc eū: qđ nunc qđ est in vna parte mot' nō est sū cū nūc eū. cū ergo nūc qđ est in vna pte mot' uel in vna pte tps. qđ nūc est vñ nūc realr in toto motu uel tpe ut pōt patē ex 4. phīc. mltomagis nō differūt realr nūc eū a nūc tps

Rūdeo dicēdū qđ cū querit utrū sit idē fm rez nūc tps z nūc eū nō ē itelligēdū in diuersis. ut si accipiat nūc tps in vno eūternio z nunc eū in alio. certū est qđ illa differūt realr. dictū autē si accipiat nūc tps in vno eūternio z nūc eū in alio qđ tā nūc eū qđ nūc tps nō nūc in eūternio eē pōt. Nā in re tpali nō est nūc tps. qđ nūc tps in tali re eē pōt ut sūa in psequēdo clar' apparebit. S; in eodē eūternio qđ hec se habēt lucifugae pposuim'. z qđ in nata est nobis via ex sensibilib' z corporalib' pcedē in itelligibilia z spūalia. iō cū celū sit qđ corporale z sit exisētis z sit qđ mobile z ut exisētis est in eo eum z nūc eū. ut qđ mobile est in eo tps z nūc tps. Et ex hys que uidebim' in celo ascēdem' ad ipsas sūas se paratas quō hec duo nūc ibi se habēt. ppter qđ scidū qđ nūc eū ad tria vī cōparari. uidelz ad sūaz. ad eē. z ad pmanētiā. Cōparat ergo pōtino nūc eū ad ipsam sūam. qđ sicut eū fundat in ipso eē. ita nūc eū fundat in ipsa sūa. Cōparat scōo nūc eū ad ipm eē. Nā cum nūc eū habeat per se cōparatiōē ad eū z eum sit idē realr qđ eē eūterni. opz qđ nūc eū habeat per se aliquā cōparatiōē ad esse eūterni. Tercio cōparat nūc eū ad sūaz pmanētiā. qđ nūc eū nō fundatur in quolibet sūa s; in sūa stante z pmanēte. Ex hys autem ex parte. s. substantie. z etiam ex parte pmanētie oriuntur dubitationes z ex parte etiam ipsius esse. qđ non sit idem realr nunc eū z nunc temporis. nam si nūc eū fundat in sūa qđ nūc tps uidetur fundari in quāttate. ideo ut uidet ex parte ipsi sūe

in qua fundat nūc eui sufficēter pcludit q nō sit idē nūc eui realiter q nūc tps qō videt fundari in quāritate. qō aut nūc tps fundat in quāritate ex hoc psona deri pōt q nō mouet nisi partibile. cū ergo oē parti bīle fm q bī sit qtrū: si fundat in motu 7 nūc tēporis in eo qō mouet. 7 id qō mouet est qtrū videt nūc tēporis in quāritate fundari. Scōa difficultas orit ex ipsa pmanētia. qz si nūc eui fundat in re pmanēte. nūc tps in re fluēte nō vī idē realr hoc 7 illd. ¶ Tertia qdē difficultas poterit oriri ex ipso eē. qz nūc eui hz p se cōparationē ad eui 7 per pns ad eē. nūc aut tps hz per se cōparationē ad tps 7 per pns ad motū. qz nō sūt idē realr eē 7 mot⁹. vī oīno eē okēdū illa duo nūc realē adinlce hīe oīaz. uolum⁹ ergo hīs tribus vīs ex qō difficultas orit declarare q nō differūt realr nūc eui 7 tps. onidem⁹ enī hoc ex parte sbe 7 ex pte pmanētie 7 ex pte ipsius eē. Substātia qdē qtrū ad presens spectat triplr pōt plderari. Primo ut in ea fundat nūc. Scōo ut plderat fm se. Tercio ut cōparat ad accidētia. triplr aut onidem⁹ illa nūc nō differ re realr. Primo per ea que dicunt de ipso nūc tps. Scōo per ea que dicunt de ipsa sba. Tercio per ea que dicunt de ipso accitō. ¶ Propt pīmū sciēdū q de nūc tps qtrū ad presens spectat trīs dicunt. quorū vnū est q nūc tps manet idē f3 rē in toto tpe. off fert aut fm rōnēz. ut pōt patere ex. 4. phīc. Scōo dī de nūc tps. q fluēs fac tps. ut p3 per boetū in libro de trinitate. qui dat oīlam iter nūc tps 7 nūc eternitatis. dicēs q nūc currēs facit tps. nūc stās facit eternitātē. Tercio dī de nūc sive de ipso instātū qō nō hz spatiū. ut pōt patere per aug⁹ in li⁹ cōfē. hīs g tri bus vīs ex parte ipsius nūc ostēdem⁹ q nūc tps fū dat in ipsa sba. ¶ Prima via sic p3. Na aliter loquē dū est de eē successiuoz 7 de eē pmanētū. Na pmanētia hnt eē ex sūtrate partiū. eē aut successiuoz non in sūtrate partiū. f3 in ordīne partiū. nihil est enī de successiuo nisi idē illud in quo fundat ordo partiū successiuoz ut de motu nulla pars est. f3 pro tāto dī motus eē. qz est illud in qō fundat actualr ordo partium mot⁹. 7 de tpe nulla ps est. qz qō est pteritū tā nō est. qō est futurū nō dū est. nulla est g pars tps: f3 solū est de tpe ipsuz nūc in quo fundat ordo partiū tps. illud aut in quo fundat ordo partiū successiuoz op3 eē aliquo mō pmanēs 7 aliquo mō successiuū. qz si eēt per oēm modū pmanēs: nō posset in eo fundari ordo partū successiuū. qz in pmanēte ut pmanēs est nō fundat successio. Rursus si illud in quo fundat ordo partū successiuoz eēt per oēm modū successiuū haberet partē 7 partē. qz nō est successio nisi qz pars succēdit partī. 7 etiā eē ei⁹ nō esset in sūtrate partiū f3 in ordīne partiū. oporteret g respectu illi⁹ successiuū dare aliqd aliud in quo fundet ordo partiū ei⁹. sūc quera⁹ de illo alio utrū sit simplr 7 per oēm modū successiuū. et utrū sit successiuū nō solū fm rōnē f3 ē fm rez. qz si sic oportebit dare aliqd in quo fundet ordo partium ei⁹. nō est aut abire in infinitū. illud g in quo fundat ordo partiū successiuū nō est per oēm modū successiuū. nec per oēm modū pmanēs. uel est aliquo mō manēs uel est aliquo mō nō manēs. qz est manēs fm rem nō aut fm rōnem. pp3 qō plane dicit phs de ipso nūc in quo fundat ordo partiū tps qō est idē in toto tpe f3 rē. nō idē aut fm rōnem. nihil est enī aliud fluxus: sive illud tēpus sit motus: sive sit fluxus sive quodlibet aliud nisi successio vni⁹ 7 cuiusdē fm rē. nō est idē aut fm rōnē. in illo aut sic vno fundat ordo partium successiuo. sic enī dicimus eē aliq successiuū uel eē

successiue aliq qm vni⁹ 7 idē qō pīmū erat sub hīeudi ne vna postea est sub hīudine alia. 7 qz vni⁹ aliqd est vni⁹ 7 idē lō dī manere fm rē. qz vō h3 alia 7 alia ha bīudine lō dī nō manere fm rōnē. hoc ergo dicem⁹ esse ipsuz nūc aliqd qō flux 7 qō manet vni⁹ 7 idē f3 rem nō aut fm rōnēz. hoc aut nō est nisi ipsum mobi le. uel id qō per se mouet. vñ 7 phs in. 4. phīc. cōparat nūc tps ad illud qō mouet. sicut tps ad motuz. 7 qō tps nullā rē addit supra motū. f3 est realr ipse mo tus nūc tps nullā rē addit supra id qō per se mouet. S3 est idem realiter q per se mouetur. id autem qō per se mouetur non est ipsa quantitas nec est aliq acci dens. qz que nō hnt per se eē nec fm nature cursum pnt hīe per se eē nō debēt dīci per se moueri. qō entz nō h3 per se eē nō mouet nisi moto eo in quo est. qd aut est tale nō mouet per se f3 per accitō. Nam q pōt hīe eē per se si mouet in alio dato q illud sit cō que aliud moueat nō dī moueri per se f3 per accidens ut si hō existeret in nauī dato q nō moueret nauis nī si haberet in se hōlez exīte: nihilomin⁹ tñ qz nō mouet hō nisi mota nauī nō dī moueri per se f3 per acci dens. Si ergo tps est realr ipse mot⁹. nūc erit illud qō per se mouet 7 qō p se subicit motui. hoc aut nō est aliq accidēs. qz ut dictū est nullū accidēs per se mouet. nec pōt per nāe cursū accitō moueri: sed ipsa sba fm mobīlis. 7 qz illa est idē realr qō nūc eui. idē erit realr 7 nūc tps. tñ fm rōnem 7 fm aliū 7 aliū modū se habēdi ualde est magna oīla inter ea. ¶ Scōo dī de nūc tps q fluēs facit tēpus. hoc aut appellamus nūc tps qō per se est cā 7 pīncipiū tps. 7 qz nūc fundat in motu 7 est idē realr qō ipse mot⁹. illud fluēs facit tps 7 erit per se et pīmo pīncipiū tps qō est per se 7 pīmo pīncipiū motus. hec aut est ipsa sba sive ipsa nā. nō aut quantitas nec aliq aliud accitō. ipsa enī natura sic diffinit in. 3. phīc. q est pīncipiū mot⁹ 7 de tis per se 7 pīmo 7 nō fm accitō. qō nō cōpetit aliquid aliq nec sbe. ipsum ergo nūc qō est per se 7 pīmo pīncipiū tps. 7 qō fluēs facit tps erit idem realr qō ipsa sba pīmi mobīlis que h3 eē motus. qui est idē realr qō tēp⁹. 7 qz ipsuz nūc eui est idē realr qō sba. nūc eui 7 nūc tps vna 7 eādē rē ipōtat fm hābitudinē alia 7 alia. ¶ Tercio dī de nūc tps q est quid iduisibile Na l3 respectu moueri 7 respectu tēporis oportet dare diuisibilitatē aliq 7 hoc cōpetat toti respectu p tūz. qz oē qō mouet parti est in termino a quo 7 par tīm in termino ad quē. tñ respectu ipsius nūc 7 respectu sui mutati eē op3 dare quādā iduisibilitatē. qz ex hoc cōpetit aliquid eē in nūc 7 eē in mutato eē. put f3 se totū 7 fm quādā iduisibilitatē cōparat ad aliqd. ideo ipsa nūc 7 ipsa mutata eē dīcūt iduisibīlia: ipsū aut tēpus 7 ipsū moueri dī diuisibīle. Induisibīlitas ergo magis se tenet ex parte nūc 7 ex parte mutati esse. diuisibīlitas autē magis ex parte tps 7 ex parte moueri. Si g ipsū moueri nō cōpetit per se quantitatē q magis de se quādā diuisiōnē ipōtat. S3 hoc dīcimus per se cōpetere ipsi sbe nūc tps qō de se quādā iduisibīlitate dīcūt. sicut ipsuz mutati eē multoma gis nō erit idē realr qō qō ipsa quantitas. f3 erit idē realr qō ipsa sba. si enī ipsuz moueri in quo fundat tps qō est quid diuisibīle dīcūt per se cōpetere ipsi sbe nūc tēporis qō dīcūt quādā iduisibīlitate est ad sbaz referēdū. dīcūt aut q nūc tps 7 mutati esse dicunt qd iduisibīle. mot⁹ aut 7 t pus dīcūt qd iduisibīle. qō nūc sic itelligēdū est q nūc tps 7 mutati eē sūm idē lra realr sicut tēpus 7 mot⁹. ipsum enī mutati eē nō debet dīci simpliciter ipsum nūc tēporis. l3 possit

De mensura angelorum

dicti esse illud. Dicem^{us} enim quod substantia primi mobilis dicitur esse aliud et aliud nunc finem quod est substantia alio et alio mutato esse. ipsum ergo mutatum est simpliciter et principaliter non meretur dici nunc: sed huiusmodi nunc est substantia primi mobilis. aliquo tamen modo ipsa mutata esse meretur dici nunc: ut diffusius patebit in questione illa. utrumque tempus quod mensurat operationes angelicas ex istantibus componantur. cum ergo queritur utrum nunc tempus sit idem realiter quod nunc cui non est questio de ipsius mutatis esse que non habet rationem nunc nisi finem quod et quodammodo. Sed questio est de eo quod primo et principaliter meretur dici nunc. de quo dicit philosophus in 4. philosophia. quod est unum finem rem in toto tempore. quod de ipsius mutatis esse non potest intelligi. quia ipsa mutata esse non solum finem rationem sed et finem rem sunt alia et alia finem alias et alias partes motus. de hoc etiam nunc loquitur boetius in auctoritate. pallegia. quod currere et fluere facit tempus. quod non potest intelligi de ipsius mutatis esse. ipsa mutata esse non currunt nec fluunt sed sunt termini fluxus siue cursus. termini autem motus non moventur. ut patet in 9. philosophia. loquendo ergo de nunc ut de eo loquitur philosophus. quod est unum et idem realiter in toto motu. et ut de eo loquitur boetius. quod nostrum nunc quasi currere facit tempus tale nunc non est nisi ipsa substantia primi mobilis quod dicitur esse nostrum. quia finem corpus et subiecti sumus. cum ergo illa substantia primi mobilis sit idem quod nunc cuius partes realiter idem esse nunc tempus et nunc est. Cuiusmodi quoque per ea que dicuntur de ipso nunc. probare possumus idem esse realiter nunc tempus quod nunc est. uolumus hoc idem ostendere per ea que dicuntur de ipsa substantia in qua fundatur huiusmodi nunc. dicitur enim in predicamentis de ipsa substantia quod hoc est maxime. prius substantia quod cum una et eadem sit numero per sui mutationem susceptibilis est priorum. addit autem ibi philosophus per sui mutationem propter opinionem quod una et eadem opinio numero videtur recipere. quod nunc potest esse uera nunc falsum ut si quis opinatur fortiter sed de eo sedente uera erit. eo autem surgente eadem opinio numero falsa erit. Sed hoc est si in aliqua mutatione opinio non solum ex mutatione exterioris rei. per sui autem mutationem prius recipere est maxime. proprium ipsi substantia. addit autem ibi simpliciter in commento super predicamenta. quod hoc est intelligendum per se. quod ergo sit proprium substantia recipere prius sunt ibi attributa de qua sit una numero. quod sit per sui mutationem. et quod sit per se. nulla enim res una et eadem numero per sui mutationem et per se est susceptibilis priorum nisi substantia. Inuenimus enim rem aliquam susceptiuam priorum sed non una et eadem numero ut colores. color enim suscipit prius diversas. et quolibet generis prius diversas suscipit. generis enim dicitur de oia dicitur. attamen in ipso genere tanquam in portu fundatur uel suscipiunt prius actus siue proprietates dicitur. ut in colore si suscipiat aggregatum erit color niger. Si disgregatum erit color prius ut albus. color ergo est capax et susceptibilis priorum. ut disgregatum et aggregatum et albus et niger. sed non est idem color numero qui est albus et niger. sed est idem generis. Inuenimus et rem aliam eadem numero suscipere prius sed hoc est sine sui mutatione ut eadem opinio sine sui mutatione susceptiuam est ueritatis et falsitatis inuenimus tertium unam et eadem et numero ut simpliciter ponit exemplum sine sui mutatione suscipere prius. ut puta si eadem superficies nunc sit alba nunc nigra. sed hoc est per accensum. quia per se moueri et per se alterari competit substantia et non accensum. forme enim contingentes. aduenientes componuntur. rei compositae cuiusmodi sunt forme accidentales simplices et inuariabiles essentia persistunt. esse ergo rem aliquam susceptiuam priorum. sed oia hec tria quod sit eadem res numero: et quod hoc sit per sui mutationem. et quod hoc sit per se soli substantia competit. et quia hoc dicitur nunc illud quod per se per sui mutationem manens idem numero suscipit prius. cum hoc competat soli substantia ipsa dicitur huiusmodi nunc. Cuiusmodi autem finem commentum in libro meta. prima proprietates est in

situ. et ex proprietate illa sumpte sunt proprietates alie. loquendo ergo large de proprietate finem ea que non possunt esse in eodem substantia dicuntur aliquo modo proprietates habere. dicemus quod eoispo quod substantia celli non potest esse simul sub oibus suis ubi. sed est successiue sub eis est ibi aliquis modus proprietatis. sed proprie in celo non sit proprietates. et quia esse sit sub alio et alio ubi unum et idem numero per sui mutationem loquendo per se competit ipsi substantia celli ideo ipsa substantia celli habet rationem nunc quia hoc intelligimus nomine ipsius nunc. rem videlicet illam que habet istas proprietates respectu primi mobilis siue motus. Cuiusmodi quoque per ea que dicuntur de nunc quod fundatur in ipsa substantia et per ea que dicuntur de ipsa substantia oportet nos ponere quod substantia primi mobilis sit idem realiter quod ipsius nunc tempus: et per prius quod idem sit nunc tempus quod nunc est. restat hoc quod declarare per ea que dicuntur de ipsis accensum. dicitur enim de accidentibus quod sunt inuariabiles et quod magis sunt termini transmutationis quam sit illud quod transmutatur. cum ergo nunc tempus sit illud quod fluit et quod transmutatur. nullum accensum loquendo simpliciter et per se poterit dici nunc tempus. sed ipsa substantia primi mobilis erit huiusmodi nunc non negamus tamen ut dicemus inferius quin ipsa mutata esse aliquo modo possit dici nunc. Sed non potest dici nunc primo et principaliter. nec ut diximus mutata esse potest dici nunc. ut de nunc loquitur philosophus quod manet idem realiter in toto tempore. nec sunt nunc ut loquitur boetius de nunc. quod currere facit tempus. et ipsa substantia primi mobilis proprie et principaliter est ipsius nunc tempus. cum sepe et sepius dictum sit quod ipsa substantia sit idem quod nunc est realiter. erit ergo idem nunc hoc quod illud realiter. Cuiusmodi patet ergo prima via que implicat multas vias. videlicet quod ex ipsa substantia concludi potest quod idem sit realiter nunc tempus et nunc est. per enim hoc tam ex ipsa substantia quod putat in ea fundatur nunc quam ex ipsa substantia finem se. quod ex ipsis accidentibus que a substantia differunt. uerum quod intellectus hominis non quiescit et quia per predicta magis multipliciter arguitur unum sic habet obiecta per ista dicta aliquid declarare. Supposuimus enim quod continuatum tempus sit aliquid extra tempus. quia ita non continuatur linea. Non enim sic linea habet aliquid intrinseca sibi quam linea puncta que saltim per reductionem sunt in eodem genere cum linea. tempus tamen ut dicebam non habet continuatum que sit in eodem genere cum tempore. Dicebam enim quod tempus habet continuitatem a motu. motus autem a mobile: mobile autem non est in eodem genere cum ipso motu. est ergo continuatum motus et per prius tempus quod non est in eodem genere cum motu nec cum tempore. Non autem sic dicimus in linea. nam id quod est continuatum linee saltim per reductionem est in eodem genere cum linea. sed hoc quod diximus de continuatio tempus uel de continuatio motus multis non placet. dicunt enim quod oino sic oportet esse in motu sicut est in linea. ut sicut linea continuatur per puncta ita motus continuatur per ipsa mutata esse. sed plane hoc repugnat dictis philosophi. uolens quod tempus habeat continuationem a motu. motus autem a magnitudine. in tempore et in motu querimus continuitatem ex alio. sed in linea querimus continuitatem et non ex alio genere sed ex diuisibilitate. proprii generis. et ut melius appareat quod dicitur. rationem triplicem dila iter lineas que est de genere permanetium: et motum uel quocumque aliud quod sit de genere successiuorum. una est: quia linea cum sit de genere permanetium habet partes sibi et est continuatio sua ex similitudine partium. ita quod partes linee simul sunt et simul continuantur. sed partes motus uel cuiuscumque alterius successiuum sibi non sunt sed est ibi pars post partem. et quia simul non sunt sed successiue. ideo sicut sunt sic continuantur ergo successiue. ut pars posterior quia incipit esse continuatur parti posteriori que desinit esse et successiue: sic talis continuatio sic sit successiue motus. Alia oia est quod nunquam unum et idem finem rem potest esse continuatum oium partium linee. sed hoc potest esse in oibus partibus motus. Nam cum linea

sit tota simul et continuatio linee sit accipienda ex simulta re partiu. Si vnu et idē fm rem posset esse p̄tinuati-
onē oīuz partiu linee. sequens eēt q̄ vnu et idē fm rez
simul et semel posset eē in diuersis locis vel in diuer-
sis sub⁹ vel in diuersis partib⁹ linee qd est impossibi-
le. Nō enī possibile est q̄ vnu et idē fm rē sit simul
in primo et in fine et in oībus medijs p̄ctis ipsi linee.
Sed hoc est in ipso motu. qz vnu et idē mobile qd pri-
us fuit in principio mot⁹ est postea in fine mot⁹ et fu-
it in oībus partib⁹ motus. Tercia oīa est. qz linea oī-
cū aliqd fm se vel dicit aliqd absolutū. sed mot⁹ dicit
aliqd in ordine ad aliqd. iō mot⁹ nō est aliqd per se in
genere sed est in eodē gñe cū reb⁹ ad quas est mot⁹.
ex ordine enī quē hz mot⁹ ad rez que p̄quirūt per mo-
tū reponit in eodē gñe cū re illa. ex hīs aut trib⁹ dīffe-
rentiis et potissime ex oīa scōa p̄z qz nō eodē mō est
accipienda linee p̄tinuatio vel cuiuscūqz p̄tinui successi-
ui. Nā si linea posset hīc vnu et idē fm rem p̄tinuati-
onē oīuz partiu eē et ex illo acciperet p̄tinuatio linee.
Nā cū p̄tinua sint quozqz ultima sint simul vnu. q̄to il-
lud p̄tinui accipit magis vnu tāto ex illo erit magis
p̄tinuatio. et qz magis accipit talis vnitas si est vnus et
idē fm rez in oībus suis partib⁹. iō ubi posset hoc ac-
cipi ex tali vno accipienda est p̄tinuatio. ¶ Dicemus
ergo qz in ipso motu sūt diuisibilia ut ipsa moueri et
sūt indiuisibilia ut ipsa mutata esse. sicut in linea diuisi-
bilia ut partes linee. indiuisibilia ut p̄cta. et temp⁹ in-
ter duo moueri cadit vnu in utatū eē. sicut in ouas li-
neas siue linee partes cadit p̄ct⁹. attē principale cō-
tinuatiū ipsi⁹ motus nō sūt ipsa mutata eē. sicut pri-
cipale p̄tinuatiū linee sūt ipsa p̄cta. qz ipsa mutata
eē sunt diuersa fm rez et vnu et idē mobile hz esse in
oībus illis mutatis eē. ideo vnitas mot⁹ et p̄tinuitas
magis est ex ipso mobili qd est vnu fm rē in toto mo-
tu q̄ sit ex ipsis mutatis esse que realiter differūt. et si
sic eēt in linea qd eē vnu et idē fm rē afflētēs cuiuslibet
p̄cto et p̄nectētī q̄libet partē linee ex illo acciperetur
p̄tinuatio linee nō cū p̄ctis. formalit⁹ ergo motus est
vnu p̄pter vnitate mobile. imaginabimur enī qz mo-
bile oī mouet vnu et idē p̄t⁹ exlētēs p̄nectit moueri
p̄t⁹ cū moueri posteri⁹. ut iō moueri p̄t⁹ p̄nectit cū
posteriori qz sūt vni⁹ et eūdē mobil⁹. p̄tinuatio enī
p̄tinuoz est ex aliquo alio reali q̄ sint ipsa p̄tinua aut
cōtinuatio linee est ex p̄ctis que nō sūt idē cōtinuati-
cū linea. ut qz p̄ctus p̄nectit vnā partē linee cū alia.
ideo est p̄tinuatiū linee. sic et mobile qz est vnu et idē
in toto motu. iō p̄nectit vnā partē motus cū alia. for-
malit⁹ cōtinuant⁹ p̄tinua per aliqd qd aliqd est a cōti-
nuatiōe aliter tñ et alit⁹. qz p̄ctus qui cōtinuat lineā est in
eodē genere cū linea. s; mobile qd p̄tinuat motū non
est in eodē gñe cū motu. ¶ Et si uolum⁹ magis de-
clarare qd dictū est dicem⁹ qz si in linea eēt dare duo
genera p̄ctoꝝ: ut si eēt ibi dare que in diuersis par-
tib⁹ linee eēt realiter oīa et eēt ibi dare p̄cta que
vnu et idē fm rē exīs afflētēt oībus partib⁹ vel p̄-
ctis dato qz tā bī p̄ct⁹ nō diuersificat⁹ eē in alio ge-
nere fm rē q̄ puncta diuersificata reducerent ad ge-
nus p̄tinuaret lineā principālē. tñ cōtinuatio linee ac-
cipet ex p̄cto nō diuersificato: qz cū ibi sit maior vnitas
consequens eēt ex illo p̄cto nō diuersificato eēt li-
nea magis vna et per p̄tis magis cōtinua. et dato qz il-
la duo genera p̄ctoꝝ nō p̄tinerēt ad idē gen⁹. s; p̄-
cta diuersificata reducerent ad gen⁹ in quo est linea.
punct⁹ diuersificat⁹ eēt in alio gñe sic se habētib⁹ cō-
tinuatiōib⁹ principāl⁹ p̄tinuatio linee eēt ex illo qz non
esset in eodē genere cū linea. et qz sic est in motu q̄tuz

ad mobile et q̄tuz ad ipsa mutata eē. iō principāl⁹
cōtinuatio mot⁹ ex vnitate mobile qd est vnu in to-
to motu fm rē est. Nō aut ex ipsis mutatis eē que in
diuersis partib⁹ mot⁹ sūt principāl⁹ oīa realiter.
¶ Adhuc aut qz forte intellect⁹ hoīs nō quierat: vo-
lum⁹ magis declarare p̄positū et ostēdere qz principā-
liter p̄tinuatio mot⁹ est ex mobili et nō ex mutatis eē
Nā hoc est per se in oīb⁹ p̄tinuis qz id idē qd est cōti-
nuatiū est et terminatiū. aliter tñ et alit⁹. qz ut est in
actu est terminatiū: ut in potētia p̄tinuatiū. ut pun-
ctus in actu lineaz terminat. in potētia vō lineā conti-
nuat. nā p̄tinua fm qz bī sūt eūdē rōnis in toto et in
partib⁹ qz quilibet pars cōtinui est cōtinua ut queli-
bet pars linee est linea: et quilibet pars sufficiens est su-
perficies. et quilibet pars motus est mot⁹. et quilibet
pars t̄p̄is est t̄p̄is. in oībus vō cōtinuis siue successi-
uis siue p̄manētis siue semp partes suscipiūt p̄dicta-
tionē toti⁹. dicim⁹ aut uere cōtinuis. qz forte ubi non
eēt uera p̄tinuitas posset hec regula deficere: siue enī
sint cōtinua per se siue sint cōtinua rōne subiecti oīz
tñ sit ibi p̄tinuitas uera ut qd ibi posset fieri diuisio
in infinitū. nō enī diuidit in finitū nisi in eo qd q̄tuz
cuiuscūbet aut quāritat⁹ p̄tinui in eo qd q̄tuz semper
partes sūt eūdē rōnis cū toto. et qz sic est opz qz illa
eadē que terminat p̄tes qz terminet totū. ut si puncta
terminat p̄tes linee opz qz terminet ipsam lineā. dum
tñ sit linea terminata. temp⁹ enī illō qd est p̄tinuatiū
cōtinui. dum tñ sit p̄tinui infinitū. illud est inchoati-
uuz et finitū eē. ut si p̄ct⁹ cōtinuat lineā. punct⁹ in-
choat et finit lineā. et si posset eē vnu et idē punct⁹ fm
rē in principio medio et fine linee vni⁹ et idē punct⁹ re-
aliter inchoaret lineā p̄tinuaret et finiret. Si ergo mu-
tatiū esse eēt illud qd formalit⁹ et principāl⁹ p̄tinuaret
mutatiū p̄tis eēt qd et mutatiū eē nō solū finiret. s; eē
inchoaret motū. eē ergo in motu p̄tinuuz mutatiū eē
qd inchoaret motū sicut est dare in linea p̄ctū inchoā-
tē lineā qd eē nō pōt. ut p̄z ex phisicis in nullo enī mo-
tu uere p̄tinuo eē est mot⁹ localis est dare p̄mū mu-
tatiū eē. Si g uolum⁹ accipe illud qd inchoat p̄tinuat
et finit motū hoc est ipz mobile. ipz enī mobile ut est
fluēs et inchoat et p̄tinuat et finit localē motū. nō ex p̄tis
aliud et aliqd fm rem s; solū fm rōnē. ita qz facit iter
duo p̄cta stat tota linea. ita iter mobile ut est in prin-
cipio mot⁹ et ut est in motu stat mot⁹ tot⁹ bī motus.
Sicut ergo nunq̄ imaginamur lineā finitā nisi imagi-
nemur eā stare in duo p̄cta. videlz in p̄ctū inchoā-
tē et finitē. ita nunq̄ est mot⁹ finit⁹ nisi qz est iter mo-
bile inchoās et finit⁹ motū. et sic p̄ct⁹ ut est inchoatiū
linee et finitū est qd in actu. ut aut est p̄tinuatiū est
qd in potētia. ita qz p̄ct⁹ in potētia p̄tinuat. punctus
aut in actu terminat et finit uel inchoat: sicut mobile in
principio mot⁹ qz nō mouet et in fine mot⁹ qz ita facit⁹
est mot⁹ est q̄si qd in actu. in toto aut motu est q̄si qd
in potētia. iō mobile tā in principio q̄ in fine mot⁹ se
hz ut terminatiū mot⁹. in toto aut motu se hz ut cō-
tinuatiū eē. recte enī sicut pars linee p̄cedēs p̄tinua-
tur ad p̄tē sequētē p̄pter vnu p̄ctū copulatē utroqz
partē: sic moueri p̄cedēs copulat ad moueri sequēs
p̄pter vnu mobile p̄tinue motū. ex quo vno mobili
cōtinuat tot⁹ mot⁹. bñ g dictuz est qz mot⁹ hz p̄tinui-
tatē a magnitudine. qz magnitudo mota p̄tinuat ipz
motū. et ut meli⁹ appeat qd oī imaginemur p̄ctū ali-
quē fluētē sup aliquo plano et suo motu describētē li-
neā in illo plano ubi erit duplex linea videlz linea p̄-
manēs que est descripta in plāo: et linea nō p̄manēs ut
mot⁹ ille lineālis: et p̄ct⁹ fact⁹. quo posito linea p̄ma

De mensura angelorū

nens inchoabitur a puncto aliquo in ea significato. In
nea ergo non permanēs sive motus ille linearis non
poterit inchoari sibi a puncto fluente. Imaginabimur
ergo q̄ punct⁹ ille fluēs hoc mō cāet lineam permanē-
tē. q̄ in principio motus causabit punctum lineā
inchoatē. in fine vō cābit punctū lineā tminatē. in toto
autem motu medio cābit punctū p̄tinuatē. punctus
ergo fluēs in ipso inchoat motū lineare sive lineā nō
pmanētē. Sed per punctū ab eo cātum inchoat line-
am permanētē. Sicut ergo eo mō quo inchoat line-
am permanētē p̄tinuat z finit ip̄as. q̄ causando pun-
ctum in principio eaz inchoat. causando p̄cta in me-
dio eaz cōtinuat. in fine vō eā terminat. sic dicēdū est
in lineā nō permanētē q̄ eo modo quo eam inchoat
ip̄am finit z p̄tinuat. sed nō inchoat ea nisi per se ip̄s
nō aut per mutātū eē. q̄ in principio mor⁹ nullus est
permutat⁹ eē. Sicut ergo punctus fluēs fluxum illuz
lineare uel motū illū seipso inchoat. sic seipso hī⁹ mo-
tum cōtinuat z finit. inchoat p̄tinuat z finit per pun-
cta causata a p̄cto fluētē. hī⁹ ergo lineā permanens
a p̄cto ut inchoatiū ip̄s⁹ fluxus op̄s ei dare aliquid
uel aliquē p̄ctū uel aliqd̄ indiuisibile qd̄ sit inchoati-
uum ip̄s⁹ fluxus. tale aut inchoatiū nō poterit esse
aliquid manēs ut manēs. q̄ fluxus z motus z ea que
sūt de genere successiuoz formaliter nō possūt respi-
cere nisi sint aliquo mō successiua. nīl ergo inueni-
mus q̄ formaliter possūt inchoare hī⁹ motū nisi pun-
ctū fluentē. Sed qua rōne punctus fluēs seipso motū
inchoat pari rōne seipso motū p̄tinuat. z qd̄ dictū est
de p̄cto ne forte istemur in exēplo intelligēdum de
quocūq̄ mobili. nō enī possum⁹ dicē q̄ mobile cōti-
nuat motū effectiue s̄z mutātū eē ipsum p̄tinuat for-
maliter. q̄ eadē rō est de cōtinuatōe z inchoatione.
Si ergo requireret mutātū eē ad p̄tinuādū motum
formaliter. requireret z mutātū eē ad inchoādū mo-
tū formaliter qd̄ s̄z est. bñ ergo dictū est q̄ sicut mo-
bile seipso motū inchoat ut est in principio mor⁹. sic
seipso motū finit in fine mor⁹. ergo mutātū eē est fi-
nis mor⁹. q̄ est illud qd̄ finaliter attēdit in motu. uel
illud qd̄ finaliter acquirit per motū. Sed sic nō loq̄-
mur de fine nec de termino. nō enī punctus est finis li-
nee. sicut illd̄ qd̄ finaliter intēdit per lineam. Sed est
finis linee q̄ terminat ip̄am lineā: sic aut ut termina-
tiū. p̄tinuatiū se h̄z mobile in motu. sicut puncta in
linea in metaphisicis enī non est finis neq̄ bonū. cū ḡ
loq̄tur metaphisicus. dicit punctū esse finē linee. nec
intelligit de fine qd̄ h̄z rōne p̄tinui. s̄z de fine qd̄ habet
rōnem termini. q̄ ultra p̄ctū ultmū nō ulter⁹ pro-
tēdit lineā. mobile ergo desinens moueri se h̄z tanq̄
finis mor⁹. z ultmū mutātū eē se habet tanq̄ finis
mor⁹. aliter tñ z aliter. q̄ mutātū esse est id qd̄ in mo-
tu intēdit ut qd̄ in motu acquirit. rō aut. omne mutātū
esse precedit moueri q̄ temp ea que sunt ad finē exe-
cutione precedūt finē. q̄ aut sic est finis nō est cōtinu-
atiū p̄tinui. ip̄m ergo mobile est cōtinuatiū mor⁹ z
cōparat ad motū: sic punctus ad lineā q̄ inchoat cō-
tinuat z finit motū sicut punctus lineā. aliter tñ z alit̄
q̄ vnus z idē punctus fin rē nō pōt inchoare p̄tinua-
re z finire. q̄ cū p̄tinuatio linee ut dictū est sit tota si-
mul. z vnus z idē punctus fin rez nō possit esse simul
in principio medio z finē linee z diuersis partib⁹ me-
dis. ideo op̄s q̄ inter hī⁹ p̄cta realē esse differētiāz.
Sed vnū z idē mobile realiter poterit hoc facere.
q̄ p̄tinuatio motus nō est tota simul s̄z successiua. et
sic vnū est mobile in toto motu hoc est p̄tinuatiuum
mor⁹. ita est vnū nūc realiter in toto motu tps. z hoc

est cōtinuatiū tps: z sicut tēpus nīl realiter addit
supra motum: ita nunc temporis nīl realiter addit
supra substantiā rei mobili⁹ z inde ueritatē habet ol-
ctū boetii. q̄ nūc currēs causat repus q̄ mobile cur-
rēs sive fluēs causat motū. ¶ Aduertēdū tñ q̄ tres
dedim⁹ oīas iter lineā que est de gñe p̄tinuorū z ea
que sūt de genere p̄tinuoz. Prima fuit q̄ lineā ha-
bet partes suas simul. motus aut successiue. Secūda
q̄ vnū z idē realiter pōt eē in toto motu z in qualibz
parte motus nō aut in tota lineā uel in qualibet par-
te linee. Tertia q̄ lineā oīcit aliqd̄ absolutū uel dicit
aliqd̄ fm se. motus aut dicit aliqd̄ in ordine ad aliud.
ut in ordine ad id qd̄ per motū acquirit. ideo oīcim⁹
motū esse in eodē genere cū reb⁹ ad quas est motus.
ex prima aut differētiā sequitur q̄ tēpus nīl faciat ad
cōtinuatōem motus linee. nā cū p̄tinuatio linee sit to-
ta simul nō pōt sibi intercepti tps: nec pprie loquendo
aliqd̄ facit tēpus ad talē cōtinuatōem: sed cū cōtinu-
atio motus sit successiua z in tpe fm cōtinuatōnem
tēporis debet p̄tinuatōem mor⁹. Si ergo interceptiā
tēpus inter moueri z moueri: ut si mobile moueatur
z pauset per tps z post ea incipiat moueri. hī⁹ motus
nō erit p̄tinu⁹. ex scda aut differētiā sequit̄ q̄ p̄tinua-
tio linee nō possit eē per vnū z idē fm rē sic p̄tinua-
tio motus. ex tertia aut oīa sequit̄ q̄ p̄tinuatio linee
nō sit ex ordine ad aliqd̄ vnū qd̄ intēdat per lineā et
qd̄ acquirit per ip̄am sicut cōtinuatio motus. Nam
ad cōtinuatōem mor⁹ facit vnitas rei ad qd̄ est mor⁹
ideo ad albedinē z nigredinē uel ad duas res nō ad
inuicē ordinatas. vn⁹ mor⁹ p̄tinu⁹ esse nō pōt. z idē
est q̄ p̄tinuatiū linee nō ponit nisi punctus. sed ad vn-
tatē z p̄tinuatōem mor⁹ faciūt mobile z res que per
motū acquirit ut pōt patere ex .5. phic. cū ergo dicit̄
in .4. phic. q̄ motus h̄z p̄tinuitatē a magnitudine: per
magnitudinē pōt itelligi tam spatiū q̄ mor⁹ q̄ etiam
magnitudo mora que per hui⁹ spatiū mouet. oīa er-
go ista tria debēt cōcurrere ad vnitatē z p̄tinuitatē
motus: uidelicet vnitas rei acq̄site per motū: z cōti-
nuitas tps in quo fit mor⁹. principaliter tñ tanq̄
cōtinuatiū mor⁹ est ex vnitate mobili. mobile enī ma-
gis se h̄z respectu mor⁹ ut p̄tinuitas mor⁹: sicut p̄ct⁹
respectu linee magis q̄ aliqua alioz. lineā ergo per-
manētē inchoat p̄tinuat z finit punctus z permanens
nō vn⁹ z idē: lineā vō fluētē uel motū linearem in-
choat p̄tinuat z finit punctus fluēs vn⁹ z idē fm rem
q̄ cū talis cōtinuatio nō sit simul vnū z idē fm rē suc-
cessiue in multis diuersis sitib⁹ situari: nec isitit aliqd̄
q̄ nō est dare p̄ctū fluētē z qd̄ nullū ipartibile mo-
uetur: q̄ exēpla ponim⁹ nō ut ita sit sed ut sentiat quī
adiscit. ponimus enī q̄ si punctus moueret inchoaret
p̄tinuaret z finiret motū lineare uel lineā fluentē. sicut
punct⁹ pmanēs lineā permanētē ut per hoc itel-
ligam⁹ inchoare p̄tinuare z finire motū. ¶ Postq̄
soluim⁹ difficultates ponētiū q̄ vnū z idē fm rē nō
est cōtinuatiū mor⁹. z oīctū q̄ p̄tinuatio motus nō
est ex ipso mobili: sed ex mutatis eē. uolumus soluere
quādā aliaz difficultatē circa preacta. dicit enī a
magnis q̄ nō est vnū z idē nūc fm rem in toto tēpo-
re. z addit q̄ dato q̄ esset dare tale vnū nunc q̄ illud
magis esset quātitas q̄ s̄ba. sed q̄ satis ostēsum est q̄
mobile est illud qd̄ p̄tinuat motū. cū sic se habeat mo-
bile ad motū sicut nūc: tps erit vnū nūc realiter in to-
to tpe. sicut vnū mobile in toto motu. nec op̄s in hoc
multū insistere: q̄ plane hoc dicit phis. in .4. phic. cir-
ca p̄ceptū ca. de tēpore. nec sufficit soluere ad dictū
pbi si oīcat q̄ ip̄m mutatum eē per se z principaliter

habet rationē nūc. nec soluit dictum pñi si dicatur q
mutatum esse est in toto motu et per hoc arguere q
ipsum mutatum esse sit illud qd dicit pñs eē ipm nūc
qz nō est vnū z idē mutatu eē reali in toto motu. pñs
tñ dicit q est vnū z idē nūc realiter in toto tempore
consentimus ergo pñs q sit vnū z idē nūc reali in
toto tpe. z q id qd cōtinuat tps pñcipalr est vnū z
idē reali. sicut illud qd pñcipat motū ut satis est per
hīa manifestū. Sz vidēdū est qd sit illud vnū z idē
realr qd pñcipat motū z tps. credim⁹ aut p rōnes su
per⁹ factas sufficiēter ostēdisse q hī vnū aliqd fm
rez q est pñcipatū mor⁹ pñm z ēt tps q fundat in
motu pñmo est sba rei mobil. uezz qz mltiplr arguit
q tale vnū aliqd magis debeat poni quātitas q sba
vñ se hñt rōnes illas enarrare z solutiōes eoz ponē
arguit enī quadruplr. ¶ Prima via talis. qtu3 in eo
q qtu3 mouet. alit enī q nō solū op3 eē qtu3 q mo
uet sz qtu3 in eo q qtu3 mouet. qz ut pñat in. 6. phic.
nullū ipartibile mouet. Si ergo hoc est de rōe mor⁹
q mobile partim sit in termino a quo z parti in ter
mino ad quē pñs est q nō mouet nisi partibile in eo
q partibile. cū ergo hoc sit per quātitatē qtu3 in eo
q qtu3 mouet. z qz sic est dato q aliqd pmanēs de
beat dici nūc uel debeat dici pñcipatū tps uel cōti
nuatū mor⁹ potissime erit ipsa quātitas. nō aut sba
que de se nō est quāta. ¶ Scda via talis. Nā tēpus
nō fundat nisi sup motu locali. qz ille est pñm⁹ mor⁹.
ergo fm illud o3 accipi nūc tps fm q acquirat loc⁹
et fm q aliquid mouetur localiter. hoc autē est per
quantitatem. cū ergo per quantitātē acquirat ubi z
mor⁹ localis sit mor⁹ ad ubi. si sup motu locali fūdat
tps. op3 q pñcipat tps sit illud in quo h3 eē mor⁹ lo
calis cū sit magis qtu3 q sba. ¶ Tertia talis. qz ac
cidētia fūdan sup ordine quodā ita q vnū accidēs
fundat mediātē alio. vnū accēs ergo erit in alio acci
dēte tanq in sbo. mediātē quo h3 esse in sba. si colo3
est in corpe mediātē supficie. dicem⁹ q ipm supficies
est pñmo loco colorari. Supficies ergo est id qd pñ
mo colorat. ergo a sili qz mor⁹ fūdat in sba tanq me
diātē quātitate. quātitas est illud qd pñmo z per se
mouet. z qz qd per se z pñmo mouet est cōtinuatū
motus z tps q fūdat in motu est illud qd magis o3
dici nūc tps qz hec est qtu3. idē zē. ¶ Quarta via
talis. qz semp accidēs poster⁹ fundat in sba mediātē
pñori. hec via quarta in idē redit cū tertia uel est pro
batio vie tertiē. ostēdit enī per hāc quartā viā. vidē
dū est q accēs est pñ⁹ z quātitas poster⁹. nā quātita
tas est pñor q mor⁹. nam amoto motu nō amouetur
quātitas. pñt enī remanere res quāta ēt si nō sit mo
ta. sz amota quantitate amouet mor⁹. quia nō posset
res moueri nisi eēt quāta. z quātitas ergo pñus inest
sbe q mor⁹. qz illud est pñ⁹ quo amoto mouet aliō
nō ecōuerso. Si ergo accēs poster⁹ inest mediātē
pñori accēs z fūdat in pñori. mor⁹ inest sbe mediā
te z per mor⁹ fundat in quātitate. quātitas ergo est il
lud qd est per se mobile. uel est illō qd per se mouet.
ipsa ergo erit idē q nūc tps. si aliqd pmanēs idē rea
liter in toto tpe o3 eē nūc tps. ¶ Innuūt ēt h3 idēz
z quinta via qz sba nō pñt moueri sine quātitate. sed
quātitas pñt moueri sine sba ut p3 in sacramēto alta
ris. ibi enī est accidēs sine sbo z tñ cōpetit illi per se
moueri. nūc ergo tps nō dicit illud cui per se cōpe
tit mor⁹ magis dicit ipam quātitatē q ipsam sbam.
¶ Ut ergo hee difficultates z alie siles pateāt dice
mus q oia hī argumēta nō cōcludūt. sz querūt sibi
qualdā difficultates solui. hoc est enī cui magis inlit

ipse pñs. q illud mouet per se eē. qd h3 p se eē. uel qd
mouet nō in alio exñs. idē in. 5. phic. ubi inq̄t que mo
uet p se. satis innuūt q accēs nō mouet per se est qz
motus per se nō est in specie. i. in aliq accidēte sed est
in ligno. i. in sba in. 5. ergo phic. uolens ostēdere pñs
in quo sit mor⁹ per se z specialiter expñficauit de li
gno. i. de sba nō de aliquo accidēte. oas intelligere q
in sba sit mor⁹ per se nō in aliquo accidēte. nec opor
tet de hac ueritate ulter⁹ dubitare. Nā ipsa sba cui
potest cōpetere mor⁹ per se si moueret in alio nō mo
ueret per se. ut si hō moueret in nauī moueret per ac
cidēs nō obstāte q hō possit moueri per se. Si ergo
hō nō inest naturaliter nauī z si eē hōis nō depēdet
ab eē nauis. z tñ si moueret hō in nauī nō oī moueri
per se. sed per accidēs. multo magis accidētia que na
turaliter sunt cōiuncta sbe. z fm nature cursuz nō pos
sunt eē in sba. z qz eē accidētū depēdet ex eē sbe. et
qz accidētia nō mouēt nisi mota sba. cōsequens est
q fm nature cursum accidētia per se moueri nō pos
sunt. imaginabimur ergo q tps fūdat in motu. z qz
mor⁹ est idē realr qd tps. z q illō qd per se mouet z
qd per se fluit est illud nūc qd cāt tps de quo nūc loq
tur boet⁹. q nūc currēs tps cāt. cū ergo per se fluere
z per se moueri cōpetat ipsi sbe. accidētū autē com
petat per accēs. put h3 eē in sba. nullū accidēs pzo
prie z pñcipaliter loquēdo o3 dicit nūc tēporis. sed
ipsa sba. ¶ Sed ut soluam⁹ singulatim ad oēs vias
z ad oēs rōnes factas. Dicam⁹. ad rōnez ergo pñmā
cū dicitur q nō solū sufficit q mobile sit qtu3 ad hoc
q per se mouetur. Sz oportet q sit qtu3 in eo q
qtu3 quia partibile in eo q partibile mouetur. cum
hoc sit de rōne mobilis q partiz sit in termino a quo
z partim in termino ad quē dīcem⁹ q si oporteret q
quātitas in eo q tale per se moueretur cōsequēs eēt
q nihil per se moueret. Nā cum nihil per se moueat
nisi qd habet per se esse. qz quātitas z id qd est per se
qtu3 fm nature cursum nō pñt habere per se esse. si
deberet eē per se qtu3 q per se moueret nihil per se
moueret. est enī ualde mirabile q homo in nauī mo
ueat per accidēs cū hominī cōpetat per se eē. z q ac
cidēs in sba moueat per se cui fm nature cursuz non
pñt cōpetere per se esse. hec ergo via ad hoc deduct
q nihil moueat per se. z si nihil mouetur per se nihil
mouebit per accidēs cū esse per accidēs reducat ad
per se. Redibim⁹ ergo ad opinionē antiquoz phoz
errantiū negatiū omnē motū. ut ergo ueritas pateat
dicemus q ad hoc q aliquid mouetur per se duo
requirunt. q habeat per se esse. z q sit qd extensum.
sed nō oportet q sit extensum per se ad hoc qd moue
atur per se. sed sufficit eē extensum per accidēs ad hoc
qd per se moueat. est enī de rōne mobilis q partim
sit in termino a quo. z partim in termino ad quē. uel
est de rōne mobilis q habeat partē z partem. Sz nō
oportet q illas partes habeat per se. quantitas ergo
habet per se esse. imo fm nature cursum nullo modo
habet per se esse. qz nullo modo fm nature cursum
uerū est. quātitas per se est. habere ergo partes uerī
ficatur de quātitate. sed nō uerificatur de ea habere
per se esse. uere enī sba habet partes z uere extendit
extēsiōne quātitaria. licet enim hoc non cōpetat per
se. sed per accidēs. cum ergo dicitur q partibile in
eo q partibile mouetur z q habens partes in eo q
hñs partes mouet. dicem⁹ q nō mouet nisi hñs par
tes in eo q habens partes. Sed utrum illas partes
habeat per se uel per accidēs nihil ad propositum.
uere enim ut dicimus sba h3 ptes z uere extendit. sz

De mensura angelorū

hoc sit per accidēs. et nisi haberet tales partes nō moueretur. igitur sba in eo qd habet partes mouetur. ppter qd apparet qd ad per se moueri nō eodē mō cōparat habē eē et habere partes. qz ad per se moueri oīnō requirit per se eē. s; nō requirit per se hie partes. Sz ad hoc poterit qd sophistare dicēs. Si nō mouet nisi hīs partes ergo fm qz hz partes sic mouebit. qz ergo nō sunt partes hīs nisi per accidēs nō mouebit nisi per accidēs. dicem' ergo qz cū dicit qz ad per se moueri per se requirit hie partes. et cū dicit qz hoc est per se qz mobile habeat partes hoc est dupliciter. Nam per se est qz mobile habeat partes: s; nō est per se qz mobile habeat per se. pōt enī esse mobile per se qz hz partes per accidēs. per se enī est qz moueat nisi qtu3 et nisi ex tēsum. s; nō est per se qz nō moueat nisi qtu3 et extēsum per se. pōt enī moueri per se qd est qtu3 et extēsum per accidēs. sicut mouet sba per se que tñ est quāta et extēsum per accidēs. Nā ut dixim' si nō moueret per se nisi qd est qtu3 per se nisi per se moueret et per pñs nihil moueret. hoc enī posito fm nature curius nihil possz per se moueri qz nihil hz ista duo siml' qz sit per se extēsum et qz habeat per se eē. ¶ Ostēdem' ēt z aliā viā qz nō est de rōne qz est qtu3 per se qz mouetur per se. qz si hoc eēt z si mot' per se eēt de ratione qtu3. tūc qdūqz artifex per se pñderaret de qtu3 te per se pñderaret z de motu qd videm' eē f l'm. qz mathematicus per se pñderat de qtu3 te et tñ abstrahit a motu. ex quo apper qz nō eodē mō cōparatur eē mobile ad per se extēsum siue ad qtu3 te et eē diuisibile. Nā cōsideras per se de qtu3 te nihil cōsiderat de motu qtu3 te. ut apparet in geometria. cōsiderat enī de diuisione ei'. quō eius quātitas possit diuidi. et quō diuidat linea. superficies et corpus qd est qtu3 te optime determinat geometria. Sz qualiter talia moueantur nullā pbatōne facit s; abstrahit a motu et materia. nō ergo per se diuidit nisi qd est per se extēsum et per se est qz artifex de se extēso qd pñderat de diuisione. s; mouet per se qd est extēsum per accēs dūz tñ illud extēsum per accidēs habeat eē per se. nec est per se qd pñderas de per se extēso et de qtu3 te qz pñderet de motu ut pz ista uera in geometria. ppter qd soluta est pma rō. qz uel recipit f l'm uel nō sillogizat. nam quz dicit qz qtu3 in eo qd qtu3 mouet. si intelligat de quāto per se ut qd moueat per se nisi qd est qtu3 per se f l'm est qz assumit z rō in ma peccat. si vō nō determinet ppositio ad qtu3 per se nō erit ibi sīs et erit ibi peccatū in forma. tūc enī erit distinguēdū de quāto. cū ergo dicit qz nō mouet nisi qtu3 fm qz qtu3. uerū est qz nō mouet nisi qtu3 fm qz aliquo mō est qtu3 siue sit qtu3 per se siue sit quātu per accidēs. dū tñ habeat per se eē poterit p se moueri. s; postea assumat qz sba nō est quāta equocat ibi in quāto qz pmo accipiebat qtu3 cōiter ad quātu per se et ad qtu3 p accēs. s; cū postea subdit qz sba nō est quāta ibi accipit qtu3 spālī ad quātu per se. hoc enī mō sba nō est qtu3 nec est extēsa qz nō est extēsa per se. est tñ extēsa per accidēs. ¶ Scō rō de leui soluit cū dicit qz fm id aliquid mouet localit' z illud est sōm mot' fm qd acquirit locū. uel fm qd acquirit ubi. et qz hoc est quātitas. iō tē. dicit pōt qz nō solū quātitas facit ad motū locale sed etiā qualitas. Nā graue per grauitatē mouet deorsū imaginabimur ergo qz natura mediātib' aliquib' accidētib' est principū mot' et quietis ei' in quo est. ut natura grauis mediāte grauitate et mediāte quātitate ipsi' grauis est principū quo graue moueat deorsum et qz quietat ibidem in tali loco motu magis est

principū ipsa grauitas qz sit ipsa quātitas. qz grauitas magis est principū ppiū mot' deorsum qz sit quātitas. Si quis ergo argueret qz id s; qz aliquid mouetur deorsum qz illud est sōm mot' et qz illud est qz per se mouet. grauitas est h' ergo tē. statim respōderet qz grauitas per se nō moueret qz nō hz per se eē. ppter qd nec per se est sōm motus. pōt ergo grauitas eē rō qualis aliquid moueat. s; nō pōt per se moueri nec per se eē sōm mot' qz nō hz per se eē. sic et quātitas aliqua liter est rō qz aliquid moueat eo qz mobile dat eē participabile. nō tñ est illō qd p se mouet nec est per se sōm mot'. Dicem' ergo qz duo pñderāda sūt in motu. videlicet id qd est ratio mouēdi et id qd subicit motū. qtu3 ad rōnem mouēdi tā sba qz accidētia sūt ratio mouēdi s; magis rō sba qz accidētia. qz accidētia sūt in hoc quāsi organa sbe. sba ergo z natura est illō qd est rō et principū mot' et quietis ei' in quo est per se et primo et nō s; accidēs. et dato ergo qz nō pñderare mus in motu nisi id qd est rō mouēdi. adhuc eēt magis attribuēdū sbe et nature que est principū principale respectu mot' qz ipsi' accidētib' que se habent ut organa sbe uel nature. et qz hoc intelligim' per nūc qz respectu tps principālī habet rōnem principij et cause. iō ipsa natura uel sba mobilis magis deberet dici tale nūc qz aliquid accidēs. ¶ Scōo est enī pñderandū in motu illud qd per se subicit motū et qz per se mouet. hoc aut nō est accidēs sed sba. qz ut sepius replicauim' nō pōt per se moueri qd nō habet per se esse. moueri enī in alio semp est per accidēs. et qz hoc est nūc aliquid per se fluēs uel aliquid per se sōm fluxui. qz hoc nō pōt eē nisi ipsa sba. ideo nūc est idē realiter qz ipsa sba pñmi mobilis. ¶ Tertia etiā rō de facili soluet. Nā cū dicit qz si accēs fundaret in sba mediāte alio accēs. tūc illō accidēs est subiectū alteri' accidētis. Si color fundat in sba mediāte superficie. superficie erit subiectū coloris et erit illud qd colorat. ppter qd videt qz quātitas sit illud qd primo mouet qz mediāte quātitate fundat mot' in sba. dicit pōt qz hec rō nō pcludit intētū s; petit sibi quādā difficultatē solui. Nā si mot' lapidis deorsum inest lapidi mediāte quātitate. dicem' qz h' mot' inest quātitati mediāte grauitate. nō enī quātitas moueret nālīter deorsum nisi esset grauitati pñcta. et inde est qz cōsiderare quātitatem sine qualitate est eā pñderare ppter motū. s; qz eā cōsiderat mathematic'. mot' ergo inest qualitate ut mot' lapidis deorsum inest quātitati lapidis mediāte grauitate. nullus tñ diceret qz in tali motu grauitas sit illud qd mouetur per se. quare sicut hac viā nō pōt pcludi de grauitate pari rōne nec poterit concludi de quātitate ut dicat qz quātitas sit illud qd mouet per se. nec ualet siqs cauillaret qz grauitas nō faciat hoc qd lapis et ea que sunt in lapide qz moueant. sed facit qz moueant nālīter. qz qz nō mouet violēter ut satis pōt patere per phm in li' de ce. et mū. qz ergo facit ad hoc qz aliquid nālīter moueat facit qz moueat simpliciter s; quātitatē enī nature nec mouetur graue sursum nec deorsum. qualitas ergo in grauib' et leuib' ut in celo ipsa natura celi facit ad hoc qd sit mot' naturalis: uel facit qz talia moueantur nālīter et per consequēs qz moueantur simpliciter. fm quātitatē enī nature mouet graue deorsum et leue sursum. quātitas plus ergo facit qz qualitas. ergo qtu3 nō magis per se facit ad motum qz ipsa quātitas nec sufficit qz si dicat qz quātitas facit ad quādā cōmune rōnem mot'. qz nihil est in genere lapidis qz nō est in aliqua spe. nullus est enī mot' cōmunit uel nullus est motus qui

nō sit nālio uel uolētus. uel alio mō mīx^o quoz mo-
tū nō pōtū^r sufficēter assignare rōnē ex pte quāti-
tatis. celi enī ex pte quātitatis sue nō pōtū^r hz ut mōue-
atur ad oriētē q̄ ad occidētē. uel q̄ ad meridiē uel se-
ptētrionē. opz ergo hoc reducere in aliq̄ aliud prin-
cipiū. q̄ principiū sī sit qualitas nō dicem^r q̄ moueat
per se q̄ nō hz per se ec. 7 q̄ qualitas magis facit ad
talē motū ut grauitas ad motū lapidis deorsū q̄ quā-
titas. si quātitas nullo mō faciat. s3 q̄ grauitas magis
facit. si q̄ in tali motu nō possum^r dicē q̄ grauitas mou-
eat per se nec q̄ sit per se sūm mot^r pari rōne nō po-
terim^r hoc enūciare de quātitate. rō nō pcludit inuē-
tū. s3 petit sibi quādā difficultatē solui. uidelz quare
nō oī quātitas per se moueri. cū motus sūt sūb me-
diāte quantitate. sicut oī supficies per se colorari. q̄
color inest corpori mediāte supfície. dicemus ergo q̄
ad per se moueri 7 ad eē per se sūm mot^r requiritur
nō moueri in alio. Nā ut dicebam^r etiā ipsi hoi qui
hz per se eē cōpetit moueri per accūs sī moueatur in
naut. mot^r ergo in sūo per se plus req̄rit eē per se et
nō eē in alio q̄ requirāt alia accūs. ppter q̄ si con-
cedim^r aliquo mō de supfície q̄ per se coloret nō aut
fm nature cursū. pcedemus de aliquo accūs q̄ per
se moueat. simp^r tñ per se subijci alicui accūs nō at-
tribuit nisi sūb. ppter q̄ sequēdo opīnionē et^r ceter-
re tales ppositiōes. uidelz q̄ supficies per se colorat
exponēde eēt tanq̄ nō ppter dicē. dicemus itaq̄ q̄
oīa accūs sūt in sūa. s3 sūa nō est in alio tanq̄ accūs
in sūo. possunt ergo accūs eē rō quare sūa moueat
sed nunq̄ per se mouent. Substātia itaq̄ est illud q̄
mouet per se: cetera aut mouent per accūs q̄ mouē-
tur mota sūa fm quē modū loquit^r p̄s in thopīcia.
q̄ mouēt^r nobis mouent omnia que sunt in nobis.
¶ Quarta aut rō hz eādē difficultatē cū hactertia.
Nā q̄tūcūq̄ quātitas inest p̄t^r sūb q̄ mot^r. s3 ex hoc
possit argui q̄ quātitas aliquo mō sit ratio quare sūa
moueat. nō tñ ex hoc pcludit poterit q̄ quātitas sit il-
lud q̄ per se mouet. 7 q̄ hoc dicim^r eē nūc t̄pis illō
q̄ fluit per se 7 q̄ per se mouet 7 per sui fluxū cāt tē-
pus. hoc aut nō erit nisi sūa. iō sūa p̄mī mobīlis re-
aliter est idē q̄ nūc t̄pis sicut mot^r p̄mī mobīlis est
idē realiter q̄ t̄ps. ¶ Quinta etiā rō nō hz difficul-
tatē. Nā cū oī q̄ pōt moueri sūb aut p3 in sacra-
mēto altaris. dicem^r q̄ ubi loq̄mur fm nature cursū
nō est ad miraculū recurrēdū. ppter formā tū argu-
mētī dicem^r q̄ si quātitas panis separet a sūa 7 nō re-
maneret in illa quātitate grauitas. q̄ quātitati vnde
quātitas est nō cōpetit nec grauitas nec leuitas. talis
quātitas nō moueret nāliter 7 per p̄s nō moueret
uolētē. q̄ mot^r uolētus p̄supponit motū nālem. q̄
ergo in quātitate panis remanet grauitas hoc est mi-
raculosū q̄ miraculose datum est quātitati q̄ possit
per se eē 7 per p̄s miraculose dictū est enī q̄ possit ac-
cidēt^r subistere. arguit ergo q̄ quātitas possit sic
miraculose moueri. s3 ex hoc nō arguit sūe cōcludit
q̄ quātitas sit magis id q̄ subijci motui q̄ sūa. uel
possum^r dicere q̄ rō nō pcludit itē. uel nō est ad p-
positū. Nā tota questio est utrū quātitas sit illud q̄
per se mouet 7 q̄ per se fluit. patet aut nō cū nō ha-
beat per se ec. q̄ si ponat miraculose habē per se esse
ut in sacramēto altaris poterit per se moueri. s3 q̄ nō
est questio nostra utrū quātitas possit miraculose per
se moueri. sed utrū nāliter uel questio nostra est utrū
quātitas in celo sit illud q̄ per se mouet. 7 q̄ quāti-
tas celestis nō est illud q̄ per se mouet. q̄ nō hz per
se eē. hī quātitas nō erit ipm nūc q̄ fluxū causat t̄ps

sed tale nūc erit ipsa sūa cell. Resumamus ergo q̄nē
7 dicam^r. q̄ cū solū tria predicamēta dicāt ipsas res.
sūa. quātitas. 7 qualitas. cetera vō p̄dicamēta dicāt
circūstācias rerū. uel ordinē aliquid nūc t̄pis. q̄ est res
aliqua manēs in toto tpe uel est res aliqua que per se
fluxū causat t̄ps. hī res uel erit sūa cell uel quātitas
uel qualitas aliq̄ existēs in celo. quātitas aut uel qua-
litas ppter loquēdo eē nō pōt. q̄ talia nō per se fluxū
erit ergo hī nūc ipsa cell sūa que mediāt^r accūs^r
ut mediāte quātitate uel mediāte aliquo alio accūs
fluit 7 per sui fluxū causat t̄ps. accūs ergo ut quāti-
tas uel qualitas possunt forte eē rō motus. Sed nō
possūt eē id q̄ per se mouet. ppter q̄ 7 sūa mouet
mediāte quātitate 7 ecōuerso. s3 sūa mouet mediāte
quātitate. put quātitas est alio mō rō quare moueat
sūa. put dat et eē p̄bīle sine quo sūa moueri nō pos-
set. sed quātitas mouet etiā mediāte sūa. q̄tum ad id
q̄ per se subijci^r motui. nam quia substantia habet
per se eē ipsa hz per se moueri 7 per se subijci^r motui
cetera nō mouent q̄ sūt in sūa. ¶ Aduertēdū tñ q̄
etiā q̄tum ad rōnēz mouēdū. nō solū sūa mouet me-
diāte quātitate. sed etiā ecōuerso. Nam nō solū opz
esse partibīle q̄ per se mouet q̄ dat quātitas sūe. sed
etiā opz esse alicui^r nature. q̄ si nō eēt alicuius natu-
re q̄ mouet nō cōpeteret ei motus aliq̄ nālio 7 per
p̄s nō cōpeteret ei aliq̄s motus. ppter q̄ nā magis
est. p̄a cā mot^r q̄ etiā ipsa quātitas. 7 q̄ hoc est nūc
t̄pis q̄ est ppter 7 per se p̄ncipalis cā mot^r uel flu-
xus 7 q̄ per se fluit dicit^r licet nō sūt nisi in sūa ipsa
cell. nihil est enī in celo q̄ habeat hec oīa nisi ipsa ob-
iecta celi. oīa aut alia sūt in sūa. siue sit esse siue quāti-
tas siue qualitas siue q̄cūq̄ aliud. oīa ergo alia non
mouent nisi in alio. iō nō mouet per se sed per accūs.
Substātia enī est illō q̄ per se mouet. quā mota mo-
uent oīa alia que sūt in sūa. nec ualēt si diceret q̄ mā
eēt illud in quo sunt oīa alia. iō mā est illud q̄ per se
mouet. q̄ mot^r est act^r entis in potētia. mā aut h3 sūa
eētiaz nō est ens. sed est mediū iter ens 7 nihīl. nihīl
enī inuenim^r q̄ sit ens 7 q̄ dicat actū in quo fūdent
oīa nisi t̄paz sūaz. si enī ipz nūc t̄ps dicit aliquā vna-
rem 7 aliq̄ vnu ens per se sūm motū nō poterit di-
cere nisi ipaz sūam. ¶ Adductio rōnib^r ex pte ipsi^r
sūe tā p̄siderate fm se: q̄ accepte. put in ea fundatur
nūc. 7 etiā p̄siderate. put cōpat ad ipsa accūs 7 solu-
tis difficultatib^r circa hanc māz p̄tingēt^r. uolum^r
adducere rōnes ex parte ipsi^r pmanēt^r. uolum^r enī
q̄ vñ difficultas orit^r idē ueritas declarat. ponit enī
difficultas de ipsa pmanētia. q̄ si nūc eul respicit sūaz
pmanētē. nūc vō t̄pis sūam fluxibīlē nō vī idē eē rea-
liter hoc 7 illud. dicem^r enī q̄ nūc t̄pis nō pōt funda-
ri nisi in sūa sempiterna. uel in sūa ppetua. 7 q̄ oīa ta-
lia sūa que hz eē ppetuū hz eē q̄ mēsurat euo. 7 ipsa
est idē q̄ nūc eul. iō nūc t̄pis 7 nūc eul vñ 7 eandē
rē nomināt. q̄ aut nūc t̄pis nō possit fūdari nisi in sūa
ppetua p3: q̄ si hoc nō eēt sequerent tria icōueniētia
quoz p̄mī eēt q̄ t̄ps nō eēt vñ. scōm eēt q̄ tēpus
eēt t̄pale. tertū vō q̄ eēt oīa t̄pis sine tpe. si enī nūc
t̄pis fundat^r in sūa nō ppetua s3 corruptibīlī. q̄ h3 nāc
cursū quoz sūa deperit nō redeūt eādē numero. o3
fm diuersa talia t̄palia oīa esse diuersa t̄pa numero.
Scōz icōueniēs eēt q̄ t̄ps eēt t̄pale: q̄ si eēt in re cor-
ruptibīlī corrupta re corruptet 7 t̄ps eēt igit ipm t̄ps
q̄ t̄pale. ¶ Aduertēdū tñ q̄ hoc argumento q̄ t̄ps
sit t̄pale hīe hoc pro icōueniēti vno mō est argumē-
tū bonū. alio mō malū. Nā si cōpem^r t̄ps ad agēs nā-
le cū hī agēs p̄supponat t̄ps. tale agēs agat in tpe si

De mensura angelorū

posset corrumpere tps faceret hoc in tpe. postq̄ ergo desineret eē tēpus posset dici q̄ eēt tēpus fm cōparationē ad agēs supnale q̄ in sua actiōe nō p̄supponit tps pōt tps desinere eē. tēpus ergo fm nature cursuz nō est tpale. uel ex hīs que videm⁹ ex sensibilib⁹ nō apparet nobis q̄ alqñ deficere debeat. q̄ autē tale est de necessitate fundat in sba ppetua. Siue autē scim⁹ q̄ tps deficiat hoc nō est ex sensibilib⁹: s; ex reuelatiōe olutina. tertio si tps uel nūc tps nō fundaret in sba ppetua s; in sba tpali esset oīa tps sine tpe. Nā oīa sba tpalis corrūpit in tpe. Si ergo tps haberet eē in tali sba tps corrūperet in tpe. corrūperet ergo in aliq̄ oīa tps utputa in tali tpe. eēt ergo illud tps postq̄ nō eēt tps. hoc etiā argumētū referēdū est ad illud qd corrūpit nālter qz oē tale corrūpit in tēpore. fm ergo nāc cursuz tps de quo locuti sūt p̄h. hoc vni respectu oīuz tpaliū nō est quid tpale. et est in oīa tps qd eē nō posset si nūc tps fundaret in sba tēporali uel corrūptibili. opz ergo q̄ fundet in sba ppetua. et qz talis sba ppetua est idē qd nūc eul. idē idē est realr nūc eul et nūc tps. sba ergo ppetua ut sba celli est idē realr qd nūc eul. put est subiecta suo eē qd est ppetuū et qd nō hz successiōē: et illa eadē sba est idē qd nūc tēporis. put subijcti motui. ubi est p̄s et poster⁹ et ubi vna pars succedit alteri. Omnibus hīs enarratis uolum⁹ soluere difficultates sumptas ex parte ipsius eē. Nāz nūc eul respicit eē uel respicit eul qd fundat sup eē. nūc vō tps respicit tps qd fundatur in motu. sed p̄stat q̄ nūc mēsure cōparat ad mēsurā sicut pūct⁹ ad lineā. vn⁹ aut et idē pūct⁹ nō pōt eē termin⁹ diuersarū lineaz. s; posset eē termin⁹ diuersarū p̄tiū linearū p̄tinuatarū in eadē lineā. sed diuersarū linearū idē pūctus eē nō pōt. ergo nec diuersarū mēsurarū erit realr idē nūc. Rursus pūct⁹ est aliqd intrinsec⁹ lineae. ergo et nūc erit aliqd intrinsec⁹ sue mēsure. q̄ ergo duo realr differētia sicut eē et motus uel eul et tps habeat aliqd intrinsec⁹ sibi idē realiter nō videt⁹ quētiēs. Tertio pūctus est in eodē genere eē euo. qz eē mor⁹ nō est in eodē genere cū eē. idē idē nūc realiter in utrisq̄ eē nō poterit. qz tūc illud nunc eēt in genere sbe in quo est eul et eēt in genere quātitatīs in quo est tps qd stare non pōt. qz nihil qd est in p̄dicamēto sbe pōt eē in aliquo p̄dicamēto accitall. Propter p̄mū s; sciedū q̄ dato q̄ nō possit eē idē pūct⁹ respectu diuersarū linearū pmanētis nec respectu diuersarū linearū fluxibilis. et dato q̄ diuersae lineae pmanētes nō possint habere eundē punctū nec diuersae lineae fluxibiles simul eundē punctū habere possint. dicimus q̄ dato q̄ sic sit qz forte nō est incōueniēs q̄ sit idē pūctus diuersarū linearū permanētiū. ut p̄z in ouab⁹ lineis faciētib⁹ angulū et p̄unctis ad eundē punctū. sed q̄cquid sit de lineis eiusdē rōnis ut sint ambe permanētes uel ambe fluxibiles. tñ nō est incōueniēs q̄ linea permanens et fluxibilis q̄ hec nō sūt eiusdē rōnis aliquo mō habeat vni et eundem punctū. ut si pūct⁹ motus dimitteret post se uestigiū lineae permanētis: tūc vn⁹ et idē pūctus sic mor⁹ causaret duas lineas cāret enī motū linearē siue lineā fluxibile et cāret lineā pmanētē. et si exēplū hoc est dubium. tñ ad id pro quo dī nō est dubiū qz eadē sba celli subternit suo motui qui est quidā fluxus et suo eē qd est quidā pmanēs. et p̄mo mō accepta est nūc tēporis. scdo modo cōsiderata est nūc eul. Si ergo eēt duo tēpora. ut si essent duo p̄tini celli: oporteret dare tot nūc tēporis realiter differētia quot eēt tempora et quot tales celli. sic etiā oportet dare tot nūc eul realr

differētia quot sunt eua. quot plura eua uel plura tēpora in eadē re esse nō potest loquēdo de tēpore ut nos loqimur. sed ppter tēpus et eul nō oportet diuerificare realiter ipm nūc in eadē sba celli est eē et mor⁹ siue est eul et tēpus. et per cōsequēs eadē sba celli est nūc tēporis et nūc eul. Propter scdm sciedum q̄ nūc tēporis nō cōparat ad tēpus sicut pūct⁹ ad lineam. Nāz illud qd p̄ncipaliter p̄tinuat tps nō est qd intrinsecū ipsi tēpori nec est in eodē genere cū tēpore sicut pūct⁹ in eodē genere cū lineā. poterit ergo nūc tps esse idē realr qd nūc eul. qz nūc tēporis nō est aliqd intrinsecū tēpori nec est in eodē genere cū tēpore. qz mobile nō est in eodē genere cū motu. p̄p̄ qd soluta est etiā difficultas tertia. posset enī in oīb⁹ hīs sic formari rō. illud qd fundat in eadē sba cū ipso euo: uel cū ipso tēpore esse habet idē nūc cū eo. sed tēpus fundat in eadē sba celli in quo fundat eē siue eul. ergo habet idē nūc qd eul. ipsa enī sba celli erit idē realiter qd hoc nūc et illud. Aduertēdū tñ q̄ fundamētū ipsius tēporis possum⁹ accipere uel tanq̄ aliquid nō realiter differēs et sic fundat in sba p̄tini mobilis que per se subijcti motui. sic etiā et de euo eēt distigēdū. fundamētū ergo tā eul q̄ tēporis realiter differēs ab euo eo tpe est idē qd nūc eul et nūc tēporis et est ipsa sba celli. qd ergo dictū est de sba celli q̄ est idē qd nūc eul et nūc tēporis aliter tñ et alit. qz est nūc eul ut subijcti ipsi eē qd mēsurat euo est aut nūc tēporis. put subijcti motui qui mēsurat tpe. intelligēdū est de sba cuiuslibet euterni: siue cuiuslibet angeli. ipsa enī sba euterni. put hz eē est idē qd nūc eul. sed put subijctur uariis operatiōib⁹ erit idē qd nūc tēporis. Si aut enī per se moueri localr nō est nisi subē qz hz per se eē. alia autē que sūt in sba pōt eē rō q̄re sba per se moueat ipsa aut p se mouent. sic ea que sūt in sba euterni nō pōt eē rō q̄re sba euterni dicat moueri fm opatiōes uarias. tñ est magis p̄p̄ia locutio q̄ ipsa sba per se sic mouet q̄ qd ea que sūt in sba. ut enī in talibus reseruat rō mot⁹ per se nō sūt referenda nisi ad ipsaz sba qz nō cōpetit alicui per se moueri qd non hz per se eē q̄tūcūq̄ enī opatiō insit angelo mediāte virtute. tñ si uolum⁹ scire qd est illud qd per se uariat. dicem⁹ q̄ est ipsa sba que hz per se eē. ipsa autē virtus est organū quare cōpetat subē talis uariatio. Ire enī ab hoc in hoc: et transire ab vna opatiōe in alia nō poterit per se cōpetere nisi ei qd hz per se eē. id aut qd nō hz per se eē nō transit ab hoc in hoc. nisi qz trāsit ad illud in quo quiescit. ppter qd ergo bñ dīctuz est q̄ id qd est in sba nō per se mouet. tñ poterit eē rō quare hoc cōpetat. Nā id qd est in sba et si uariat: uariat in alio: uariari autē in alio: est uariari per accēs. ipsa ergo sba euterni erit et nūc tēporis et nūc eul. Et ut mel⁹ pateat qd dicim⁹ q̄ agere et pati est p̄p̄ium subē. sed si in substantia ut potētia actiua per quā agat. Sicut in igne est calor per quā calefacit huius calor nō agit. Sed est rō agēdi. et sic p̄p̄ie loquēdo. vlt⁹ actiui nō agit. s; est ratio agēdi. sic vlt⁹ passiuā nō patit sed est rō patiēdi. cōpetit enī substantie agere et pati. et si quodā ordine hoc fiat. ut q̄ vni accidēs recipiat in sba mediāte alio. uel q̄ sba trāsmutet ab vno accēte in aliud mediāte aliquo p̄tiori accēte. illud accēs erit rō quare fiat. ipsa tñ sba per se loquēdo per se trāsmutat. ideo p̄p̄iū est subē ut supra dixim⁹ per sui trāsmutationē per se cū sit vna et eadē numero cōtraria suscipere. sed si q̄ cōtēdat oīno affirmās q̄ si accēs recipiat in substantia mediāte alio accidēte. illud aliud accēs et est subiectū posterioris

et cōpetit ei alterari et trāsmutari sūm tale accñs. Dice mus magis pcedendū esse q̄ vñū accñs alteri accñtī sūglat. q̄ q̄ accñs s̄z aliō accñs trāsmutat: tñ neutriū est oīno pprie dīctū. q̄ si utrūq̄ pcedam? dīcem? q̄ s. subīcti et trāsmutari pncipali? cōpetit ipsi sbe. et si cōpetit accñtīb? hoc est in q̄tuz sūt organa subap. et q̄ nūc tps nō dīct q̄libet trāsmutatu. s̄z dīct trāsmutatu pncipali. id ut dīrim? ipsi sube est hoc attri buēdū: nō aut alicui accñtī: ut alicui aliq̄ q̄ in suba h̄z eē. id enī q̄ pncipali subīcti motui est ipsa sba. scōo tñ oīno pcedere aliq̄ hīc dīmīssa poterim? dīsputare.

Ad p̄mū dicendum q̄ variabile uel iuariabile: uel corporale et incorporeale si sumant respectu eiusdē opz q̄ reali differat. nō enī pōt eē q̄ eadē suba sūm nāe cursū respectu eē sit cor poralis et incorporealis. sed respectu diuerforum nō est icōuentēs. eadē enī suba angeli est iuariabilis q̄tū ad eē et variabilis q̄tū ad opatiōes. **Ad 2^m** dīcē dū: q̄ nō est uey q̄ sic se hēat s̄z ad s̄z sic se h̄z q̄ ē in s̄bo ad id q̄ ē in s̄bo. q̄ in eodē s̄bo ut in eadē s̄ba angeli pōt fundari eē et mot? nō ergo se h̄z nūc eui ad nūc tps sicut eui ad tps. uel sic eē ad motū. et ma xime q̄ nūc tps dīct radicalē s̄m mot? q̄ est pnci palis cā mot? hoc aut est ipsa nā et ipsa suba. ab illa enī est ichōadū. et illa in euiternis q̄tū ad opatiōes vari as dī eē nūc tps tñ. q̄tuz aut ad s̄m eē cui subster nit dī eē nūc eui. **Ad 3^m** dīcē dū: q̄ nūc tps nō sū dat in ipso q̄tū nec est ipsa quātitas. ut est p hīta ma nifestū. **Ad 4^m** dīcē dū: q̄ sublatō tpe et nūc tps ad hūc pōt remanere eui et nūc eui. sed hoc nō est q̄ reali differat nūc tps et nūc eui. s̄z hoc est p̄t aliā et aliāz hīrudinē. poterit enī ptingere q̄ in ipsa s̄ba celli rema neat actualis hīrudō ad eē sublatā actuali hīrudinē ad motū. quo posito eadē s̄ba celli que mora diceba tur nūc tps. nō mota nō meret dīct hī? nunc. **Ad 5^m** dīcē dū: q̄ diuerforz termīnatoz sūt diuerſi termi si termi sūt q̄si in trīnīcti et sūt i eodē gñe cū ipſis ter minatīs. q̄ si uerū eēt tps nō posset hīe idē nūc reali cū euo. s̄z ut p̄z per hīta nūc tps est ipsa s̄ba mobilia que nō est in eodē gñe cū tpe. **Ad 6^m** dīcē dū: q̄ de eadē re possunt p̄siderari diuerſe scie. nō ergo opz q̄ aliō q̄d p̄tinet ad p̄sideratiōē alteri? et alteri? scīētiē sūm q̄ hī? mēsurant aliā et aliā mēsurā reali uel sit il lud et aliud reali: s̄z sufficit q̄ sit aliud et aliō s̄z rōnē p̄cesso ergo q̄ sic eēt. uidēz q̄ celū sūm q̄d mēsuratur nūc eui p̄tineret ad p̄sideratiōē metaphisicā. put aut mēsurat nūc tps ad phīcā. q̄tūcūq̄ līte scie sūt reali diuerſe nō oporebit p̄pter hoc q̄ celū sic et sic acceptū sit reali diuerſuz. et per hoc p̄z solutio ad. 7. **Ad 8^m** dīcē dū: q̄ nūc tps manere idē est sūm rē nō sūm rōnez. nūc vō eui manere idē utroq̄ mō nō fa cit dīctaz realē sed solū sūm hīrudinē. eadē enī s̄ba eui terni cōpata ad eē manet eadē sūm rē et s̄z rōnē. et dī eē nūc eui cōpata ad motū manet sūm rem eadem nō aut sūm rōnem et dīctur esse nunc tēporis. idēz est ergo realiter nunc eui et nunc tēporis.

Septimo querit: Utrū in euo sit suc cessio. et vī q̄ sic: q̄ ubiq̄ est dare plura istātia ibi ē dare successiōē. in euo est dare plura istātia. ḡ tē. p̄batio assūpte. Nā si nō eēt in euo dare plura istātia nō posset de? itelligē tīa annihilare. q̄ in vno et eodē istāti nō posset itelli gētia eē et nō eē. opz ergo ibi dare aliud et aliō istās et per p̄ns successiōē. **Ad 1^m** si in euo nō eēt successio idē eēt ibi futurū eē et p̄teritū fuisse. s̄z de? nō pōt face re angelū nō fuisse: ergo nō posset eui annihilare et nō

posset facere euz nō futurū esse. **Ad 2^m** q̄ dicebat q̄ istās in quo desineret itelligētia esse nō p̄tinebit ad mēsurā itelligētiē. p̄tra id q̄d facit mutatiōez uel in noiatiōē inesse itelligētiē p̄tinet ad mēsurā ipſi? in telligētiē. s̄z cū incipit eē itelligētia nouitas facta fuit circa eē et. q̄ hūit eē post nō eē. Rursus si annihila ret et desineret eē nouitas fieret ibi. utrūq̄ ergo istāz tā illud in quo incipit eē q̄ illud in quo desineret p̄t neret ad mēsurā itelligētiē. sed hoc nō pōt eē vñū et idē istās: q̄ tūc in eodē istāti haberet eē et nō eē. erit ergo aliud istans hoc et illud. et per p̄ns est ibi de re successiōē. **Ad 3^m** dicebat q̄ si de? annihilaret an gelū hoc eēt in alio istāti respectu tps. s̄z p̄tra q̄ si nullū tps eēt ad hoc posset de? annihilare. opz ergo q̄ hoc sit in alio istāti respectu mēsure angelicē. in ipsa ergo mēsurā angelica est dare aliō et aliud istās et per p̄ns successiōē. **Ad 4^m** si p̄z et posterius nō iueniret nisi in tpe uel in tpalibus. circūscripto ergo tpe nulla erit in euo p̄rioritas nec posterioritas. oīa ergo eui terna sūt icēperūt et necesse fuit ea sūt icēpe. q̄ si nō icē pissent sūt sicut nec icēperūt. q̄ quotidie creant noue aīe oīz in ipso euo eē p̄z et posterī. q̄ nō ē p̄z et po sterī in mēsuratīs nisi sit p̄z et posterī in mēsurā. lo quēdo de mēsurā duratiōis et maxime de mēsurā. p̄a imo hoc posito sequeret q̄ de? nō posset annihilare vñū euiternū nisi annihilaret oīa euiterna. Nāz q̄ in euo nō est successio. id cū icēpit aliq̄ euiternum esse oportuit oīa euiterna incēpe eē. pari rōne si desineret aliq̄ euiternū eē oporteret oīa desinere eē. **Ad 5^m** eē tpalū mēsurat istāti fluxibili. q̄d id est. et id tale esse mēsurat mēsurā fluxibili q̄ pōr nō eē. cū ergo eē eui terni possit nō eē. q̄ de? nō pōt annihilare sūm eui ternū mēsurabit tale eē mēsurā nō fluxibili. cū ḡ mē suret euo erit eui mēsurā fluxibilis et per p̄ns erit in euo successio. **Ad 6^m** tps mēsurat opatiōes et mot? rez tpalū. ergo eui mēsurabit mot? et opatiōes euiternoz. s̄z in talib? est successio. ergo tē. **Ad 7^m** cū icēperit eē angelus in aliquo istāti def istāti post il lud istās potuisset angelū annihilare. quo posito an gelus nō durasset q̄ nō fuisset duratio ei? et per p̄ns nō fuisset eui. Ad hoc ergo q̄ sit eui opz q̄ angelus ouret et habeat eē post istās sue creatiōis. sed nō est posterioritas sine successiōe. ergo tē. **Ad 8^m** cōfer uatio p̄supponit creatiōē. sed ubi est p̄suppositio alicui rei ibi est p̄rioritas et posterioritas. ergo in ipsa p̄seruatiōe eē angeli est assignare p̄rioritatē q̄tū ad creatiōē: et posterioritatē q̄tū ad p̄seruatiōē: et per p̄ns est ibi assignare successiōē. **Ad 9^m** sūm anſel. p̄lo logion. 20. ca°. ageli nō hūit q̄d futurū est sicut nec ha bēt q̄d p̄teritū est. q̄ si uerum est opz q̄ mēsurētur mēsurā successiua. **Ad 10^m** si angelus haberet totū suū eē sūt oīa eēt ei p̄sentia et per p̄ns oīa cognokeret imo q̄ opari sequit eē. sicut res se h̄z ad eē ita se ha beret ad agere. si angelus haberet totū suū eē sūt hā beret oēs suas opatiōes sūt q̄d falsum est. est enim in opatiōib? ageli successio et per p̄ns est successio in eē ei? et in euo q̄d mēsurat suū eē. **Ad 11^m** plato in thym. ait: o dī deoz quorū pater et opitex ego sum nā vīa corruptibiles estis. s̄z corruptibiles mēsurant mēsurā successiua. esse ergo angeloz q̄ est quid corruptibile mēsurabit mēsurā successiua. **Ad 12^m** sūm auctorez de causis itelligētia p̄ſcat euiterni eternitati et extēdi tur sūm eam. sed duratio que h̄z extēsiōē oportet q̄ habeat successiōē. si enī esse angelicū esset simplex eēt totū sūt. si aut habeat extēsiōē ut inuit auctoz de causis. nō est totū simul et per p̄ns est q̄d successiua et